1993: 1-14

† Cu Dumnezeu înainte!

MIŞCAREA

9.198.163

Apare lunar
16 pagini - 50 lei

Publicaţie a Noii Generaţii

Anul II, Nr. 1 (6)
Ianuarie 1993

DIN SUMAR:

Aniversare
Eminescu

Raportul M.P.R. privind fenomenul
"Noul Ierusalim"
Paginile 7, 8, 9, 10

Interviu cu Doamna
Măriuca Vulcănescu
Pagina 13

Marian Munteanu:
Scrisoare către foştii legionari
Pagina 6

Rugă la Poet

Văzduh peste Nemărginire largă,
Gând de-ai mai fi în timpul meu,
Privirile opace să le spargă...

O, când luceferii de sete mor
Şi stelele nu au pământ să cadă,
Din duhul Tău, renaşte-acest Popor!

15 iunie 1989

MARIA TUDOR

Un nou început

După încercările şi experienţele anului trecut, Mişcarea Pentru România intră întărită în noul an 1993. Un nou început, deci, însă cu şi mai multă hotărîre. Un nou început, cu o şi mai mare încredere în destinul Neamului Românesc - pe calea dreaptă a credinţei şi sub semnul strălucitor al marelui Eminescu.

Publicaţia noastră nu a fost, nici ea scutită de greutăţi. Cu toate acestea şi în pofida lor am reuşit în ultima vreme să-i asigurăm apariţia regulată şi un conţinut, sperăm, demn de interes. Numeroasele semnale favorabile primite de la cititori ne-au încurajat să continuăm şi să ne dezvoltăm.

Cu un grup redacţional întărit şi din ce în ce mai bine structurat, "Mişcarea" porneşte din nou la drum. Nu dorim să fie un ziar "de partid" ci o publicaţie reprezentând o generaţie. Orientarea noastră fundamentală (Crezul creştin şi Ideea Naţională) ne permite - şi, mai mult, ne obligă - să editâm o publicaţie deschisă tuturor, indiferent de opţiunea strict politică.

Dacă are sau nu nevoie de o asemenea publicaţie, generaţia de astăzi este chemată acum să hotărască.

Rosturile unei mişcări de tineret

Nu ştim cîţi au citit studiul despre generaţia lui Mircea Vulcănescu. Nu ştim mai ales câţi l-au analizat cu atenţie, şi au surprins semnificaţiile adânci pe care le poate dobândi el astăzi pentru noi, anemica generaţie (vulcănesciană: în nici un caz încă în sens cultural şi politic!) de după aproape 60 de ani.

Evoluţia lui M. Vulcănescu în domeniu nu a fost singulară, iar amplul comentariu pe această temă nu este nici el unic în laborioasa lui activitate. Dar comentariile sale au fost - ca în atâtea alte domenii - "vârfurile teoretice" ale dezbaterii.

Impecabila sa analiză dobândeşte însă, pe lîngă valoarea în sine, înţelesuri ce se cer astăzi extrase. Înainte de a sesiza calitatea şi consistenţa comentariului percepem astăzi - în primul rînd - **existenţa** lui. Căci s-a teoretizat mult în epocă pe această temă; şi s-a polemizat şi mai mult.O generaţie tânără ce şi-a asumat toate marile probleme - culturale, economice, politice, - la un nivel ce astăzi ne este greu uneori să-l mai surprindem, s-a "întors", iată, asupra ei şi, fără milă sau îngăduinţă, s-a pus pe ea însăşi sub focul nimicitor al întrebărilor şi al comentariilor. Este poate atitudinea ce dă seama cel mai convingător de faptul ca acea generaţie **există** cu adevărat.

Lecţia este tulburătoare. Peste ani, o generaţie care îşi caută buimacă idolii pe stadioane ori pe ecranele televizoarelor, nu mai are vremea - "timpul costă bani", ar putea replica ea după un "model" ce-i place atât de mult - nici măcar să-şi constate, prin comparaţie, nimicnicia. Plasându-ne comod doar la nivelul "căutării fiinţei", ne amăgim sistematic şi ne proiectăm scopurile ultime în "Boutique"-ul privat de la colţ de stradă ori "slujba elegantă" din mari magazine cu blazoane occidentale. Şi apoi, culmea "realizării"; plecarea rapidă în Occidentul mult visat şi îndelung jinduit. Ţara, şi nici măcar meseria nu mai au acum nici o importanţă. Singura geografie care ne mai interesează este doar cea pe care o învăţăm de pe desenul bancnotelor; iar singurul criteriu pare să devină cursul valutar...

În faţa "golului" spiritual ce ne pândeşte, apelul la generaţia interbelică este astăzi decisiv. Descoperirea ei devine acum primul pas ce se cere a fi făcut. Descoperire şi înţelegere; nu imitaţie ori copiere totală a ei. Precizare inutilă; făcută însă pentru acei ridicoli indivizi ce ne blochează sistematic accesul la datele epocii, din teama penibilă a "exemplului prost". Prosteasca atitudine, căci nici o epocă nu se poate imita; atitudine, căci nici o epocă nu se poate imita; datele lor sunt radical schimbate, astfel încât orice mimetism ar eşua lamentabil fără chiar nici un "ajutor". Iar dacă o "întrebare" re-izbucneşte după zeci de ani, nu imitaţia este cauza, ci **existenţa REALĂ a aceleiaşi problematici**. Forma ei se va schimba acum, adecvându-se ritmului şi datelor diferite ale noilor vremuri. Căci dacă "fondul" există, nimeni, indiferent chiar de funcţia ce o deţine în ierarhia politică, nu va reuşi să înăbuşe reacţia. (Constatându-şi neputinţa, Puterea recurge în aceste cazuri la soluţii extreme; chiar asasinatul în masă: anii 1938 - 1939 constituie exemplul cel mai elocvent.)

Nu e vorba deci de **fetişizare**, ci de **raportare**. Nu **identificare**, ci **problematizare**. Blocajul în admiraţia totală devine la fel de nociv ori sterilizant ca şi totala indiferenţă. Nu imitarea unui mod de manifestare ni se cere astăzi, ci imitarea unui mod de asumare a unei misiuni ori a unui destin fundamental; a propriului PROIECT DE GENERAŢIE.

Căci suntem o generaţie fără nici un proiect. O generaţie care încă nu îşi propune nimic. Într-o perioadă în care ar trebui să ne obligăm să nu lăsăm **pimic** la voia întîmplării, suntem pe cale de a renunţa la tot. Vitalitatea şi voinţa de A FI sunt primele lucruri pe care trebuie să le învăţăm de la generaţia interbelică. Căci ei cu adevărat AU FOST! Destinul năpraznic al lui M. Vulcănescu, P. Ţuţea, al multor altora ca ei, ne dovedesc acum că acea generaţie n-a putut fi îngenunchează NICIODATĂ! Iar noi părem gata să ne declarăm învinşi chiar înainte de a începe lupta...

Şi dacă revenim la cuvintele lui M. Vulcănescu, o facem având convingerea că ele radiografiază exemplar întreaga perioadă pe care o străbatem. Aplicând acest "diagnostic" în 1934, M. Vulcănescu a primit rapid replica altor străluciţi colegi de generaţie (vezi conferinţa în replică a lui Mihail Manoilescu). Astăzi, nu numai că nu mai putem replica, dar am mai putea găsi cu prisosinţă şi alte "capete de acuzare":

"...tineretul de astăzi nu suferă numai - cum se crede de obicei - pentru că n-are ce mânca. Nu suferă numai din pricina privaţiunilor de tot felul pe care i le impune situaţia conturată lapidar de Eminescu în versul: 'săraci în ţară săracă'...; ci suferă acest tineret mai ales pentru că în sufletul lui e o spărtură, şi pentru că prin această spărtură bate vântul strângător de inimă al îndoielii în sensul misiunii lui! Suferă pentru că vede că în destinul vieţii sociale româneşti, politica trivializează totul; pentru că tot ce e cultură, aspiraţie către valori, spiritualitate pură, tot ce nu e utilizabil în vreun fel, e marfă fără căutare...

Toate le-ar putea răbda acest tineret, cu răbdarea îngerească a soldatului făcut una cu pământul, dacă i-ar fi îngăduit şi lui să creadă în el însuşi, să aibă o idee mare despre sine, să se vadă susţinut, - nu atât material cât spiritual - de un chip al omului valabil absolut care să-i ţină loc de lume în ceasurile însingurării.

*Când se vorbeşte mereu de "criza economică" şi de "şomaj al tinerei generaţii", se uită că nu e vorba numai de o lipsă de mijloace ci de o lipsă de **scop** la acest tânăr declasat, smuls mediului spiritual, dezrădăcinat, dezaxat, rupt de credinţa părinţilor lui, din privegherea dragostei acestora şi aruncat pe drumuri în nădejdea unei îmbunătăţiri iluzorii a stării lui materiale, ajuns să-şi dispreţuiască părinţi şi să se ruşineze de ei, fără însă a izbândi să se integreze în schimb altundeva, plutind fără rost, lucid de goliciunea lui*

DAN DUNGACIU
student

(Continuare în pag. a 2-a)

Anul II Nr. 1 (6)
ianuarie 1993

MENTALITATEA ROMÂNIEI MICI

Dr. Corneliu Dida

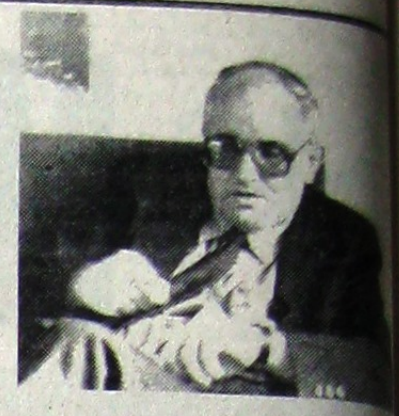

Foto: Karina Knapek

Despre care va fi fost mentalitatea şi locul Românilor pe la 1830, iată două grăitoare mostre. Când Dinicu Golescu vizita ţările "nemţeşti" el se mira copilăreşte la tot pasul şi "opera" cu un original instrument estetic: stânjenul! Era palatul Schönbrunn cu atâţia stânjeni mai lung decât San Marco, păi negreşit era şi "mai frumos"! Iar când încăpuţi pe mîna ruşilor, pe vremea Regulamentului Organic boierii din Divanul ad Hoc întrebaţi cine face cenzura în Principate, replicau nedumeriţi: "Cenzura?!... Păi religiunea şi moralul public"... Încât, după patru secole de dominare turcească, cultural vorbind cam eram la clasele primare. Politic însă, cum statul era slab, iar cenzura absentă, aveam să luăm un start surprinzător de bun! Aşa că uimitorul progres românesc de la 1830 la 1920 a avut două premize: **accentul enorm pus pe cultură** şi **absenţa cenzurii**! Iar cum timp de patru secole Principatele suferiseră invazii şi războaie tot la şase ani, cele şapte decenii de pace neîntreruptă pe solul naţional dintre războiul Crimeei (1856) şi cel din 1916 au dat românului sentimentul că e **stăpân la el acasă**. De unde şi o **irepresibilă sete de viaţă**.

Pofta de viaţă, sentimentul că-i stăpân în ţara lui, accentul enorm pus pe cultură şi absenţa cenzurii - iată cele patru izvoare ale unei întregi mentalităţi naţionale - cea a României mici, azi uitată dîn păcate.

Paşoptiştii, fii de boieri gen Dinicu Golescu, după contactul cu Viena, Berlinul şi Parisul au adus un suflu nou în Principate. La Paris mai cu seamă, contactul cu masoneria şi şcoala naţionalisto - liberală a unor Mickiewicz sau Jules Michelet, a făcut ca tinerii paşoptişti să spulbere rapid puternica influenţă greco-fanariotă din politic, dar nu şi din moravuri din păcate. În locul ei, pentru mai bine de un secol se instalează influenţa franceză. Îmbrăcaţi "nemţeşte" şi cântând "vive le son du canon", adus din Parisul răsculat, paşoptiştii au sugerat mahalagiului bucureştean apelativul "filfizon". Dar curând, cei luaţi în râs, vor fi urmaţi cu entuziasm atât de mahala cât şi de sat: în '48, în '59...

Înapoierea culturală era în înţelesul modern al termenului, mare. Ministrul de interne Kogălniceanu recenzează la 1861 cam 50 000 de ştiutori de carte la 5 milioane de locuitori. De unde învăţământul primar gratuit decis de Cuza. Dar au trebuit şase decenii pentru ca numărul ştiutorilor de carte să devină clar preponderent! Încât Constituţia de la 1866 a ţinut cont înţelept de aceste realităţi: femeile nu votau, iar analfabeţii şi cei ce nu plăteau impozite "votau" prin delegaţi (cîte 1 la 50 de adulţi). Proprietarii de pământuri la sate sau cei de imobile şi firme la oraşe, votau pe colegii a căror greutate ţinea de venit: până la 100, până la 200 şi peste 300 de galbeni pe an! Intelectualii votau indiferent de avere. Aşadar **proprietatea** şi **cultura** erau cele două canale prin care se capilarizau influenţele politice. Nu prea echitabil, se va zice, dar a fost destul de eficient: masele de manevră electorală lipsind, viaţa politică a fost stabilă. Erau numai două partide, care prin felul cum rotau la guvern dar şi prin progresul constant al Micii Românii, aminteau ciudat aici în Balcani de sistemul britanic. Criticabil pentru restricţiile sale, sistemul politic de atunci nu-i lăsa de-o parte pe cei mulţi, **cât pe cei nepregătiţi**. La 1914 Anuarul Alegătorilor din Constanţa are doar 5 mii de alegători la vreo 200 mii locuitori, din care numai 95 puteau candida la Senat! Tipărit mai elegant decât orice carte de telefon de după ultimul război, acest Anuar îţi putea certifica cetăţenia, înscris în el să fi fost! Abuzurile frecvente şi ele, nu depăşeau limite caragialeşti. Un exemplu: ziaristul N.T. Orăşanu după ce-şi trimetea la tipografie insultele contra lui Carol I, comanda o trăsură care-i ducea plapuma, perna şi cele îndulcirii traiului de puşcărie la Văcăreşti. După apariţia ziarului poliţia îl aresta pentru delict de lèse Majestate. Ceea ce nu-l împiedica pe făptaş chiar şi-n Văcăreşti fiind să comande cele necesare de la Capşa, pentru un chef cu amici invitaţi la Văcăreşti! Cum Carol nu agrea astfel de procese, totul lua rapid alură de farsă... Sau: când la 1877 ruşii intrau în Bucureşti, scandalizaţi de caricaturile ţarului în presa românească cereau desfiinţări de ziare şi arestări de directori. Degeaba! Nu o permitea nici legea, dar nici opinia publică. Încât pentru a nu contamina corpul oficeresc imperial la "depravările Europei" (observaţi unde eram!) era o singură cale: să muţi Cartierul General la Dunăre, în afara Capitalei...

Astfel, moravurile erau destul de lejere. Iar traiul bazat pe muncă, destul de tihnit. Bucureştii Independenţei, la 180 000 de locuitori aveau 94 000 de suflete de proprietari, 55 000 de suflete de muncitori, restul fiind liber profesionişti. Iar pentru toţi aceştia funcţionau 54 de cofetării, 380 de băcănii, 200 de măcelării, 118 frizerii şi 1400 de cârciumi (ah, pofta de viaţă!). Chefurile modeste costau câţiva lei. Care de aur fiind şi acoperiţi cu mărfuri, excludeau ca inutil cuvântul "convertibil". Cine avea îşi permitea extravaganţe care scandalizau Parisul, unde expresia "riche comme un valaque" era un superlativ indicând mai degrabă culanţa de local. Un prefect al poliţiei Capitalei dădea chefuri la Bordei cu zeci de invitaţi. Se pleca sîmbăta cu trăsuri şi lăutari, iar până marţi dimineaţa zona era păzită de jandarmi: "Nu pleacă nimeni! Ordin de la dom' prefect!"... Nici o mirare că pe la 1871 în Bucureşti se dădeau baluri de binefacere pentru biata Franţă ocupată de prusaci. Şi cam tot pe atunci, lui Carol I i se spărgeau geamurile la Palat de mulţimi ce-i strigau cu ură şi dispreţ: "Neamţule! Neamţule!", drept reproş pentru cele ce făceau prusacii în Franţa ocupată! Garda - nici gând să tragă; iar guvernul depunea mari eforturi să-l convingă pe nevinovatul Domn să nu abdice. Alte moravuri pe atunci la Cotroceni, de bună seamă...

Şi totuşi românii erau mai degrabă toleranţi cu străinii. Grecii (la 1821), bulgarii (la 1877) şi albanezii şi-au format state naţionale pornind de pe sol românesc acţiuni culturale, politice şi militare. Iar la 1862 revoluţionari maghiari aduceau arme şi oameni la Galaţi cu ştirea lui Cuza, pentru planurile lor insurecţionale antihabsburgice. Somat de Viena şi Petersburg, Domnul a cedat şi a luat măsuri. Dar mai tîrziu pentru această "ingerinţă" (în optica Vienei) sau "trădare" în optica masoneriei, Cuza a plătit cu tronul...

Viaţa politică era caragialească. Un văr din Ottawa mă asigură că asta-i valabil şi azi în Canada! Dar marile cariere politice nu se făceau la întâmplare. Oamenii de stat fie aveau mari merite culturale (Kogălniceanu, Alecsandri, Maiorescu), fie aveau mari averi (Carp, Brătianu, Catargiu). **Proprietate** sau **cultură** deci. Petre Carp avea o teorie chiar: el numea miniştri numai oameni foarte bogaţi. De ce? Era o garanţie că ştiu să administreze banul şi că nu vor fi tentaţi, bogaţi fiind, să se mânjească. Ionel Brătianu după ce-şi lua diploma de inginer la Paris - unde nimeni n-a ştiut că-i fiu de prim-ministru! - revenea acasă decis: "Politică? Nu! Mai întâi să văd cîte parale valorez ca inginer"... După care pleca la Cernavodă, pe şantierul podului, în subordinea lui Saligny. Se dormea în corturi, se mânca la cazan, se suporta praful, noroiul şi ţânţarii şi se făcea... navetă: tot la 2 săptămâni lua trenul la Florica (via Bucureşti), unde gira trebile moşiei. Căci Brătienii au avut ambiţia să aibe cele mai bune produse alimentare pe piaţa Capitalei...

Ajungeau însă şi oameni modeşti dar merituoşi în guverne: un Spiru Haret, care a reformat foarte inspirat învăţământul; un Filipescu care a reorganizat Armata şi a înfiinţat liceul de la Mănăstirea Dealu pe modelul de la Eaton: carte, sport, două duşuri şi patru rugăciuni pe zi. Apoi, un modest profesor a participat la o alegere de... Rege! Căci am avut şi-aşa ceva pe-atunci. Cum regina Elisabeta nu mai putea da ţării un prinţ moştenitor, Carol I s-a orientat spre doi nepoţi de frate. Dar pe care din ei să-l aleagă şi pe ce criteriu? Cum ambii erau elevi la un liceu din Essen, li s-a trimis un profesor - un oarecare Păun - care, fără a deranja programa de acolo, le-a predat româna şi istoria românilor. "Care va fi mai interesat şi mai bun la aceste două materii, acela să fie ales!"... Cam aşa arătând indicaţiile pe atunci, la întoarcerea din misiune Păun şi-a comunicat hotărârea: "Ferdinand, Majestate!"... **Ales** la Tronul României, cam ca şi regii din Vechiul Testament, Ferdinand avea să fie pus la încercare de soartă curând: s-a îndrăgostit de poeta Elena Văcărescu. Cum legea nu permitea membrilor familiei regale căsătorii cu pământeni, iar regina Elisabeta făcea presiuni romantice asupra lui Carol, acesta l-a sondat pe primul ministru, Catargiu. "Atasta nu se poate, Majestate! Nu aşa ne-o fost învoiala!" - i-a tăiat bătrânul boier. Căci la 1866, când Carol fusese adus ca Domn, **învoiala fusese**! În slujba Ţării şi nu pentru vreun moft romantic! Însuşi destinul o subliniase metaforic, chiar de la venirea tânărului prinţ în România: cum la acea vreme (1866) Austria era în război cu Prusia, lt. prusac Carol de Hohenzollern a călătorit clandestin spre ţară. Pe vasul Lloyd-ului vienez ce-l aducea la Severin el figura ca valet al d-lui Brătianu, căruia de circumstanţă îi ducea valiza pe vapor...

În cei 48 de ani de domnie ai acestui rege destoinic ţara a progresat enorm. La 1914 erau şcoli în fiece comună, gimnazii sau licee în fiece oraş. Drumul de fier trecea prin fiece judeţ şi lega ţara cu restul Europei. Construiserăm cel mai mare pod de pe continent, modernul port Constanţa, unde folosiserăm primii în Europa prefabricatele de beton armat. La 1906 cumpăram prima centrală telefonică automată a vremii, iar peste un an găzduiam Congresul Mondial al Petrolului. Leul era puternic, balanţa comercială pozitivă, iar bursa din Galaţi fixa preţul cerealelor de export în Europa. Cînd la 1913 Maiorescu prezida pacea balcanică de la Bucureşti, prestigiul ţării era maxim.

Şi totuşi! Pe la începutul secolului două probleme mari frământau lăuntric societatea românească: **problema unităţii naţionale** şi **problema ţărănească**. Pe la 1880 reintegrarea Ardealului, Bucovinei şi Basarabiei părea de nerezolvat. Aceasta deşi în Ardeal şi Bucovina românii erau organizaţi şi activi, iar o întreagă cultură naţională se forjase după chipul şi asemănarea acestei probleme, pesimismul lumii politice româneşti era regula la Bucureşti. Tache Ionescu într-o lucrare literară de tinereţe prevede autonomia Ardealului pe la anul 2700! Iar Stere, pe la 1916 (!) vede unitatea românilor prin integrarea micii Românii în imperiul vienez pe modelul Bavariei, regat pe atunci în Imperiul german. Şi totuşi! În iunie 1914 - pe atunci era încă o pace deplină! - Ionel Brătianu îl are oaspete pe Sazonov, ministrul rus de externe, la Predeal. Când rusul îl întreabă de ce şi-a făcut vila chiar pe frontieră, Brătianu îi răspunde senin: "E provizorie! Dincolo sunt milioane de români!"...

Problema ţărănească era rezultatul unor neglijări interesate. În ciuda celor realizate în România mică, ţăranul beneficiase cel mai puţin. Marile latifundii şi arenda menţineau ţărănimea în sărăcie. Pentru a-şi ridica copiii, ţăranul avea două şanse, ambele extrem de subţiri şi iluzorii: să cumpere pământ sau să-şi facă copiii "domni" prin şcoli. Cum bani sau credite nu erau, iar împroprietărirea le era refuzată - ei rămâneau la cheremul latifundiei. Căci ridicarea prin şcoli era accesibilă numai celor extrem de dotaţi şi proveniţi dintr-o pătură rurală mai încropită, deci foarte subţire. Pe acest teren se produce răscoala din 1907. Cum impresia răscoalei ruse de la 1905 era proaspătă, Viena şi Petersburgul **au dat note ultimative**: faceţi ordine altfel o vom face noi! Încât s-a trecut la reprimare, căci, s-a apreciat, era în pericol însăşi soarta statului modern român.

Politic vorbind au fost două urmări. **Prima**: liberalii îşi vor trece în program **împroprietărirea ţăranilor** şi **votul universal**, cu care Ionel Brătianu va cîştiga guvernul la 1914. **Şi doi**: se pun bazele ideologizării societăţii româneşti, care va caracteriza ţara timp de şapte decenii: 1919-1989! Astfel:

Dinspre dreapta: Iorga, care arătase ca nimeni altul adevăratele dimensiuni geo-etno-culturale ale poporului român, va fonda **naţionalismul românesc**. Iar demonstraţia de stradă studenţească degenerată în violenţe, pentru interzicerea limbii franceze la Teatrul Naţional (1906) şi condusă tot de Iorga, va prefigura un viitor căruia marele profesor îi va cădea victimă, tocmai refuzându-l. Cum răscoala de la 1907 se produce pe cele 90 000 de ha ale unui oarecare Fischer, evreu, deşi ea va atinge şi moşii româneşti, antisemitismul va lua un mare avânt. În ciuda art. 7 al vechii Constituţii care interzicea împământenirea evreilor altfel decât individual şi cu severe condiţii... în câteva decenii mica Românie avea o puternică minoritate evreiască care în special în Moldova deţinea în comerţ dar şi pe latifundii, poziţii dominante economic. Caragiale însuşi aprobase reprimarea ("mai încape vorbă?!") şi se plasase pe poziţiile unui anti-capitalism anti-evreiesc, profesat cândva şi Eminescu, cerând la rându-i: "eliminarea castei strânsură". Ceea ce nu-l împiedica să fie în relaţii excelente cu evreul Gherea! În atari condi pe la 1908-1910 apare un partid naţional-creş condus de Iorga şi de A.C. Cuza, care va prefig viitoare încuscriri naţional-antisemite.

Dinspre stânga: cum la 1907 existaseră şi o provocări socializante venite de peste Prut, emoţia naţională fusese mare, mişcarea socialis va găsi un nou avânt. Ba chiar şi lideri: Şt Gheorghiu, Frimu, Racovski. Mentalitatea Româ mici însă, românul cu sentiment de stăpân în ţa lui, petrecăreţ, individualist, uşor superficial, va fi teren puţin favorabil stângii, încât cu timpul, stâng românească - cât va fi să fie - va fi încadrată m ales la vârf cu elemente alogene. Acest fapt cu cu ponderea enormă pe care o va căpăta proble unităţii naţionale în curând, va face ca în marea majoritate societatea românească a deceniil 1920-40 să alunece preponderent spre dreapta.

La 1914 însă, mica Românie, aflată în faţa u epocale cotituri avea câteva atu-uri importan conştiinţa naţională era foarte acută, intelectualitatea avea un mare prestigiu (a vremuri, nu?), ţara era respectată în afară, in instituţiile statului erau puternice şi încadrate la vâ adesea cu oameni de geniu. Carol I era înrudit cu marile case domnitoare şi în corespondenţă personală cu regi şi împăraţi. El era excelent informat. În iunie 1914 - când pacea multora părea eternă încă - el îi spunea lui Nikolai al II-lea la Constanţa: "Germania nu poate începe un război înainte de a termina canalul Kiel". Iar Kaiserul german îi scria că "Rusia ar comite o nebunie să începă un război înainte de a termina reţeaua de căi ferate de la vest, capitală pentru mobilizare, de înainte de 1916!" Cum în iulie 1914 Germania termina canalul Kiel, ea şi-a permis războiul semnă. Dar Rusia, acceptîndu-l, comitea un suicid: urma dezastrul de la Tannenberg (aug. 1914) pe care Soljeniţîn, mai tîrziu, îl va plasa la începutul catastrofei marelui Imperiu...

Ionel Brătianu, prim-ministru (1914-18), impunînd Consiliului de Coroană de la Sinaia (3 aug. 1914) neutralitatea, se dovedea un om de geniu. Nu numai că salva (în imediat) monarhia, dar dădea ţării un vital răgaz pentru pregătire şi reflecţie, punând totodată cele două tabere în situaţia de a supralicita alianţa românească. Când peste doi ani se intra în război cu Centralii, aveam de semnătura Angliei, Franţei, Rusiei şi Italiei pe un Tratat ce ne asigura alipirea tuturor teritoriilor habsburgice locuite de români.

Şi totuşi nu calculele de şanse - importante şi ele - l-au determinat pe Brătianu atunci, ci **aspectul moral**: "a nu revendica Ardealul acum, cu arma în mână, la această ocazie unică într-un mileniu, ar fi o dezertare şi o abdicare de drepturi pentru care nu vor condamna generaţiile de mâine", avea el să mărturisească lui I.G. Duca în chiar prima zi de război.

Cum avea să se constate mai tîrziu - "România mică avusese oameni mari". Ceea ce, din păcate, nu avea să mai fie valabil şi pentru România Mare.

16 iunie 1992

(Va urma articolul **Mentalitatea României Mari - N. Red.**)

(Urmare din pag. 1)

spirituală în atmosfera cafenelelor, vînător al unei rătăciri sigure şi fără leac "(M. Vulcănescu - "Lumea nouă" nr. 14, 1934).

Teribile cuvinte, ce ar trebui însă să zguduie şi să trezească: **ce** suntem, **unde** suntem, dar mai ales unde **ar trebui** să fim, sunt lucrurile la care ni se cere să răspundem!

"Dacă o generaţie n-ar începe prin a dori altceva decât ceea ce primeşte, ar însemna că-şi recunoaşte ea însăşi, prin aceasta, inutilitatea de a trăi", cita undeva M. Vulcănescu cuvintele lui Barrès. Iar NOI suntem astăzi cei chemaţi să dorească şi să înfăptuiască odată "altceva"-ul după care am jinduit şi jinduim atât.

Astăzi, când spiritul european se măsoară după numărul zerourilor contului de la bancă şi ni se propun - urmare firească! - ridicole clasamente: european, mai european, mai puţin european, când marii ticăloşiţi ai culturii noastre ne lansează de la tribune universitare incredibile invitaţii şi îndemnuri de a ne părăsi ţara, când politicieni venali ne bombardează cu discursuri tembele şi declaraţii ridicole, când ni se cere cu orice prilej să veghem la "imaginea externă a României", rostul Mişcării tineretului trebuie spus răspicat: nu o Românie sleită care să interpreteze obedientă muzica (vechea "Internaţională", azi doar cu textul schimbat!) celor ce-şi permit la un moment dat să împartă partiturile, nici o Românie slăbită şi bulversată pînă la nivelul "credibilităţii"-pe plan internaţional.

Rostul şi menirea unei mişcări de tineret sunt acum de a spori CREDIBILITATEA INTERNĂ a României. Creşterea încrederii în primul rând în NOI; în istoria, credinţa şi destinul nostru. În Neamul Românesc.

Luându-ne ca modele copleşitoarele personalităţi plămădite în creuzetul epocii interbelice, re-dobândind încrederea în valorile fundamentale, vom avea astfel certitudinea că ne putem aşeza pe drumul cel bun. Orice generaţie se ridică "din chemarea neamurilor şi din nevoile societăţii". Ea poate FI cu adevărat, sau poate eşua în cenuşii statistici ale istoriei.

Astăzi însă, în România, generaţia noastră nu-şi poate permite luxul să nu fie! Există momente hotărâtoare în care popoarele pot să "izbucnească" victorioase, ori să se "înăbuşe" pentru sute de ani. Miza ce se joacă astăzi la necruţătoarea ruletă a istoriei este uriaşă. AICI şi ACUM devin imperativele categorice ce vor ghida evoluţia întreagă a unei generaţii chemată să confirme; şi astfel să **se** confirme.

Energiile risipite trebuie acum să se adune. Numai aici şi numai împreună vom afla soluţia la nefericirile şi deznădejdile ce ne încearcă. Iar celor care pleacă, celor care **acum** iau cumplita hotărâre, fără să le facem noi judecata ori să ne transformăm în acuzatori, le reamintim doar cuvintele ce le rostea A. Vlaicu, în replică la propunerile ce i se făceau în biroul fabricii din Oppelsheim. Nu vrem prin ele să convingem pe nimeni; poate doar să ispitim la a ne întreba ce-am pierdut astăzi ce-am cîştigat? - de ce am ajuns să ne fie greu să ne imaginăm doar că se poate vorbi şi aşa:

"- Nu, apăi dacă-i vorba să-ţi dau dumitale invenţia, mai bine o stric şi zic că n-am făcut-o... Da, feri Doamne, nu-s cules din buruieni şi am şi eu o naţie... I-oi da-o şi mi-o plăti... Şi de nu mi-o plăti, tot i-oi da-o că eu de făcut am făcut-o şi alta nu ştiu face... Dară eu nu vreau să zică tata că degeaba şi-a amanetat tot pământul la Albina în Sălaj pentru străinătăţile mele, fără numai c-o vedea gândacul pe sus şi pe mângâia: «am pierdut ogorul pe jos, da iacă ficiorul, ară alu' pe sus...»"

În definitiv, studiul vulcănescian reprezintă o "provocare" pentru fiecare generaţie. Şi generaţia noastră ar urma să ridice mănuşa.

O scrisoare

Cu o deosebită plăcere publicăm o scrisoare primită la redacţie din partea domnului Adrian Deaconescu, student în anul II la ASE. Strădaniilor noastre de a descifra destinul şi rostul NOII GENERAŢII în acest sfârşit de veac li se alătură iată din ce în ce mai mulţi colegi. Dorinţa noastră de a colaborа cu studenţii economişti este justificată. Sperând într-o relaţie cât mai îndelungată, îi invităm pe noul nostru corespondent să ne viziteze la sediul redacţiei.

(Redacţia)

Stimată redacţie,

Este pentru prima oară când mă adresez unei publicaţii, de aceea vă rog să-mi scuzaţi stângăcia.

După mai multe şovăieli m-am hotărât să vă scriu, ţinând seama şi de faptul că sânteţi una din puţinele publicaţii din România cu o orientare naţional-creştină. De la bun început doresc să vă spun ceea ce gândesc, sincer, fără ocolişuri.

Mişcarea Pentru România a apărut în urma fenomenului "Piaţa Universităţii". Dar tot atunci, în timp ce tinerii cântau şi strigau "Jos Comunismul!", se năşteau tot felul de alianţe "ale poporului" sau "civice", politice sau apolitice care - furându-ne idealurile - s-au folosit de noi cu acelaşi cinism cu care Puterea s-a folosit de mineri (cu singura deosebire că "ei" au fost ceva mai "subtili"). La început am fost şi eu atras pe această cale, dar mai târziu mi-am dat seama că alianţele sau convenţiile respective nu sunt altceva decât un alt gen de "fsn".

În atmosfera politică viciată din România de azi Mişcarea Tineretului apare ca un "balon de oxigen", care ar putea salva de la intoxicare naţiunea română, dacă se menţine ferm pe calea pe care a pornit. Sigur, acest lucru este foarte greu de realizat (pentru unii chiar imposibil), dar noi avem avantajul că suntem tineri ("Dacă nu noi, atunci cine?"). Eu cred în Noua Generaţie, în forţa ei de a regenera Neamul Românesc.

Voi încerca în continuare să abordez câteva chestiuni de doctrină, în jurul a patru întrebări expuse într-un număr al publicaţiei de către Liderul *Mişcării Pentru România*, dl. Marian Munteanu.

1. Suntem o generaţie debusolată, aflată la una din răspântiile istoriei. "Elita" societăţii româneşti - guvernanţi, parlamentari, lideri politici, oameni de cultură - e îngropată în corupţie, demagogie, cosmopolitism şi ipocrizie. Nici n-am scăpat bine de "marele prieten de la răsărit" şi suntem aruncaţi în braţele unui Occident putred şi orgolios. Cei care până mai ieri agitau steagul internaţionalismului proletar, ne vorbesc astăzi de "Casa Comună Europeană", altă găselniţă a ocultei mondiale. Dacă cineva încearcă să ia apărarea "acestei naţii blânde de golani", este catalogat imediat drept "ultra-naţionalist, xenofob şi extremist". "Diversitatea opiniilor politice" de la noi - concretizată în câteva zeci sau sute de partide şi partidulete - nu face decât să-l încurce şi mai mult pe muritorul de rând, care începe să creadă că e mai bine să nu aibă nici o opinie. Economia ţării se află în pragul falimentului, iar puţinii oameni ale căror idei ar putea-o salva (Rugină, Cojocaru) sunt daţi la o parte de "unicatele" d-lui Brucan. Cultura, istoria, tradiţia, credinţa ne sunt călcate în picioare pe motiv că ar constitui un "balast" ce ne îngreunează "intrarea în Europa". În schimbul valorilor noastre naţionale creştine, ni se oferă o "cultură" fabricată, gata împachetată în hârtii sclipitoare. Casa Comună, de care vorbeam, are mai multe niveluri şi se pare că nouă, românilor şi celorlalte popoare răsăritene, ne-a fost rezervat parterul (sau poate subsolul). În acest caz, cred că ar fi mai bine să rămânem tot în "bordeiul românesc". E poate mai puţin confort dar e mai cald. Şi ne simţim "acasă".

2. Ca să scăpăm de acest cancer, de tumoarea care apasă pe creierul naţiunii, trebuie să strângem rândurile şi - cu mintea limpede şi inima curată - să-L căutăm pe Hristos. Şi nu-L putem regăsi decât în noi înşine, prin întoarcerea la origini, iar aceasta nu se poate face decât prin cunoaşterea Tradiţiei şi a Istoriei Adevărate. Având rădăcinile adânc înfipte în Tradiţie şi Istorie vom putea rămâne neclintiţi în faţa furtunilor prezente şi viitoare. Din seva trecutului vom putea clădi viitorul. Istoria trebuie înţeleasă ca un atribut al voinţei divine, căci Neamul Românesc s-a născut ca urmare a voinţei lui Dumnezeu.

Creştinismul primar, autentic - care la noi are o origine apostolică - a găsit un teren prielnic în noua provincie cucerită de Traian. Mesajul eliberator al lui Hristos a făcut imposibilă pătrunderea pe acest pământ a păgânismului din Imperiu. Creştinismul a salvat Dacia de sub stăpânirea romană şi de invazia barbarilor şi tot el - nealterat de greşelile oamenilor - va salva România acum.

3. Ţelul Noii Generaţii trebuie să-l constituie împlinirea misiunii istorice a neamului românesc. Deci trebuie să fim continuatorii drumului deschis de geniul lui Eminescu şi urmat de "Tînăra Generaţie" interbelică a lui Eliade, Ţuţea, Noica şi alţii.

Misiunea istorică a neamului nostru este de a salva societatea umană de toate bolile care-i macină fiinţa: materialismul comunist - ateu, pragmatismul occidental, satanismul, toate fiind expresii ale aceleiaşi forţe malefice - Anticristul. Acesta este războiul pe care România trebuie să-l câştige având drept armă învăţătura Mântuitorului, care cuprinde dragostea, credinţa, smerenia, răbdarea. Dar înainte de această luptă, va trebui să dăm o alta, în sufletul nostru. Dacă vom învinge răul din noi atunci vom putea birui răul din lume.

4. Pilonii de bază pe care se vor sprijini toate acţiunile Noii Generaţii sunt creştinismul şi naţionalismul. (Sunt excluse nazismul, şovinismul, rasismul şi pseudonaţionalismul demagogic de genul "României mari". Naţionalismul autentic, având la bază morala creştină, reprezintă o constantă a Neamului Românesc.

Pentru ca doctrina Noii Generaţii să poată penetra în conştiinţa românilor, trebuie luate în studiu şi problemele economice cu care se confruntă societatea românească. Sigur dezbaterea unor probleme ca cea legionară, este mai mult decât necesară, având în vedere că acestea au fost subiecte tabu, până de curând, dar va trebui în acelaşi timp să oferim şi soluţii pertinente pentru criza economică. Personal cred că planul de reformă economică al profesorului Anghel Rugină ar putea fi susţinut de către MPR.

Nu am pretenţia că am reuşit în aceste rânduri să dau un răspuns tranşant la problemele societăţii româneşti şi ale Noii Generaţii. Mi-am exprimat doar câteva puncte de vedere care sper că v-ar putea interesa.

V-aş ruga să publicaţi acest comentariu în paginile ziarului "Mişcarea", în întregime sau un fragment, dacă merită bineînţeles. Dacă nu, nu-i nici un bai.

Cu stimă, al dumneavoastră,

ADRIAN DEACONESCU,
student ASE anul III

O idee

Inaugurăm aici rubrica ce-şi propune să strângă de-a lungul numerelor ce vor veni ideile noastre. Analize, comentarii, atitudini, care vor da poate vreodată seama de felul cum a gândit o generaţie. Rubrica va conţine eseuri politice, filosofice, sociologice etc., şi stă din acest număr la dispoziţia tuturor celor care vor - şi pot - să ne propună o idee sau un punct de vedere. Este deci rubrica rezervată tinerilor eseişti. Deocamdată, rubrica neconsacraţilor; poate în viitor însă, rubrica ce va consacra.

(Redacţia)

DESPRE COMUNISM ŞI SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ

Mărturisim că nu am intenţionat iniţial decât o simplă recenzie. Recenzie a unei excepţionale lucrări, despre care s-a vorbit însă prea puţin; iar când s-a vorbit, accentele puse nu au fost, credem, întotdeauna cele mai nimerite. Pentru că nu reluarea dihotomiilor ce au brăzdat cultura română, ori evocarea şi expertiza minuţioasă a profilurilor "prototip" ale culturii noastre dau măsura valorii excepţionale a acestei cărţi. Într-o perioadă cînd ticăloasa inconştienţă bântuia minţile năucite ale multor - prea multor! - intelectuali occidentali, Mircea Eliade a văzut din nou cel mai bine. Şi ne-a arătat cu o cutremurătoare luciditate năpraznica soartă ce ne-a fost hărăzită: nu doar destinul societăţii româneşti (politic, social, cultural) se juca la neiertătoarea ruletă a istoriei; atunci, în anii de după război, se juca soarta poporului român...

Publicistica exilului lui Mircea Eliade devine astfel superbă cronică a unui destin. Destinul poporului său, pe care nu l-a uitat, nu l-a negat şi nu l-a înşelat niciodată. Şi de a cărui menire nu s-a îndoit nicicând. Radiografierea exactă a societăţii româneşti şi a şanselor ei după impactul cu fanatismul devastator al Imperiului sovietic este ceea ce conferă azi merite excepţionale lucrării ce a inspirat aceste rînduri. Într-o perioadă în care nădăjduim bezmetici să înţelegem ce s-a petrecut cu noi, cartea lui Mircea Eliade, **"Împotriva deznădejdii"**, ni se oferă drept cel mai bun îndreptar.

Întreaga analiză ce ne-o oferă savantul român se poate constitui - şi trebuie să o facă - într-un decisiv punct de plecare spre investigarea a ceea ce numim îndeobşte "rezistenţa românească la comunism".

MIRCEA ELIADE ŞI GENERAŢII ÎNCĂ NEIROSITE...

cere grabnic cunoscută. Astăzi mai mult ca oricînd: o strălucită replică, dar mai ales o răsunătoarae palmă pe obrazul ticăloşiţilor ori inconştienţilor ce vor - din nou! - să frîngă dreapta judecare a istoriei neamului românesc.

Aflăm cu stupoare de iniţiativa unor vajnici istorici (?!), care, cercetînd perioada instaurării comunismului în România găsesc de cuviinţă - înainte de a stabili clar ce s-a petrecut atunci: tipul de dominaţie al agresorului şi nivelul de penetrare, întreg contextul geo-politic, liniile de înaintare şi ţinta efectivă a cuceritorului rus etc. - să pună accentul pe componenta internă a fenomenului. Într-o problemă ce ar putea în sfârşit astăzi să fie just apreciată, distinşii tovarăşi schimbă decisiv raporturile. Legitimarea - din partea unui institut! - acestui josnic atentat moral la adresa poporului român se cere grabnic sancţionată. Nu avem căderea să o facem noi. Avem însă căderea să cerem şi să sperăm că cei în măsură o vor face.

Şi lucrurile nu se opresc aici. Cu mâinile murdărite, indivizi ce n-ar trebui nici măcar să-l atingă apucă hulpavi drapelul naţional; îl flutură şi-l arată tuturor. Îl agită cu un zel neostoit, sperând deznădăjduiţi că fluturarea steagului le va ascunde prea vizibila altfel nimicnicie. Şi ei sînt cei care formează astăzi ceea ce se cheamă - vai! - presa naţionalistă... Ascunşi după portrete şi icoane, demagogi de cea mai joasă speţă re-lansează cu nerušinare false teorii şi mincinoase argumente. Nu mai există nici un scrupul; tot ce poate fi în folosul lor este evocat; tot ce le poate sluji (mistificare ori minciună), este adus în scenă. Adevărul istoric? Dar cine se mai interesează astăzi doar de aşa ceva? Politicul a "infestat" totul. Dezbaterea "adevărului istoric" s-a mutat în tribuna parlamentului sau în coloanele ziarelor. Când istoricii noştri nu-şi îndeplinesc firească datorie de a ne oferi cu adevărat **Istoria României**, devin inutile lamentaţiile că educaţia şi cultura istorică se fac acum doar prin paginile ziarelor de partid ori prin jalnice emisiuni de televiziune...

Iar noii "patrioţi", speculând momentul, s-au pus cu îndârjire pe treabă. La adăpostul unui drapel şi al discursurilor sforăitoare, îşi construiesc diabolic toate "adevărurile" de care au nevoie. Ultimul dintre ele? Legat de rezistenţa poporului român la comunism.

Încercînd să-şi legitimeze poziţiile pe care le deţin încă, deranjaţi vizibil de amploarea şi importanţa pe care o asemenea problematică le poate lua, reacţionează vehement. Şi ne servesc cu nerušinare "teze" şi "explicaţii". Cu argumente copiate parcă din "tratatele" roller-iste, încearcă să schimbe radical perspectiva. Etichete ca "duşman al poporului", "sabotori ai economiei naţionale" apar din nou. Jertfelor poporului român din închisorile comuniste li se schimbă semnificaţia. Martirii neamului devin acum "indivizi ce-şi apărau pielea", bandiţi şi fascişti ce-au luptat împotriva **comuniştilor** - acum un fel de duşmani personali - şi nu a **comunismului** - odioasă agresiune împotriva întreg neamului românesc.

Luptătorii de atunci erau, pur şi simplu, **Români**. Orice diferenţiere socială, politică, culturală, îşi dovedeşte astăzi din plin caducitatea. Căci s-au jertfit şi au fost asasinaţi atunci - din dragoste de neam şi libertate - tineri sau vîrstnici, bărbaţi sau femei, muncitori sau intelectuali, ţărani sau studenţi, liberali, legionari, ţărănişti sau ne-politici.

Ţinta devine clară. Aceleaşi vechi teze ale istoriografiei comuniste ne sînt înfăţişate astăzi, schimbând doar formulările şi adecvând limbajul noii conjuncturi. Discreditarea mişcării de rezistenţă a poporului român urmează aceeaşi metodă infailibilă: plasarea - cu subtilitate şi consecvenţă - etichetei de "legionar" pe luptătorii anti-comunişti din anii '45-'60. Că legionarii au participat activ şi efectiv la această luptă este indiscutabil. Numai că, în acest caz eticheta nu mai înseamnă simpla aderare la un partid sau îmbrăţişarea ideilor unei mişcări. Prin folosirea ei globală, generală, fără specificaţii, **legionarul** devine echivalentul **Duşmanului**, al Sabotorului, al Inamicului, indiferent de o culoare politică sau alta. Pentru un public ce cunoaşte în general conţinutul perioadei interbelice şi evoluţia Mişcării Legionare doar la nivelul filmelor unui Sergiu Nicolaescu, efectul psihologic este decisiv. Iar efectul pentru cel etichetat astfel devine devastator. (Nu e de mirare că astăzi, urmărindu-se compromiterea şi apoi suprimarea unicei mişcări de tineret din România, ce-şi fundamentează doctrina pe ideile de Neam şi Dumnezeu, s-a lansat asupra ei această etichetă. Fără să i se fi admis dreptul la replică, împotriva noului partid începuse o furibundă campanie, dinspre putere şi opoziţie deopotrivă. Deşi programul, luările de poziţie, atitudinile - singurele, de altfel, după care poate fi judecată în mod normal - infirmă **categoric** o asemenea catalogare, atacurile nu contenesc. Şi din păcate, calomniatorii şi-au atins în bună măsură ţinta. Acum, înainte de orice, MPR trebuie să se "scuture" puternic de toate falsele etichete care i-au fost aplicate.)

Consecvenţa cu care se evită astăzi discutarea - de către cei ce ar putea să o facă - obiectivă a Mişcării Legionare, cu ce a avut ea bun şi rău, este o dovadă limpede pentru scopurile urmărite de calomniatori. Obturarea accesului la "datele vremii"

DAN DUNGACIU
student sociologie anul III

(Continuare în pag. a 4-a)

Anul II Nr. 1 (6)
ianuarie 1993 • MIŞCAREA

(Urmare din pag. a 3-a)

îndepărtează de la corecta percepere a contextului social-politic al epocii. Şi aceasta este - când vor pricepe-o odată diriguitorii noştri politici, culturali? - principala poartă spre fanatismele de orice fel!

Scopul trebuie obligatoriu corect înţeles. Se încearcă astăzi, dacă nu compromiterea mişcării de rezistenţă la comunism, trecerea ei pe planul al doilea. Repetăm: rezistenţă a poporului român (cu certitudine depăşind în intensitate, durată şi răspândire teritorială reacţiile de oriunde altundeva) şi nu a unui partid politic sau altul.

Coroborată această practică cu accentul pe "componenta internă" a instaurării regimului comunist, converg împreună spre un acelaşi ţel. Şi lucrurile nu se opresc încă nici aici.

Nu generaţie irosită, ci generaţie care a irosit...

Ajungem acum la ultima abordare ce o semnalăm aici. Poate cea mai perfidă "dezbatere" - şi au fost câteva! - apărută în România post-revoluţionară. Perfidă nu atât prin ce spune, ci mai ales prin ce insinuează. Josnică, pentru că încercând să "explice", urmăreşte în fond să legitimeze totul.

De la ridicol la grotesc nu e decât un pas. Iar această carte ne arată că societatea românească l-a făcut şi de data asta. Indivizi ce sânt **principalii** vinovaţi pentru instaurarea comunismului în România şi ale căror memorii - dacă există - ar trebui să fie NUMAI memorii de grea închisoare, sânt astăzi **iarăşi** în centrul vieţii politice, sociale şi culturale. Ni se prezintă la televizor, îi găsim curtaţi de marile cotidiene, iar cărţile lor dispun de reclama cea mai eficientă. Silviu Brucan - căci despre el şi ultima lui carte este vorba - e cu siguranţă unul dintre cei mai ilustrativi. Şi-a intitulat volumul de memorii "Generaţia irosită", şi a vrut să fie o radiografie în primul rând a societăţii româneşti dintre "cele două revoluţii": 1944-48 şi 1989. (Revoluţii în care Silviu Brucan a fost implicat decisiv şi din care a ieşit, şi atunci şi acum, în aceeaşi postură: cea de învingător.)

Generaţie irosită? Poate, d-le Brucan. Dar dacă a existat o asemenea generaţie, cu siguranţă nu aţi făcut parte din ea. Indivizi de teapa d-voastră nu se "irosesc", indiferent de regimuri, conjuncturi sociale ori politice, niciodată. Şi cît am mai aşteptat noi - şi încă mai aşteptăm - să vă irosiţi odată pentru totdeauna...

Nu, d-le Brucan. Dv. faceţi parte, în contextul generaţiei, tocmai din acel grup - cel mai slab numericeşte - care nu s-a irosit. Dar care a irosit: căci a "condus" tancurile ruseşti în România şi a umplut puşcăriile; a ucis şi a înşelat; a zdrobit generaţii întregi şi a vrut să anihileze ori să distrugă popoare. Barbari ce-au profanat biserici, au incendiat biblioteci, au încercat să asasineze culturi. Iar astăzi, tot de pe poziţiile învingătorului, ne oferiţi generos josnica d-voastră argumentare. Maniera în care o faceţi este halucinantă; marca "Brucan" rămîne totuşi inimitabilă.

Nu ne interesează aici ceea ce ar fi vrut d. Brucan să ne intereseze: acţiunea sa politică în perioada '65-'89, ori opiniile despre decembrie '89. Sînt cunoscute (evident, aşa cum a vrut d. Brucan să fie cunoscute).

Ceea ce ne interesează în acest articol este perioada efectivă a instaurării comunismului în România, şi mai ales percepţia pe care cititorul neavizat al acestor "memorii" ar putea-o avea, relativ la reacţia poporului român în faţa încercărilor la care era supus; căci imaginea falsă îi este subtil dar sistematic indusă de un individ fără scrupule, ce şi-a propus cu orice preţ să rămână victorios şi a doua oară. Iar pentru asta, d. Brucan este (şi) aici de o neîntrecută perfidie.

Plasându-se cu obstinaţie pe linia ce încearcă să salveze ori să facă uitată etapa de început a dictaturii comuniste, schimbă perspectiva şi-i rezervă acestei perioade o sumară retrospectivă. Nu spune nimic nou - şi câte nu ar avea d. Brucan de spus! - nimic care să şocheze - comentarii ori consideraţii generale - nimic care să "oprească" cititorul **acolo**. Date există; dar ele sînt amintite parcă numai pentru a pune mai bine în evidenţă bogăţia materialului ce acoperă etapa spre care abilul d. Brucan vrea să ne îndrepte. Iar când amănuntele ar putea contraria, ne sânt servite stupefiante argumente: "... la 23 august 1944, forţa politică şi morală a comuniştilor era **imensă**, (subl.n.) tocmai datorită aureolei eroice care-i înconjura" (p. 99). Şi încă: "Ziarele vremii sunau ca o trompetă care chema oamenii la luptă şi la fapte mari" (p. 100), "Pe scurt, societatea românească părea inspirată de o mare forţă de schimbare spre mai bine, iar oamenii ei erau cuprinşi de un avânt al construcţiei caracteristic operei de industrializare care îi atrăgea pe tineri şi pe toţi cei dornici să făurească o Românie de care să fie mândri." (p. 103). Vorbeşte apoi de florile şi uralele ce-au întâmpinat armata sovietică; iar partidele istorice ce încercau cu disperare să salveze atunci ce se mai putea salva sunt şi ele drastic puse la punct: "Valul acţiunii sociale covârşea **poziţiile negativiste** (subl. n.) ale partidelor de opoziţie" (p. 101).

Să-i amintim d. Brucan consecventa activitate ce-a desfăşurat-o pentru instaurarea "ordinii" în România? Să-i citâm din fulminantele articole ale "Scânteii"? Inutil. Suntem convinşi că publicistica a reprezentat latura benignă a activităţii sale; iar d. Brucan este suficient de abil încât urme ale netrebniciei sale să dispară, uneori cu desăvârşire.

Dar ticăloşia nu se opreşte aici. O epocă în care sute, mii de intelectuali zăceau şi mureau în puşcării, d. Brucan o caracterizează astfel: "Efervescenţa socială a cuprins curând pe scriitori şi poeţi, pe specialişti şi oameni de ştiinţă" (p. 103). Continuă cu cinism: "În 1946, savanţii români au hotărât să activeze în cadrul operei de refacere a ţării" (p. 103), iar adeziunea lui M. Sadoveanu este în opinia sa, o atitudine "marcând astfel participarea activă a vârfurilor intelectualităţii la noul regim: (p. 64). Nici un muşchi n-a tresărit pe obrazul d-lui Brucan când a îndrăznit să scrie: "L-am văzut la televiziune, înainte de moartea sa, pe bătrânul Petre Ţuţea. Fiecare cuvânt care ieşea din gura lui scăpăra de inteligenţă. Cum au putut ţine în închisoare ani îndelungaţi un om de asemenea valoare?" (p. 111).

Nu **AU** ţinut, ci **AŢI** ţinut, d. Brucan. Dv. şi toţi ceilalţi nemernici ce vă înconjurau! Voi - şi nu alţii - l-aţi aruncat pe Petre Ţuţea în închisoare, alături de mulţi, foarte mulţi "de asemenea valoare", ale căror nume nu le amintim numai din cauza dezgustului ce l-am resimţi văzându-le pomenite (şi ele) prea aproape de cel al dv...

Perspectiva pe care o lansează d. Brucan este acum clară. Aceeaşi pe care o aflăm astăzi din ce în ce mai des în paginile ziarelor, în discursuri sau în atitudini. Reacţia românească de după 1944 - CA REZISTENŢĂ LA COMUNISM - este sistematic eludată, falsificată, distorsionată sau, în cel mai bun caz, trecută pe planul doi.

Se vorbeşte de anti-comunism, dar se impun subtile delimitări: perioada '44-'89 este ruptă în două, iar sintagma anti - comunism este păstrată doar ca **sinonimă** aceleia de anti-ceauşism. Remarca perfidă a d-lui Brucan este peremptorie: "Revoluţia a fost caracterizată ca anti-comunistă, ceea ce apare perfect justificat, deoarece Ceauşismul a constituit o excrescenţă aproape inevitabilă a sistemului politico-ideologic comunist, chiar dacă într-o formă mai brutală şi mai aberantă decât în alte ţări est-europene" (p. 6).

Nu, d-le Brucan, anti-comunism nu înseamnă numai anti-ceauşism. Comunismul va rămâne pentru noi pumnalul înfipt în inima acestei naţii încă din clipa în care indivizi ca dv. şi-au început mârşavul "marş triumfal". Marş pe cadavre, căci crimele au început sistematic. Călăii îşi cunoşteau bine meseria. Au pătruns în guverne, apoi în partidele politice, au trecut devastator pe la sate, s-au "instalat" în biblioteci, în biserici, iar în cele din urmă au coborât în stradă.

Unul dintre martirii acestui neam - acest sfânt al Neamului Românesc - ne-a lăsat înainte de moarte vorba: "NU ne răzbunaţi". Acest blând şi omenos popor nici nu şi-a pus cu adevărat problema răzbunării. Iar cei ce s-au "răzbunat" cumplit - când au avut prilejul - pe neamul acesta, ni se înfăţişează astăzi de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Răzbunare? Nu, domnilor brucani. De uitat nu (vă) vom uita însă **niciodată!**

Nu numai comunism, ci şi rusificare

Ni se livrează astăzi pe căile mass-media (româneşti ori străine) aprecieri de genul celor pe care le-am semnalat. Sentinţele drastice, teoriile falsificatoare ce le însoţesc ori maniera apodictică în care sânt formulate concură, toate, către acelaşi scop final: mușamalizarea ori distorsionarea gravă a istoriei româneşti. Un popor pus la index de indivizi fără scrupule ce încearcă astfel să-şi ascundă nemernicia. Învingătorii de ieri şi de azi vor în continuare să-şi asigure liniştea. Ideologiile se ciocnesc, polemicile nu contenesc, discursurile parlamentare sînt din ce în ce mai precis focalizate. Rezultatul? Confuzia persistă. O decisivă perioadă a istoriei rămâne încă insuficient lămurită. (Implicarea A.F.D.P.R. în politică a mutat discuţia în planul politic; şi asta nu face, evident, decît să complice şi mai mult lucrurile.) Ce-a însemnat însă, cu adevărat, intrarea tancurilor ruseşti "eliberatoare" în România? Care au fost dimensiunile ori repercursiunile acelor teribile evenimente?

Nu e vorba de a oferi aici soluţii decisive. Încercăm doar să sugerăm dimensiunile uriaşe ale unui fenomen ce se cere astăzi cercetat dintr-o cu totul altă perspectivă. Prejudecăţile trebuie eliminate. Aproape totul trebuie re-pus în discuţie; şi poate, în final, însăşi sintagma "rezistenţă la comunism" se va dovedi insuficientă.

Abordările irelevante de până acum, să spunem cea **statistică** (număr de: morţi, răniţi, deţinuţi, închisori etc.) şi cea **jurnalistică** (cazuri spectaculoase, regimul teribil de închisoare, destine individuale ale unor mari personalităţi etc.) n-au făcut decât să arate cum se poate eşua lamentabil într-o asemenea întreprindere. Deserviciile ce le-au adus întregii problematici sânt serioase. Fără să contestăm exactitatea statisticii şi rolul important al presei într-o problematică ce ar trebui să intereseze pe toată lumea, acuzăm doar rămânerea la ele. Căci ce s-a petrecut în România nu poate fi nici pe departe epuizat astfel.

Tragicele încercări la care a fost supus poporul român în istoria sa l-au făcut să se adapteze la traiul, chiar îndelungat, în condiţii de dominaţie; astfel că "mecanismele" şi "instrumentele" comunitare, extrem de perfecţionate, de reacţie şi prezervare erau (şi) la momentul 1944 bine "însuşite". Imperiul sovietic ar fi putut fi, dacă urmărea NUMAI impunerea unui nou regim politic, doar unul dintre imperiile pe care i-a fost dat poporului român să le îndure; vehicul al unui alt regim politic. Comunismul nu a fost însă numai atât. Iar crima cumplită împotriva umanităţii o comiteau ruşii nu atunci când schimbau un regim cu altul (chiar falsificând alegerile populare), ci atunci când, cu bună ştiinţă şi cinism - urmăreau "doctrina politică" fundamentală a istoriei lor: **rusificarea**.

Deşi în fază incipientă, cercetări şi observaţii globale - "harta rezistenţei", exterminarea sistematică a intelectualilor ("depozitarii spiritualităţii unui popor"), exterminarea bine ghidată pe familii, neamuri, iar apoi pe întregi corpuri profesionale, obligativitatea limbii ruse în şcoli, "atacurile" împotriva limbii române etc. - confirmă surprinzător această ipoteză. Penetraţia sovietică depăşea cu mult nivelul oricărui imperiu pe care l-a cunoscut poporul român de-a lungul zbuciumatei sale istorii. Războiul începuse împotriva neamului românesc şi nu împotriva unui sistem politic, indiferent care ar fi fost el. Este ceea ce ne avertiza Mircea Eliade acum 40 de ani...

*

Spuneam că a văzut - şi de data asta - mai bine decât cei din jurul lui. Scrie, într-o perioadă în care răsăritenii veniţi în Occident erau uşor catalogaţi drept fascişti: "...noi întotdeauna am susţinut că marxismul n-are ce căuta în explicarea situaţiei istorice a României actuale. Basmele cu revoluţia proletară şi victoria socialismului sunt bune pentru copiii din Occident şi idealiştii din Extremul Occident. Lucrurile sunt, în fond, mult mai grave. Nu e vorba nici de revoluţie, nici de socialism. E vorba de rusificarea masivă şi rapidă a neamului românesc" (op. cit. p. 60). Politica culturală a Rusiei? Epurarea bibliotecilor de autorii fascişti? Simple vorbe. Măşti, pentru a ascunde masacrul cultural la care începuse să fie supus poporul român. Nu doar **aservirea**, ci **deşiinţarea** neamului, "décapitarea" lui spirituală etc. diabolicele ţeluri ale ocupantului. "Deşi se prevalează de o filozofie materialistă, ştiu prea bine că cel mai greu de biruit şi versar rămâne sufletul. Şi cu acest suflet pe care-l simt ostil, se pregătesc să duc lupta hotărîtoare. Când îl vor fi biruit, vor putea da frâu liber tuturor năzuinţelor de anexiune a întregului popor şi de topire a lui în masa slav-eurasiatică" (p. 29).

Prigoana intelectuală devine principala pârghie de acţiune a exterminatorului. "Unul din semnele caracteristice ale timpurilor noastre este şi acesta: că centrul de greutate al luptelor politice s-a deplasat de pe planul economic, social sau politic pe propriu-zis, pe cel spiritual" (p. 32). Şi adaugă amar: "Pe vremea lui Napoleon orice soldat îşi purta în raniţă bastonul de mareşal. Astăzi, oricine este înzestrat prin vocaţie să gândească, să creeze, să înţeleagă, să prevadă - îşi poartă cu sine sentinţa de moarte, oriunde s-ar afla el" (p. 35).

Să continuăm? Pare inutil. Am putea totuşi vorbi de încercările disperate ale lui Mircea Eliade de a atrage atenţia asupra "unui nou atentat la libertatea şi demnitatea omului". Am putea evoca tentativele eroice ale savantului român de a lămuri că "încercarea de a schimba o limbă, a înstrăina un suflet şi a înlocui o cultură este mult mai gravă decât bomba de la Hiroshima" (p. 62). Dar au fost în van. Cine să-l fi ascultat? Scriitori democraţi ai lumii libere? Iluzii deşarte; căci chiar el recunoaşte: "... ei se indignează că, sporadic, negrii sânt linşaţi în Statele Unite. Asemenea acte de îndrăzneală sînt şi mai comode şi mai remunerative..." (p. 62). Occidentul? Dar tocmai el a fost al doilea negustor la cel mai josnic târg din istorie.

"Părăsesc Bucureştiul cu sufletul îndurerat şi mulţumesc lui D-zeu că nu am fost născut român" (M. Baciu, "Agonia României", p. 229). Era "discursul de adio al Occidentului", oferit atunci prin persoana ambasadorului britanic la Bucureşti, Sir Archibald Clark-Keerr. Era într-o perioadă când poporul român mai spera. Dar zarurile fuseseră de mult aruncate...

În orice dragoste e totuşi nevoie de doi. Cererilor disperate, Occidentul le-a răspuns printr-o cumplită trădare. Domnea brucanilor şi a urmaşilor lor primea astăzi girul întregii lumi libere.

Demersul lui Mircea Eliade nu a fost, ca atâtea altele, ascultat. Ne rămâne astăzi consolarea că a fost poate printre puţinii ce-au înţeles la adevărata ei dimensiune drama poporului său; că a rămas - chiar departe fiind - întotdeauna alături de el. Şi mai ales, pentru că a continuat să spere şi să creadă în steaua lui. Iar cuvintele sale aşteptându-şi confirmarea - pot sta astăzi în fruntea oricărui manifest lansat de o generaţie ce începe acum un nou drum: "S-ar putea ca ocupaţia sovietică şi încercarea de deznaţionalizare întreprinsă de ruşi cu metode şi mijloace faraonice să însemne, prin contra-ofensiva culturală pe care o provoca, adevărata intrare a României în istoria culturală a Europei". Căci tot Mircea Eliade este cel ce ne spunea: "Eu cred în viitorul culturii româneşti mai mult decât în viitorul culturii europene".

*

Societatea românească de azi este supusă tirului necruţător al ideologiilor de toate tipurile. Bulversată şi amăgită, nu-i mai rămân acum multe mecanisme de apărare. Demagogii de toate nuanţele pătrund în scenă. Adevărata semnificaţie a evenimentelor - de azi şi de ieri - devine astfel sistematic obnubilată.

"Oricine şi orice pot servi în interesul unei ideologii...", remarca cu cinism un senator american. A extrage problema "rezistenţei româneşti" din sfera politicului este poate sarcina fundamentală a oricui vrea să înţeleagă cu adevărat. Ne vom înţelege cu siguranţă mai bine pe noi, cei de astăzi, încercând să înţelegem ce s-a petrecut cu cei de ieri. Şi poate aşa vom pricepe cu adevărat vorba adâncă a acelui francez - mai adâncă poate decât a crezut-o el însuşi - ce spunea: "Nu există de fapt o societate comunistă, ci o dominaţie comunistă asupra unei societăţi care supravieţuieşte cum poate..."

✝ *Lecţia de religie* ☩

2. SFÂNTA SCRIPTURĂ

Revelaţia dumnezeiască supranaturală sau pozitivă se cuprinde în Sfânta Scriptură şi în Sfânta Tradiţie, care, din această cauză, se zic şi izvoare ale revelaţiei.

Sfânta Scriptură este cartea în care se cuprind toate scrierile alcătuite de Prooroci şi de Apostoli, sub inspiraţia Sfântului Duh.

Ea istoriseşte cum s-a descoperit, adică cum s-a făcut cunoscut Dumnezeu omului, cum şi-a ales El un popor căruia i-a descoperit voia sa, prin Prooroci, şi cum, în cele din urmă, a arătat lumii întregi, prin Iisus Hristos, Fiul său, calea ce duce la El.

Cuprinsul Sfintei Scripturi este dar istoric. Ea desfăşură înaintea ochilor noştri ceea ce a făcut Dumnezeu pentru mântuirea lumii. Ea nu este însă carte de ştiinţă omenească, nici de Istorie sau de Astronomie ori de Ştiinţe Naturale sau de altceva. Ideile ştiinţifice pe care le găsim în ea sunt ale timpului şi locului în care au trăit autorii care au compus scrierile din care constă ea. Cuprinsul ei special este mai presus de loc şi de timp, căci ea începe cu descrierea facerii lumii şi ne învaţă că tot ce există a fost făcut de Dumnezeu şi sfârşeşte cu o măreaţă expunere a sfârşitului lumii acesteia trecătoare şi cu începutul celei veşnice.

Sfânta Scriptură se mai cheamă şi Biblie (nume grecesc care înseamnă carte) şi se împarte în două: în Vechiul şi Noul Testament.

Vechiul Testament cuprinde scrierile compuse înainte, iar Noul Testament pe cele scrise după venirea Mântuitorului Hristos. Autorii celor dintâi sunt în cea mai mare parte Profeţii, iar ai celor din urmă Apostolii.

Punctul central al Vechiului Testament îl formează legătura încheiată de Dumnezeu cu poporul israelit sau legea dată pe muntele Sinai, din care cauză Vechiul Testament se mai numeşte şi Legea veche. Punctul central al Noului Testament stă în legătură cu Legea nouă, încheiată de Dumnezeu cu întreaga omenire pe vârful Golgota, prin răstignirea Fiului său. De aceea, Noul Testament se mai numeşte şi Al graţiei sau Legea harului.

Legătura între Vechiul şi Noul Testament o fac Prooroci, care au prezis venirea Mântuitorului.

Numărul scrierilor care compun Vechiul Testament variază, după felul cum se numără, între 22 şi 25, iar al celor din Noul Testament este de 27. Şi unele şi altele se împart în: istorice, didactice şi profetice.

Scrierile istorice ale Vechiului Testament expun istoria poporului evreu de la facerea lumii până după captivitatea babilonică. (Acestea sunt: cele 5 cărţi ale lui Moise sau Pentateuhul, Iisus Navi, Judecătorul, Rut, Samuel, Regii, Cronicile, Esra, Neemia, Ester şi Macabeii).

Scrierile didactice cuprind poezii religioase, istorioare morale, sfaturi înţelepte etc. (Acestea sunt: Psalmii, Iob, Eclesiastul, Cântarea Cântărilor, Înţelepciunea lui Solomon şi a lui Iisus Sirac.)

Scrierile profetice cuprind cuvintele Proorocilor mari şi ale celor mici. (Isaia, Ieremia, Ezechil, Daniil, Ozea, Ioel, Amos, Obaida, Iona, Mihea, Naum, Hahacuc, Ţefania, Agheu, Zaharia, Maleahi.)

Scrierile istorice ale Noului Testament sunt Evangheliile (de la Matei, Marcu, Luca şi Ioan), care istorisesc viaţa şi învăţătura Mântuitorului şi Faptele Apostolilor, care expun mersul propovăduirii Evangheliei de către Sfinţii Apostoli.

Scrierile didactice sunt cele 14 epistole ale sfântului Apostol Pavel (Către Romani, Corinteni 2, Galateni, Efeseni, Filipeni, Coloseni, Tesaloniceni 2, Evrei, Timotei 2, Tit şi Filimon) 3 ale Sfântului Ioan, 2 ale lui Petru, 1 a lui Iacov şi 1 a lui Iuda. **Profetică** este numai Apocalipsul, care tratează despre soarta Bisericii.

Atât Vechiul cât şi noul Testament au aceeaşi valoare pentru credinţă, fiindcă şi unul şi altul sunt cuvântul lui Dumnezeu. Vechiul Testament este un **conducător** către Noul Testament, cum îl numeşte Sfântul Apostol Pavel, iar Noul este împlinirea celui Vechiu, cum zic Părinţii Bisericeşti: "Novum Testamentum in Vetere latuet, Vetus in Novo patet".

Sfânta Scriptură se numeşte "Cuvântul lui Dumnezeu" pentru că autorii ei au fost inspiraţi de Dumnezeu în ceea ce au scris.

Ce priveşte **inspiraţia Sfintei Scripturi** a Vechiului Testament nu găsim că el este inspirat, dar sfinţii scriitori mărturisesc că n-au vorbit şi scris decât ceea ce le-a descoperit Dumnezeu. De aceea, Profeţii încep de obiceiu cuvântările lor cu cuvintele: "Aşa zice Domnul". Faptul că Mântuitorul citează adesea din Vechiul Testament şi vorbeşte despre Legea veche ca de ceva dumnezeiesc, constituie dovada absolut sigură că Vechiul Testament este inspirat.

Despre inspiraţia Noului Testament avem mărturii mai numeroase. Evangheliile redau viaţa, învăţătura şi minunile Mântuitorului, care era, El însuşi, Dumnezeu şi n-avea nevoie să fie inspirat, iar Sfinţilor Apostoli care le-au scris, El le-a făgăduit că le va trimite şi le-a trimis pe Sfântul Duh, "care-i va învăţa toate". De aceea, Sfântul Apostol Pavel scrie Galatenilor că "Evanghelia propovăduită de el nu este omenească, pentru că n-a primit-o de la vreun om, ci prin descoperirea de la Iisus Hristos", iar altădată zice categoric că "toată Scriptura este inspirată".

Inspiraţia trebuie înţeleasă ca o înrâurire lăuntrică asupra sfinţilor scriitori, ca o lumânare supranaturală a minţilor lor, de a scrie fără greşeală ceea ce le descoperă Dumnezeu. După cum în vorbirea de toate zilele când zicem d.p. că un articol de jurnal este inspirat de cineva, nu înţelegem că el ar fi fost dictat cuvânt cu cuvânt ci numai că ideile au fost împărtăşite scriitorului de altcineva, tot astfel trebuie să înţelegem şi inspiraţia Sfintei Scripturi: Sfântul Duh a pus în sufletul sfinţilor scriitori anumite idei, a trezit anumite sentimente, pe care aceştia le-au exprimat cum au putut şi au crezut mai nimerit.

Se socotesc însă inspirate numai scrierile numite **canonice** ale Sfintei Scripturi, adică numai acelea care sunt privite şi primite de întreaga Biserică creştină, ca, cuprinzând cuvântul lui Dumnezeu curat şi neschimbat, iar nu şi scrierile **necanonice**.

Cele dintâi sunt normative pentru credinţa şi viaţa Creştinismului, cele de al doilea sunt instructive şi folositoare de suflet. ■

Rugăciune către Sfântul Duh

Doamne, Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, milostiveşte-Te spre mine păcătosul robul Tău şi mă miluieşte şi-mi iartă mie, nevrednicului, toate câte am greşit Ţie astăzi, ca un om şi nu numai ca un om, ci şi mai rău decât dobitocul. Păcatele mele cele de voie şi cele fără de voie, cele ştiute şi cele neştiute, care sunt din tinereţe şi din obiceiul cel rău şi care sunt din voia cea slobodă şi din lene; ori de m-am jurat cu numele Tău, ori de l-am hulit în gândul meu, sau pe cineva am ocărât, sau pe cineva am clevetit în mânia mea, sau am scârbit, sau de ceva m-am mâniat, sau am mințit, sau fără de vreme am dormit, sau vreun sărac a venit la mine şi nu l-am socotit, sau pe fratele meu l-am scârbit, sau m-am sfădit, sau pe cineva am osândit, sau m-am mărit, sau m-am trufit, sau m-am mâniat, sau stând la rugăciune mintea mea s-a îngrijit de viclenille acestei lumi, sau răzvrătire am cugetat, sau prea m-am săturat, sau m-am îmbătat, sau nebunește am râs, sau ceva rău am cugetat, sau frumusețe străină am văzut şi cu dânsa mi-am rănit inima, sau ce nu se cuvine am grăit, sau de păcatul fratelui meu am râs, iar păcatele mele sunt nenumărate, sau de rugăciune nu m-am îngrijit, sau de altceva rău am făcut şi nu-mi aduc aminte; că aceste toate şi mai mari decât acestea am făcut. Miluieşte-mă, Stăpâne şi Făcătorul meu, pe mine, leneşul şi nevrednicul robul Tău, şi mă uşurează şi mă slobozeşte şi mă iartă ca un bun şi de oameni iubitor. Ca în pace să mă culc şi să dorm eu păcătosul şi necuratul şi ticălosul şi să mă închin şi să cânt şi să preaslăvesc preacinstit numele Tău, împreună cu al Tatălui şi cu al Unuia-Născut Fiul Lui, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Amin.

PROFEŢI, PROFEŢII

DAN EMILIAN ROŞCA

Scriu aceste rânduri îndemnat de îndesirea profeţiilor privitoare la "sfîrşitul vremurilor", de creşterea numărului de profeţi care-şi dau cu presupusul privitor la data declanşării Apocalipsei şi care beneficiază de largi spaţii prin destul de multe publicaţii (unele cu pretenţii). Scriu aceste rînduri îndemnat de faptul că pînă şi unii creştini - din cei care sunt, încă, în faza hrănirii cu (doar) "lapte duhovnicesc" (şi nu "hrană tare") şi cei care intră într-o biserică doar din Paşti în Crăciun - simt neliniște şi se tulbură auzind/citind lucuri de acest fel.

Sprijiniţi de Sfintele Scripturi, să vedem însă care este locul profeţiei (şi profeţilor) în creştinism.

Propheteo (gr.) = a spune lucruri ascunse, a prezice.

Această SLUJBĂ din cadrul Bisericii, prin care cei cu har înţeleg trecutul, pătrund prezentul şi, ca rezultat logic al acestora, întrezăresc viitorul, ÎN SENSUL EI LARG ESTE UNICĂ ŞI IREPETABILĂ. Profeţii au stat între Dumnezeu şi oameni în punctele-cheie ale vremii lor şi vremurilor. Prin profeţii din timpurile Vechiului Legământ, ale Noului Legământ, dar mai ales prin Iisus Hristos, Fiul Său, Dumnezeu a dat în mod complet profeţiile Sale.

ÎN SENS RESTRÂNS, Dumnezeu permite şi azi profeţia, deoarece Biserica trebuie să fie mereu zidită, inclusiv prin pătrunderea profundă în lucrurile ascunse ale Împărăţiei (vezi Fapte 11 : 27 şi 21 : 10; 1 Corinteni 14 : 29-31). Uneori, Dumnezeu - prin Duhul Său - poate să descopere în mod nemijlocit lucrurile viitoare. Dar, tocmai pentru că prin Sfântul Duh a fost inspirat ÎN ÎNTREGIME Cuvântul, asemenea descoperiri nu pot fi în contradicţie cu Sfintele Scripturi. De se întâmplă altcum, este vorba de un altfel de duh şi atenţia celui ce s-a hotărât să-şi poarte crucea cu răbdare şi dragoste trebuie să fie mărită (Galateni 1 : 8-10, 1 Corinteni 14 : 32-33, Apocalipsa 22 : 18-19, cu privire la falsele profeţii).

Biblia ne vorbeşte despre "semnele vremurilor", despre succesiunea lor. Dar "ziua şi ceasul" se află în păstrarea celestului Tată (nici măcar Fiul nu le cunoaşte). Momentul exact nu este treaba noastră a-l şti (Fapte 1 : 7). Este lipsit de perspectivă şi chiar de rău efect să facem calcule şi afirmaţii în acest sens. Cînd au fost făcute, au eşuat lamentabil.

Dar Dumnezeu cere de la ai Săi, în mod clar şi hotărât, de a observa şi ţine seama de semnele prevestitoare, premergătoare Venirii.

Nu trebuie să fim înspăimântaţi, ci să folosim la maximum timpul pe care îl avem la dispoziţie pentru a-L sluji după ale noastre puteri, în vederea marii Sale lucrări. Aşa să fie!

N.B. În redactarea celor de mai sus, de mare folos mi-a fost un dens opuscul de Hans Legiehn, "Biruitori prin credinţă".

Prefer doar să indic pasajele din Cuvânt, nu să le transcriu. Din două motive: economie de spaţiu şi (mai ales!) dorinţa ca eventualul cititor să răsfoiască Scripturile cât mai des cu putinţă. ■

Anul II Nr. 1 (6)
ianuarie 1993

După cum este bine cunoscut, în presa noastră se fac numeroase referiri la Mişcarea Legionară. Din păcate, de cele mai multe ori în mod neserios, fără argumente, cu scopul de a arunca în seama adversarilor politici etichete exploatabile propagandistic.

Mişcarea Pentru România şi Liderul ei au fost ţinta sistematică a unor asemenea atacuri. Din zone aparent diverse (de la FDSN la PAC şi PNTCD) a fost aruncat ca o sentinţă titlul de "legionar". În acelaşi timp din zone apropiate fostei Mişcări Legionare au apărut nemulţumiri provocate de dezamăgirea că ... nu suntem legionari.

Această stare de confuzie quasi-generală l-a determinat pe Dl. Marian Munteanu să trimită în decembrie trecut o scrisoare adresată foştilor membri ai Mişcării Legionare, cu scopul de a lămuri unele aspecte legate de poziţia politică a MPR. Considerând că această luare de poziţie poate fi utilă şi chiar este aşteptată de mulţi dintre Românii cu convingeri de dreapta, am primit încuviinţarea de a da publicităţii acest text în paginile revistei noastre. De asemenea, Dl. Marian Munteanu a declarat că această scrisoare poate fi preluată de orice ziar, cu condiţia publicării sale integrale, fără modificări.

Redacţia

Către toți naționaliștii creștini, foști membri și simpatizanți ai Mișcării Legionare,

Stimaţi compatrioţi,

După cum ştiţi, în urmă cu un an (pe 10 Decembrie 1991) am înfiinţat *Mişcarea Pentru România*, formaţiune politică a tineretului.

Am prezentat în textele programatice ale Mişcării, precum şi printr-o serie de intervenţii în presă baza ideologică a acţiunii noastre. Am căutat să ţin seama în redactarea acestui corp doctrinar atât de tradiţiile naţionale cât şi de situaţia actuală a societăţii româneşti în context internaţional.

Ştiu că în mediile legionare se poartă multe discuţii în legătură cu organizaţia pe care o conduc. Multele greutăţi pe care le-am întâmpinat în activitatea politică nu mi-au permis să port un dialog cu domniile voastre, mai ales că în chiar interiorul lumii legionare există puncte de vedere, atitudini şi orientări deosebite cu privire la viaţa politică de azi şi chiar faţă de chestiuni ce ţin strict de istoria Legiunii.

Vă trimit acest mesaj cu dorinţa sinceră de a pune capăt oricăror neînţelegeri şi neclarităţi.

•

Inaugurând în România post-revoluţionară prima linie politică de **dreapta**, am fost conştient de dificultăţile ce îmi vor sta în cale şi de marea responsabilitate pe care mi-o asum. Era evident că o mişcare creştină de tineret care afirmă deschis Ideea Naţională va întâmpina numeroase obstacole şi dificultăţi.

De la început s-au făcut, în diverse cercuri şi în opinia publică, aprecieri ce mergeau până la identificarea *Mişcării Pentru România* cu *Mişcarea Legionară*.

Cercurile stângiste, internaţionaliste, s-au folosit de această etichetă pentru a bloca iniţiativa noastră. Pe de altă parte, unele cercuri naţionaliste creştine s-au grăbit să salute apariţia MPR considerînd-o "copie" a Legiunii.

Dacă pentru prima categorie nu este nici un motiv de mirare, a trebuit să constat că, din păcate, chiar unii oameni de dreapta nu au reuşit să se apropie cu înţelegere şi cu luciditate de eforturile şi frământările generaţiei tinere.

•

În ceea ce mă priveşte am încercat întotdeauna de câte ori am fost pus în situaţia de a face referiri la *Mişcarea Legionară*, să păstrez o linie de corectitudine şi luciditate. În condiţii în care nici o persoană publică nu vorbea de legionari decât pentru a insulta sau, eventual, a se delimita cu grijă (şi cu o jalnică spaimă) mi-am asumat răspunderea de a vorbi cinstit despre fenomenul legionar.

În contextul actual, însă, când dezinformarea şi confuzia domină opinia publică, este foarte dificil să te faci înţeles, mai ales într-o asemenea chestiune - complexă şi plină de elemente neclare sau necunoscute.

Am socotit întotdeauna că trebuie operată o distincţie precisă când este abordată problema legionară:

a) *Mişcarea Legionară* - ca fenomen sufletesc, spiritual, moral, cu vaste implicaţii de ordin cultural şi chiar social

b) *Mişcarea Legionară (Garda de Fier, Partidul "Totul pentru Ţară")* - ca fenomen politic.

Ca organizaţie politică, *Mişcarea Legionară* şi-a încetat activitatea în 1938, prin decizia întemeietorului ei, Corneliu Zelea Codreanu. Ulterior, în timpul dictaturii lui Carol al II-lea, practic întreaga conducere a *Mişcării Legionare* a fost asasinată. Acest masacru a dus la destabilizarea gravă a *Mişcării*, la numeroase greşeli şi - după cum afirmă chiar unii membri marcanţi ai *Mişcării Legionare* - la o îndepărtare de linia iniţială, de modul de acţiune stabilit de întemeietorul Legiunii şi acceptat de toţi legionarii. Dezastrul celui de-al II-lea război mondial şi holocaustul comunist au dus la decimarea legionarilor precum şi la prezentarea deformată a doctrinei şi a acţiunilor legionare.

•

Pentru orice analist poliltic ar trebui să fie evident că, în anul 1992, problema legionară nu poate fi tratată în termenii anilor '30-'40. De atunci societatea internaţională şi societatea românească au cunoscut schimbări importante.

Formele de organizare, metodele de acţiune şi chiar anumite conţinuturi de doctrină nu pot rămâne neschimbate, încremenite de-a lungul istoriei. Revoluţia lui Horea, Mişcarea lui Tudor Vladimirescu, Revoluţia de la 1848 (în special prin Avram Iancu şi Bălcescu) - ca să dau numai câteva exemple - se aşează pe acelaşi fundament generos al Ideii Naţionale. Ele sunt câteva din **formele istorice** de manifestare ale acestei idei. O cercetare atentă ar descoperi corespondenţe şi vecinătăţi remarcabile în zone chiar mai diverse din punct de vedere strict politic. **Fondul** poate rămâne neschimbat dar **formele** se schimbă întotdeauna.

Orice organizaţie politică naţională - fie ea de proporţii reduse, cum este, deocamdată, *Mişcarea Pentru România* - trebuie să ţină seama întotdeauna de primatul interesului naţional. Ea trebuie să-şi fundamenteze doctrina, să-şi construiască structurile şi să-şi organizeze acţiunile în aşa fel încât nimic să nu afecteze Biserica creştină şi interesele Statului român. Aici sentimentalismele nu-şi au locul. Când zeci şi sute de mii de oameni au murit pentru Hristos şi Neamul Românesc ar fi cu totul nepotrivit ca noi, cei de azi, să nu încercăm măcar să ne păstrăm luciditatea.

Mişcarea Pentru România a apărut în interiorul *Noii Generaţii*. Noi ne legitimăm **istoric** prin insurecţia tineretului din Decembrie 1989 şi prin acţiunile naţionale şi democratice ale studenţimii române din 1990. Fundamentul nostru metafizic însă este acelaşi ca pentru toate mişcările naţionale româneşti: **credinţa creştină şi iubirea de neam**. Strategia noastră politică, mijloacele noastre de acţiune sunt cele ale vremurilor de azi, sunt cele ale mileniului care, curând, va începe. Noi nu avem nici dreptul dar nici nevoie să ne legitimăm istoric prin apelul la alte organizaţii sau acţiuni. Din acest punct de vedere *Mişcarea Pentru România* nu are legătură cu nici o altă formaţiune politică.

Desigur că există asemănări şi corespondenţe de adâncime între *Noua Generaţie* actuală şi *Generaţia de la '22* şi, în consecinţă, între *MPR* şi *Mişcarea Legionară*. Identificarea nu poate fi, însă, decât de un singur tip: suntem unde ale aceluiaşi râu. Sau râuri care se varsă în acelaşi fluviu.

•

Vreau să fiu foarte bine înţeles. Noi dorim să învăţăm cât mai mult din experienţa înaintaşilor. Nu respingem nimic pe baza etichetelor sau a acuzaţiilor de tip bolşevic. Nu ne sperie ameninţările şi scandalurile. Dar avem şi ne păstrăm **propria noastră identitate**. Orice inovaţii sunt binevenite, însă acestea trebuie să provină dintr-un proces interior, conştient, **în cadrul *Mişcării***.

Nu dorim să deranjăm pe nimeni. Dorim

un singur lucru: să contribuim la ridicarea Ţării, să luptăm pentru tradiţiile naţionale, pentru protecţia valorilor româneşti şi creştine în cadrele şi în condiţiile unei societăţi moderne.

Am stabilit o direcţie şi un program. Ele nu vor putea fi schimbate decât prin acţiunea liberă şi lucidă a generaţiei noastre.

Nu sunt de acord cu încercările de atragere mecanică a tineretului spre forme aparţinând unor realităţi politice exterioare generaţiei noastre. O simplă copiere a unor modele din trecut mi se pare total nepotrivită şi, oricum, imposibil de realizat în mod serios. Tineretul român nu trebuie să-şi atribuie merite ce aparţin înaintaşilor dar nici să fie tras la răspundere pentru greşelile lor. Tineretul trebuie să-şi asume responsabilitatea propriilor sale fapte şi atitudini şi să construiască, să lucreze în folosul Ţării. Sunt convins că aşa au procedat şi marii noştri înaintaşi. O asemenea misiune ne revine şi nouă, celor de azi.

Cei care doresc să sprijine această *Mişcare* a tineretului sunt bineveniţi. Nimeni nu este respins. Nu dorim decât să fim înţeleşi şi judecaţi corect. Nu suntem deloc intoleranţi cu cei care doresc să lupte pentru cauza românismului. Mai ales că astăzi este mai multă nevoie decât oricând de un efort serios din partea tuturor forţelor naţionale.

Acesta este drumul nostru şi suntem hotărâţi să nu dăm înapoi.

•

Aştept un răspuns care, sunt convins, va constitui o bază solidă pentru clarificarea deplină a problematicii puse în discuţie şi nădăjduiesc, va fi semnalul unei rodnice cooperări.

Cu sentimente româneşti,

Marian Munteanu

Am primit la redacţie următorul comunicat:

INCORECTITUDINE JURNALISTICĂ

"Tineretul Liber" din 1.12.1992 a publicat un aşa-zis "reportaj" al unei reuniuni din 30.11.1992, în Palatul Şuţu, care nu era decât o înşiruire de neadevăruri. M-am socotit calificat să trimit o replică.

Conform uzanţelor din lumea **civilizată**, o replică se publică, nemodificată, în acelaşi loc cu textul vizat. Redacţia poate însă să adauge comentarii proprii, sau chiar să refuze replica dacă o consideră nejustificată sau inacceptabilă, indicând motivul refuzului.

"Tineretul Liber" şi-a permis să publice frânturi din textul meu, înecate în consideraţii proprii, eliminând pasagii care nu-i conveneau şi **denaturând astfel aspectul replicii**. Şi mă gratifică, în plus, cu titlul **fals** - şi voit senzaţional - de "comandant legionar". Se situează deci în afara lumii civilizate.

Am dat, probabil o consideraţie nemeritată acelei publicaţii, care asigură perenitatea "Scînteii Tineretului", de a moştenit nu numai localul, instalaţiile şi celelalte avantaje, dar - precum se vede - şi ceva din spiritul fostului organ de presă comunist.

DUILIU SFINŢESCU

RAPORT

privind fenomenul de la Pucioasa

(Fenomenul "Noul Ierusalim")

Motto: "...nu vă este dat vouă a şti vremurile şi soroacele" *(Fapte 1,7).*

I. PREAMBUL

Raportul de faţă este realizat pe baza unei cercetări efectuate asupra fenomenului cunoscut de către opinia publică sub numele de "Fenomenul de la Pucioasa" sau "Fenomenul Noul Ierusalim".

Această cercetare, efectuată în cadrul Mişcării Pentru România, este o expresie a preocupării formaţiunii noastre politice faţă de problemele fundamentale ale societăţii româneşti.

Raportul este înaintat, din iniţiativa noastră, Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române şi Sfântului Sinod (la data de 14.01.1993 - N. Red.) din dorinţa de a aduce la cunoştinţa Conducătorilor Bisericii punctul de vedere al unei organizaţii creştine laice cu privire la unele evenimente de interes major pentru viaţa Bisericii noastre.

Cercetarea noastră nu constituie şi nici nu poate fi interpretată ca o ingerinţă în problemele interne ale Bisericii ci vizează în principal posibilele implicaţii de natură culturală şi social-politică care pot decurge în urma unor fenomene ca cel discutat în prezentul raport.

Ca primă regulă metodologică, am plecat de la teza, valabilă pentru întreaga comunitate românească, potrivit căreia orice manifestare cu caracter religios care se declară ortodoxă trebuie să aibă recunoaşterea Bisericii Ortodoxe Române, prin factorii săi legitimi de decizie.

Ca o primă consecinţă a absenţei unei asemenea recunoaşteri, am fost datori să tratăm subiectul acestei cercetări cu o maximă precauţie. Astfel se explică abordarea circumspectă a problemelor puse în discuţie publică prin afirmaţiile membrilor comunităţii autointitulate "Noul Ierusalim".

Cercetarea noastră este departe de a fi completă. Au fost omise voit numeroase aspecte în legătură cu care ştim că Sfântul Sinod deţine informaţii amănunţite. Autorii acestui raport sunt conştienţi de complexitatea şi delicateţea problemelor supuse cercetării. Intenţia lor a fost de a aduce o modestă contribuţie la acţiunea de apărare a fondului spiritual naţional şi a valorilor tradiţionale româneşti.

Cercetarea pe teren a fost realizată de George Roncea, student la Academia de Arte şi redactor al publicaţiei "Mişcarea", Octav Fărcăşanu, Florin Popescu, Anda Fărcăşanu şi Rafael Udrişte (cărula îi aparţine iniţiativa întregii acţiuni), cu toţii studenţi ai Universităţii din Bucureşti.

Pentru unele clarificări suplimentare, Dl. Marian Munteanu a discutat personal cu soţii Marian şi Victoria Zidaru.

La redactarea Raportului, alături de cei pomeniţi mai sus, a colaborat un grup de studenţi sociologi ai Universităţii din Bucureşti.

II. CONTEXTUL GENERAL

Într-o Europă bântuită de crize economice, politice, sociale, factorul religios tinde să dobândească un rol fundamental în stabilirea configuraţiei zonei răsăritene. Din acest punct de vedere, România se află într-o situaţie aparte. Rezultatele ultimelor recensăminte ne oferă date care nu pot fi neglijate într-o analiză de câmpuri geopolitice. Dacă, spre exemplu, Cehoslovacia prezenta un procent de 40% populaţie declarat atee, în România procentul este de 0,02%, nu mai puţin de 87% fiind creştini ortodocşi. Aceasta la capătul a 45 de ani ai celei mai dure dictaturi comuniste est-europene.

Omogenitatea religioasă a României reprezintă fără îndoială principalul factor de stabilitate internă, fiind tocmai de aceea ţinta predilectă a oricărei acţiuni care vizează destructurarea societăţii româneşti.

Pe fondul "importului" masiv de teorie - până la apariţia riscului "colonizării mentale" a unei întregi clase politice - atacurile pe această direcţie abundă în peisajul vieţii noastre spirituale, culturale şi social-politice actuale. Influenţele catolice pe de o parte şi, pe de altă parte, acţiunile agresive ale sectanţilor de tot felul cărora li se alătură creşterea penetraţiei gnosticismului oriental - toate intens susţinute financiar - se fac simţite din ce în ce mai puternic.

Campania de presă focalizată împotriva ierarhiei bisericeşti şi a clerului în general a favorizat, la rândul ei, această evoluţie. Lipsa de încredere în conducătorii spirituali ai poporului român, cultivată sistematic, constituie terenul propice pentru noile manifestări prozelitiste.

Ortodoxia şi-a dovedit convingător, şi acum şi de-a lungul vremii, capacitatea de a rezista agresiunilor. Din acest motiv se încearcă lansarea unor noi atacuri, multe bine camuflate, prezentate ca acţiuni "benefice", unele plecate aparent chiar din interiorul comunităţii naturale, sincere, care, prezentate tendenţios şi deformat, sunt folosite pentru a produce confuzie şi tulburare în rândurile credincioşilor creştini ortodocşi.

În consecinţă, toate forţele româneşti sunt datoare mai mult ca oricând să trateze cu atenţie orice fenomen susceptibil de a afecta unitatea de credinţă a poporului nostru şi să vină în sprijinul Bisericii pentru anihilarea unor eventuale acţiuni sau tendinţe anticreştine, dizolvante, antiromâneşti.

III. AŞEZĂMÂNTUL ŞI COMUNITATEA "NOUL IERUSALIM"

1. Descrierea aşezământului. Planul. Construcţia.

Aşezământul "Noul Ierusalim" a fost ridicat la marginea oraşului Pucioasa, jud. Dâmboviţa, pe proprietatea lui Ilie Bunea, din strada Glodeni nr. 65, într-o zonă rurală, cu gospodării închegate. Oamenii locului sunt cucernici; buni ortodocşi. În zonă nu funcţionează nici un lăcaş de cult al vreunei alte confesiuni religioase; există doar câţiva adventişti şi evanghelişti izolaţi.

Aşezământul este constituit dintr-un ansamblu arhitectural cu aspect de mănăstire creştină ortodoxă, format dintr-un spaţiu împrejmuit care cuprinde o biserică şi două clădiri anexă.

Curtea este înconjurată cu un gard masiv din beton, cu o înălţime de 2,5 m. Suprafaţa totală este de aproximativ 1000 m^2. Poarta principală are o înălţime de 5,80 m.

În mijlocul curţii se află o clădire cu aspect de biserică. De sus, pe axul perpendicular, biserica se vede ca o floare de lotus desfăcută, aplicată peste o cruce. În elevaţie, desenul are o schemă stilizată de tip floral cu aparenţă islamică sau indiană.

Din afirmaţiile lui M. Zidaru rezultă că "biserica" este construită pe schelet din lemn, peste care s-a aplicat zidărie, fundaţia nefiind decât de aproximativ 70 cm.

Alături de această construcţie se mai află două clădiri anexă: o vilă cu două nivele, cu acoperiş în douăsprezece ape (stil elveţian) şi un corp de clădire în formă de L. Între clădiri se mai află un bazin. Prin gardul care trece în dreptul clădirilor anexă sunt practicate două căi de acces: o poartă şi o uşă ce dau în strada paralelă cu strada Glodeni.

Tencuiala tuturor construcţiilor este de un alb strălucitor. Acoperişurile sunt din tablă. Totul pare foarte nou şi curat.

Aşezământul a fost construit în perioada iulie-octombrie 1991. Din cele declarate de membrii comunităţii rezultă că fondurile necesare construcţiei au fost obţinute din vânzarea unor lucrări plastice ale soţilor Zidaru şi prin munca efectivă a membrilor comunităţii. Poarta monumentală a fost donată de către artistul Gheorghe Zamfir.

Din punctul de vedere al membrilor comunităţii, aşezământul are o dublă semnificaţie simbolică.

Marea biserică "Noul Ierusalim" fiind însăşi România, aşezământul propriu-zis reprezintă altarul Bisericii, poarta reprezintă Catapeteasma, iar construcţia din mijloc (biserica) ar fi chivotul de pe masa altarului.

În al doilea rând, curtea reprezintă harta stilizată a României.

2. Comunitatea "Noul Ierusalim". Membrii şi activitatea.

Aşezământul "Noul Ierusalim" este locuit de 14 persoane (7 bărbaţi şi 7 femei).

Echipa de cercetare i-a cunoscut în mod direct pe următorii: Marian şi Victoria Zidaru, "sora" Mihaela, "fratele" Ilie Bunea, "fratele" Nicuşor şi alte 4 persoane care nu şi-au dat numele: un bărbat mai în vârstă, alţi doi tineri şi o femeie de aproximativ 30 ani.

În aşezământ se mai poate notifica prezenţa fostei monahii Gabriela-Filotea ce s-a aflat ca ajutor pe lângă P. S. Irineu. Mai este de menţionat prezenţa copilului Simion Zidaru, de 8 ani (care nu este dat la şcoală).

Cei 14 se consideră o comunitate de tip monahal, special "aleasă de Duhul Sfânt" pentru a sluji "altarul marii Biserici a celei de-a doua veniri a lui Hristos". Comunitatea a fost fondată de "Sfânta Mare Proorociţă Virginia", cea prin care Duhul Sfânt ar fi început această lucrare. După dispariţia Virginiei (decedată în 1980) a rămas la cârma proorocilor sora acesteia, Maria, membră, de asemenea, a comunităţii.

Iniţial mai numeroasă, comunitatea, constituită exclusiv din adepţii Virginiei, a ajuns la acest număr prin abandonuri succesive, cei rămaşi - "iniţiaţii" - considerându-se singurii care au rezistat numeroaselor examene şi încercări la care au fost supuşi de-a lungul timpului.

Activitatea lor constă în îngrijirea aşezământului şi participarea la unele întruniri esoterice, cu caracter ritual, în care "Duhul Sfânt le vorbeşte" ("ca la telefon", după cum spun ei). Deocamdată, comunitatea are rolul de depozitar al acestor "mesaje" ale Duhului Sfânt. Este interesant că aceste mesaje se referă la mai toate aspectele concrete - politice, sociale, culturale - ale societăţii româneşti. Mesajele sunt în bună măsură secrete, "tainice"; numai anumite lucruri putând fi, deocamdată, comunicate celor neiniţiaţi.

În contact cu oamenii din afară, membrii comunităţii sunt retractili, prudenţi, dar dacă observă bunăvoinţă devin comunicativi.

Discursul lor - întotdeauna acelaşi - pare a fi învăţat pe de rost, şi se desfăşoară în următoarele etape:

- Citirea legământului săpat în marmură, în stânga porţilor, deocamdată acoperit cu o pânză (în dreapta urmează a fi scris în limba franceză, după cum afirmă "sora" Mihaela).

- Lămuriri privind "lucrarea Duhului Sfânt", care are ca punct de plecare viaţa "sfintei Virginia" (pătimiri, fecioria, minuni, proorociri, convorbiri cu Dumnezeu în persoană).

- Uneori se adaugă, în funcţie de dispoziţia lor, citirea cu patos a unui lung text ce se referă la viaţa şi mucenicia Virginiei. Textul este realizat în stilul caracteristic "Cântării cântărilor".

- Dacă le-ai cucerit încrederea apar şi

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

aprecierile lor politice precum şi faţă de cler.

Discursul este oarecum haotic, punctat de enunţuri implacabile. Dacă sunt contrazişi, capătă o tentă agresivă; nu par interesaţi să convingă, să argumenteze. Folosesc cu destulă stângăcie un limbaj de lemn pietist şi atunci când în propriile lor afirmaţii găsesc contradicţii logice, argumentul final este "Sfântul Duh a zis". Vorbirea le este împănată fie de preziceri catastrofice, fie de viziuni hiperbolizante: "Două treimi din popor vor fi înecate în sânge" (fireşte, cei care au votat cu Anticristul, explică ei); "popoarele lumii se vor închina *Noului Ierusalim* sub domnia Regelui Mihai" etc., etc.

De cele mai multe ori cei care vorbesc nu se uită în ochii interlocutorului, ci privesc undeva în spatele sau deasupra acestuia.

Par a trăi pe un fond de aşteptare. Mesianismul lor este cam neconvingător, se simte lipsa de cultură generală şi mai ales slabele cunoştinţe teologice. Trimiterile la Sfânta Scriptură (evident insuficient cunoscută) sunt făcute haotic, incoerent. Interpretările lor sunt personale, superficiale şi par de multe ori subsumate mai degrabă unor idei politice decât spirituale.

Aspectul lor vestimentar denotă o anumită preţiozitate. Bărbaţii poartă cămaşă lungă, albă, pe deasupra pantalonilor, cu guler mic (stilul rusesc, rubaşcă). Peste cămaşă poartă pulover de lână, negru. Bărbaţii au părul lung, strâns în coadă şi barba netăiată. Femeile au fustă neagră, lungă, pulover alb şi batic alb, din pânză subţire.

3. Liderii comunităţii. Persoanele active.

Liderii de opinie sunt "sora" Mihaela şi Marian Zidaru (căruia i se alătură soţia sa, Victoria Zidaru). Toţi trei se raportează cu pietate la P. S. Irineu. Între ei sarcinile par a fi împărţite astfel:

- P. S. Irineu este considerat garantul instituţional. Poziţiile publice ale acestui înalt ierarh fiind cunoscute, nu îi comentăm implicarea în activitatea comunităţii.

- Marian Zidaru, artist plastic, este principalul reprezentant în relaţiile cu lumea din afara comunităţii. De asemenea, el este realizatorul planurilor construcţiei (după spusele sale, "sub inspiraţia Duhului Sfânt"). Este important de subliniat că tot el a finanţat construcţia.

- "Sora" Mihaela ocupă de asemenea o poziţie centrală, într-un fel de tip sacerdotal. S-ar părea că femeile, începând cu Virginia, au un rol fundamental în această comunitate autodenumită "aleasă".

Mihaela s-a stabilit în 1979 în Pucioasa venind din Bacău. Are 40 de ani, este îndesată, grăsulie, cu buze groase, senzuale, ochii mici şi depărtaţi. Vorbeşte repede, agresiv şi cu accent moldovenesc. Utilizează construcţii gramaticale anapoda. Are aprehensiune faţă de aparatul de fotografiat. Ea este cea care permite sau nu echipelor de filmare să filmeze (fireşte, numai în exterior). Tot ea rosteşte blestemele şi ameninţările. Are mare influenţă asupra unor bărbaţi cu familie (datorită prea marii influenţe, a avut probleme cu câteva neveste mai neîncrezătoare în caracterul "ritualic" al relaţiilor ei cu soţii acestora, fiind chiar implicată şi într-un proces).

Victoria Zidaru îi completează şi îi potenţează. Este mai circumspectă şi mai prudentă.

Legătura între cei de mai sus este foarte strânsă (îşi telefonează zilnic, de oriunde s-ar afla).

Cel care citeşte textele "sacre" şi răspunde la telefon este Nicuşor, un tânăr ce accentuează cu patos cuvintele şi prezintă un fel de imobilism al privirii. El, la plecarea echipei de cercetare, i-a binecuvântat pe vizitatori cu gesturi ritualice, în modul în care numai preoţii o fac.

4. "Proorocita" Virginia

Istoricul "Noului Ierusalim" este indisolubil legat de numele "Marii Proorocite" Virginia, fapt pentru care ne-am ocupat mai îndeaproape de persoana acesteia.

Stoica Virginia s-a născut în 27 mai 1923 din părinţii Nicolae şi Andreiana în satul Maluri, lângă Pucioasa şi a decedat în 1980. Părinţii ei erau foarte săraci; tatăl a murit când Virginia avea patru ani.

În 1960, la vârsta de 37 de ani, Virginia s-a căsătorit cu Stoica Nicolae din Măneşti jud. Dâmboviţa, mai tânăr ca ea cu 15 ani. În 1973 acesta se desparte de ea şi trăieşte în concubinaj cu o femeie cu care acum are doi copii. Adepţii ei pretind că, deşi căsătorită, Virginia era fecioară, invocând o a doua declaraţie a soţului ei (căci în prima, depusă la Arhiepiscopia Târgovişte, Stoica Nicolae declară cu totul altceva).

A făcut parte din "Oastea Domnului" unde era apreciată ca o bună şi evlavioasă adeptă. Nu ştia să scrie şi "nu a citit Sfânta Scriptură fiindcă nu a avut timp".

Prin 1955 Virginia a început să manifeste unele stări speciale, de natură mistică, ce au atras atenţia asupra ei. Credincioşii se adunau în casa ei duminica după Liturghie şi discutau pe teme religioase aşteptând ca Virginia să intre în transă. În somn fiind, după o formulă rituală (cuprinzând şi un fragment din Imnul Regal!) Virginia începea să vorbească răspunzând la tot felul de întrebări (unele cu simplu caracter domestic) ale credincioşilor veniţi uneori de la distanţe mari să o întâlnească. Se pretinde că, în acele momente, îi apărea o aură în jurul capului.

Virginia "proorocea" despre orice. Ea ar fi prevestit cutremurul din 1977, revoluţia din 1989 (ca şi renumitul "yoghin" Gregorian Bivolaru), venirea Regelui Mihai etc., etc. Printre altele, spunea ea, "vor veni oameni de la mari depărtări (...) şi vor pune în film lucrarea Noului Ierusalim ce se va face". Se susţine chiar că ea l-ar fi informat şi pe Ceauşescu că "nu o să-i fie bine".

Virginia făptuieşte şi o mulţime de "minuni": înmulţeşte mâncarea, vindecă bube, epilepsie, entorse, encefalită, cancer şi tuberculoză osoasă, opreşte ploaia, dar îi şi pedepseşte pe aceia care nu ascultă de ea, omorându-le animalele din curte sau chiar copiii.

Mai avea şi obiceiul să boteze oamenii "după cum o inspira Duhul Sfânt".

A fost arestată "de securitate" şi eliberată "la intervenţia personală a lui Gheorghiu-Dej". În continuare suferă "din pricina securităţii", este arestată şi internată de trei ori într-o clinică de psihiatrie.

Toate acestea şi multe altele sunt propovăduite cu înflăcărare de adepţii ei şi sunt descrise în lucrarea "Viaţa Sfintei Mare Proorocite Virginia" ce cuprinde mărturiile a 60 de persoane, majoritatea din judeţul Dâmboviţa şi Ilfov. Tot acolo se arată că Virginia are adepţi printre călugări din mănăstirile Neamţ, Cozia, Nămăieşti, Dragoslavele, Ghighiu, Brâncoveni, Ţigăneşti, Ciorogârla şi chiar la Patriarhie.

Este posibil ca unele din faptele atribuite Virginiei să fie reale. Noi nu am fost în măsură să tragem o concluzie definitivă. Dincolo de veridicitatea acestor afirmaţii este extrem de important să vedem cine şi cum utilizează faptele şi amintirea acestei femei, în ce scop şi mai ales care pot fi consecinţele unei asemenea acţiuni.

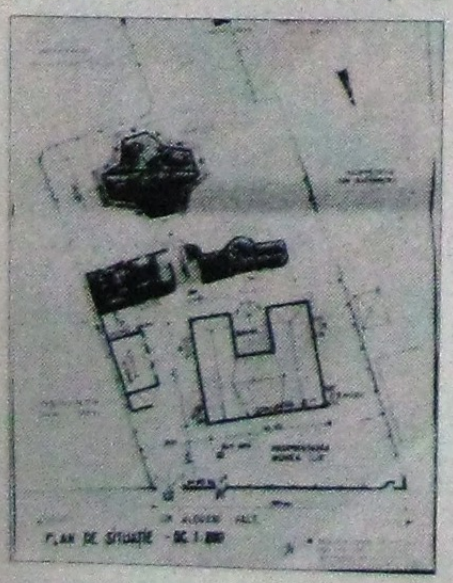

5. Gradul de răspândire şi de percepţie publică a fenomenului

a) Pe plan local

Pentru locuitorii din împrejurimi, "Noul Ierusalim", este perceput ca o prezenţă stranie cu atribute magice malefice, unde se perindă tot felul de străini şi au loc ceremonii tainice.

Instituţiile ermetice, legate în secret, generează mister, asociat îndeobşte cu maleficul, iar orice grup social aflat într-o autoimpusă izolare şi recluziune generează fenomene interpretative.

Ca atare sătenii sunt liberi să creadă şi să răspândească zvonuri că în "Noul Ierusalim" au loc sacrificii rituale "cum făceau pe vremuri evreii cu copii mici" sau că fresca este pictată "cu sânge de copil" în toiul unor ceremonii orgiastice. Blestemele aruncate de Mihaela sunt înregistrate cu spaimă, oamenii ştiind că Satana are mari puteri şi iscusite tertipuri. Misterul pare a fi chiar cultivat de membrii "Noului Ierusalim," iar restricţiile de tot felul sunt afişate cu un fel de automulţumire superioară ca pe o garanţie sigură a "mântuirii".

Traseele fabulatorii pe care le generează aşezământul au o reţetă sigură şi factorul de atracţie e mai mult decât tentant pentru ziarişti şi nu numai.

b) La nivelul societăţii româneşti

Fenomenul trăieşte în acest moment aproape exclusiv prin acţiunea celor 14 membri ai comunităţii la care se adaugă un număr redus de partizani activi.

De asemenea, numărul celor care aparţin zonei de influenţă a grupului "Noul Ierusalim" este evident neglijabil. Se pare că nici nu s-a încercat - încă - mărirea acestei zone.

O explicaţie pentru menţinerea unui număr restrâns de "iniţiaţi" poate fi nevoia de autoprotecţie a comunităţii de bază (cei 14 "aleşi"), ştiut fiind că supradimensionarea unui grup ierarhic constituit determină fragilitate şi diminuează coeziunea, controlul interior fiind din ce în ce mai dificil de efectuat.

În acest moment fenomenul nu cunoaşte, deci, o răspândire semnificativă însă sunt create toate condiţiile pentru o puternică dezvoltare.

IV. COMPARAŢIE CU ALTE MANIFESTĂRI DIN INTERIORUL ŞI DIN AFARA ORTODOXIEI

În multe lucrări de caracterizare etnografică a poporului nostru Nicolae Olahul, Dimitrie Cantemir sau, mai târziu, Simion Mehedinţi enumerau printre alte însuşiri specifice creştinismului românesc şi lipsa ereziilor şi a ereticilor. Datorită firii sale şi evlaviei ("iubirea în Hristos"), datorită vechimii creştinismului pe meleagurile noastre, credincioşii români şi Biserica n-au cunoscut discuţii sau certuri dogmatice de amploarea celor care au tulburat odinioară Bizanţul şi Roma. De aceea, deşi numeroşii "misionari" au fost lăsaţi să "predice" în voie pe meleagurile noastre, prozelitismul protestant şi sectele nu şi-au câştigat adepţi între români decât într-un procent nesemnificativ.

Înaintea primului război mondial, o dată cu intensificarea contactelor cu Apusul, a fost favorizată pătrunderea sectelor din America în Europa şi răspândirea lor în Imperiul austro-ungar; de aici ca şi dinspre celălalt mare imperiu de la Răsărit, cum vom vedea, vor avea loc încercări de pătrundere şi difuzie a unor secte şi grupări religioase nespecifice României.

Trebuie subliniat faptul că imperiile au folosit sectele ca pe nişte "arme speciale" în dorinţa lor de a-şi impune hegemonia. Propensiunea sectelor are loc pe fondul tulburărilor social-politice, în medii caracterizate prin ignoranţă, la care îşi oferă concursul uneori şi slăbiciunea unor parohi sau îngăduinţa autorităţilor ecleziastice.

Fenomenul "Noul Ierusalim" prezintă particularitatea unei grupări religioase ce se declară ortodoxă, dar cuprinde totodată o sumă de caracteristici întâlnite la unele grupări spiritualiste şi sectante, străine Ortodoxiei româneşti.

În primul rând este răspândit printre sectanţi obiceiul de a-şi lua denumiri după cetăţi sau locuri sfinte precum şi a ţine la mare cinste cărţi apocrife (*Evanghelia lui Toma*, după cum mărturiseşte Marian Zidaru).

Există apoi o stare de alertă psihotică şi afirmaţii specifice unor secte milenariste (penticostali, iehovişti, adventişti) ce propovăduiesc a doua venire a Mântuitorului, într-o viziune alarmist-apocaliptică. Aceştia ignoră sau chiar desconsideră cuvântul Domnului, care arată explicit (Mat. 24, 36, Fapte.1,7 etc.) că stabilirea momentului şi a cadrului Parusiei ţine exclusiv de hotărârea lui Dumnezeu-Tatăl.

Ca şi la adventiştii reformişti sau rowenişti găsim interdicţii absolute (carne, băuturi) şi profetese vizionare "aleasa" Hellen White şi Margareta Rowen (sec. XIX, SUA).

Îl putem aminti pe un anume Ianos care, tot în aceeaşi perioadă dar în fondează o "Comună nazareneană de "trăitori în frăţietate" ca fraţi şi Wirz "comunica" cu îngerii, îl "vedea" Domnul şi îi "dicta în pană însuşi Duh". O mulţime de surori secre primeau şi transmiteau "revelaţiile" profetice" şi "descoperirile" cere susţinea că Dumnezeu i-a trimis preoţesc al lui Melchisedec întemeieze o "Biserică nouă" nep nu ca cele existente, compromi păcătoase, susţinute de stat. Nou este sprijinită de un evreu bogat, Frölich, ce cutreieră Europa, aderă baptism şi ajută la propagarea "poc până în Ungaria şi de aici la unele mixte din Transilvania.

Pocăiţii consideră legăturile fires fiind de la diavol, căsătoria, fami general, ca şi mersul la şcoală al co fiind fără rost; toate instituţiile public locaşuri ale lui Antihrist. Fiecare p vorbi dacă simte iluminarea Duhului

Ne mai putem referi, de asemenea, altă sectă (de data aceasta hrănită biserica reformată) cu care adepţii Vir au ceva asemănări şi anume *befanişti*.

Apărută la începutul sec. 19 în aceştia se răspândesc printre meto din Anglia şi Australia dar şi în Ungar printre reformaţii din Cluj. Ei se organ în comunităţi închise considerându toţi ceilalţi credincioşi drept păcă Duceau o viaţă ascetică riguroasă, extrem de pioşi şi se izolau de pentru a nu-şi periclita mântuirea considerau succesori ai poporului ale îşi propuneau înnoirea întregii Bis reformate.

Până acum am trecut în rev particularităţi comune cu secte din A Să trecem acum la Răsărit unde gă unele corespondenţe şi mai interesante.

Cronicile vechi ruseşti pomenesc de secta "chemătorii adventului" sau *"bliz* întemeiată de Daniil Filipovici în sec. XVI-lea. Acesta a avut un "vis profetic" urma căruia a înţeles că este ch "pentru mântuirea neamului omen Şi-a format o grupare de "profeţi" pornit-o prin sate făcând minuni; "înv morţi, "prindeau" peşti în lacuri fără sau amenin cu "răzbunări dum zeieşti". Ei susţin că între cer şi pă este o comunitate neîntreruptă comunicaţie permanentă. Îşi num comunităţile "corăbii"; marea "cora însemna cerul, iar ei erau "oamenii Dumnezeu", "fraţii şi surorile Domnu Băuturile ameţitoare sunt interzise ca păcatul trupesc. Una din porunci era " vă căsătoriţi, iar cel care s-a însura trăiască cu soţia sa ca şi cu o soră".

Ducând mai departe habotnicism considerând că hlâstii nu luptă suf împotriva cărnii apar apoi *scapeţii* *"vrednicii sufletului"*. Secta e întemeiată 1800 de un ţăran analfabet pe nu Selivanov trimis de "Cel de sus" strângă pe credincioşi şi, toţi laolaltă inaugureze "împărăţia lui Mesia" în R Lui i s-a "arătat" îngerul Apocalipsu Pentru început, "adevăraţii" credinc trebuiau să se "boteze", adică să-şi organele genitale pentru a distruge p Fraţii şi surorile cutreieră Rusia în lung lat şi, oricât ar părea de ciudat, s mulţi adepţi. Pătrund şi la noi, prin p costali, şi îşi stabilesc comunităţi în Bacău şi Bucureşti. La un recensă la 1900 erau cam 16.000.

Alţi autodenumiţi "inspiraţi cu duhul" *duhoborii*. Numele l-au căpătat în sec XVIII-lea dar la origine se află misio luterani sosiţi în Rusia cu un secol devreme. La început, n-au constit grupare, ci doar se izolau de prac Bisericii pravoslavnice. Trec apo prozelitism dar pentru faptul că săvâr cumplite nelegiuiri sunt deportaţi în S şi dislocaţi dincolo de Caucaz ajung pe la noi în zona Deltei. Concepţia lo de tip neoprotestant cu accente ale rusească. Consideră "lucrarea" Duh toate acţiunile lor. Influenţa duhobo pregătit terenul penticostalilor în Buco şi Basarabia.

Dar cea mai spectaculoasă asemănare găsim la *"inochentişti"*. Inochentie era călugăr făcător de minuni, evlavios şi mare audienţă printre moldoveni; a adu în jurul său prin patos şi zel călugăr pelerini ce susţineau că în el "s-a în Sfântul Duh".

Aceştia au ridicat în Lipetkoe o

(Continuare în pag. a 9-a)

(Urmare din pag. a 8-a)

vatră monahală, o construcţie măreaţă cu numele de "Noul Ierusalim" (mai era numită şi "Grădina raiului" sau "Raiul pământesc". Comunitatea era formată din fraţi şi surori ce se declarau independenţi, nerecunoscând autoritatea bisericească, afirmau că arhanghelii se întrupează în fraţii predicatori şi căzuseră în adorarea lui Inochentie în care considerau că se află Sfântul Duh. Ultimii adepţi ai sectei, practicanţi ai stilismului, s-au răspândit în nord-vestul şi sudul Moldovei.

V. ÎNCERCARE DE CARACTERIZARE GENERALĂ A FENOMENULUI

Pentru analiza noastră, ceea ce constituie incertitudine din punct de vedere problematic constituie avantaj - deci putere - din punctul de vedere al unui presupus agresor. Însă certitudinea unei agresiuni deliberate este întotdeauna greu de obţinut.

Pe noi ne-a interesat în primul rând realitatea perceptibilă a acestui fenomen.

Cercetarea întreprinsă ne îndreptăţeşte să desprindem o serie de afirmaţii clare cu privire la fenomenul în cauză.

1. Fenomenul este susţinut de un grup de sine stătător, organizat, cu ierarhie internă şi valori proprii.

Sentimentul de apartenenţă la grup al membrilor este foarte puternic. Ei au o "istorie" proprie, punctată de evenimente bine marcate precum şi "eroi", personalităţi exemplare, consideraţi a fi un bun comun. Au, de asemenea, un simbolism particular şi practici rituale aparte (de exemplu, şi-au substituit atribuţii sacerdotale, stropind cu busuioc şi apă din fântâna aşezământului, considerată aghiasmă, binecuvântând şi miruind).

În cadrul comunităţii (grupul celor 14) funcţionează un sub-grup de conducere, din care se detaşează ca figură centrală activă un "ideolog" (purtător de cuvânt) M. Zidaru, cu o puternică influenţă în cadrul grupului şi rol de reprezentare în relaţiile cu exteriorul.

Suportul comportamental colectiv provine dintr-un strat diferit de cel al majorităţii membrilor grupului. Dificultatea membrilor de a se adapta unui model discursiv străin şi mult prea dificil faţă de nivelul lor de pregătire este evidentă, de aici provenind şi senzaţia de artificial, de nefiresc pe care o lasă "aleşii" în momentul în care sunt puşi în sjtuaţia de a-şi susţine punctele de vedere.

Este de presupus că grupul nu va accepta integrarea în structura mai amplă a Bisericii, ei considerând propria lor organizaţie ca fiind valoric superioară şi subordonată "direct" Duhului Sfânt. Ei nu acceptă (cel puţin deocamdată) nici măcar ca ipoteză de lucru posibilitatea existenţei vreunei alte instanţe situate între ei înşişi şi Dumnezeu. Nimic altceva decât cunoscuta formulă protestantă a "relaţiei personale cu Dumnezeu".

2. Sunt manipulate idei şi simboluri esenţiale

Reprezentanţii comunităţii "Noul Ierusalim" afişează atitudini şi vehiculează concepte, simboluri şi idei fundamentale, cu priză puternică şi cu rol compensator mai ales în starea actuală de depresie a societăţii româneşti.

Campania pentru o moralitate desăvârşită, purificarea Bisericii, ideea românismului triumfător, primatul valorilor româneşti în lume, ideea reîntregirii fiinţei naţionale şi, în plus, acea atât de plăcută imagine a unui "axis mundi" cu sediul în Carpaţi - iată reperele principale ale mesajului comunităţii. Cu o finanţare serioasă şi cu o propagandă bine pusă la punct fenomenul în discuţie are toate şansele să cunoască o dezvoltare excepţională.

Dacă aceasta este o strategie, ea poate fi viabilă în faţa multor români sensibili la acordurile plăcute ale discursurilor laudative (cu orice preţ şi în orice context) pro-româneşti. Desigur, asemenea idei pot fi perfect juste. Dar trebuie bine cântărit **care este contextul în care ele sunt vehiculate şi care este scopul real al celor ce le manipulează.** Nu trebuie să uităm cum idei însemnate şi zone fundamentale ale culturii, spiritualităţii şi istoriei naţionale au fost şi sunt utilizate demagogic, ajungând pe post de paravan al unor interese uneori chiar contrare Dreptei Credinţe şi Ideii Naţionale.

Nu trebuie neglijat nici impactul pe care simbolistica practicată, prezentată brutal şi fără precauţie, îl va avea asupra opiniei publice mondiale obişnuite până acum cu imaginea unui popor "periferic", "barbar" şi "xenofob" *(vezi anexa 1)*.

3. Există elemente de substrat politic

Există elemente care conduc la ideea prezenţei şi a unui substrat politic al acestui fenomen.

Contestarea ierarhiei bisericeşti, de exemplu, depăşeşte cadrul teologal, dobândind conotaţii politice clare.

Cu sau fără voia protagoniştilor săi, fenomenul "Noul Ierusalim" se înscrie pe aceeaşi direcţie. Confuziile pe care le lansează membrii grupării între conducerea politică a statului şi conducerea religioasă a Bisericii Ortodoxe Române, extrapolarea forţată şi falsă de la criza social-economică la o presupusă criză a ortodoxiei - coroborate cu contestarea făţişă a instituţiilor actuale ale statului român - se constituie în sursă de dezechilibrare a societăţii româneşti. Mai ales că, în acest caz, se pleacă, aparent, **din interior.**

Sunt propuse valori noi, organizate într-un sistem de referinţă, ce pot fi folosite ca bază de lansare a unei ofensive religioase dar şi a unor acţiuni politice. Există forţe politice care ar primi, prin utilizarea formulelor vehiculate de membrii comunităţii de la Pucioasa, un nesperat sprijin ce ar putea fi prezentat ca provenind din partea ortodoxiei.

Asemenea acţiuni pot avea consecinţe grave pentru poziţia Bisericii în raport cu instituţiile societăţii civile contemporane, instituţii despre care nu se poate spune că sunt caracterizate printr-un accentuat spirit creştin.

Sloganul politic protestatar nu poate constitui, prin el însuşi, un argument în favoarea unei pretinse "înnoiri" a Bisericii. Nu trebuie uitat că sloganul schimbării cu orice preţ este de sorginte politicianistă, utilizat îndeobşte în campaniile electorale atât la noi cât şi aiurea.

Întrebarea ar fi, desigur, *cui prodest*? Cine este interesat, cine este beneficiarul unor asemenea acţiuni dizolvante?

Răspunsul vine de la sine citind presa materialismului de tip nou precum şi luând în consideraţie atacurile la adresa Bisericii noastre venite din Apus şi, poate mai grav, dinspre Răsărit.

4. Fenomenul se găseşte în punctul de declanşare a expansiunii în societate

Se poate aprecia că organismul comunitar, depăşind faza de cristalizare internă, se află în faza de activare a unor puncte de sprijin în exterior (şi de detectare şi constituire a altora noi), în vederea unei acţiuni de difuzie socială. Se încearcă formarea unui curent de amploare care, scăpat de sub control, poate ajunge la dimensiunile unei secte sau a unei ramuri disidente plasate în imediata apropiere a ortodoxiei.

Primii paşi în direcţia propagării mai intense a mesajului "reformator" al comunităţii au fost deja făcuţi. În presă au apărut deja relatări ale fenomenului într-un număr important de publicaţii. Majoritatea acestor relatări pun accent pe haloul misterios ce înconjură aşezământul de la Pucioasa (multe exagerate artificial de către jurnalişti flămânzi de senzaţional). Prezentăm la Anexa II o listă cu cele mai importante apariţii în mass-media a fenomenului discutat.

După cum se observă din parcurgerea listei, are loc o intensificare a apariţiilor; există toate condiţiile pentru o probabilă explozie propagandistică prin mass-media. Se poate aprecia că "ţinta" principală va fi Sfântul Sinod (sistematic atacat de către unii fervenţi "anticomunişti"), prin antrenarea unor înalte feţe bisericeşti într-un veritabil scandal public. Felul în care au fost tratate problemele ortodoxiei în presa noastră (vezi acuzaţiile sistematice la adresa clerului, vezi abordarea cel puţin necuviincioasă a unor evenimente de seamă din viaţa Bisericii etc.) ne îndreptăţeşte să ne aşteptăm la o nouă avalanşă de atacuri.

Intervenţia presei şi atitudinile publice în general s-ar putea să aibă ca efect mobilizarea artificială a atenţiei opiniei publice asupra unui fenomen fără o dimensiune reală semnificativă.

MIŞCAREA PENTRU ROMÂNIA
Str. Scărlătescu nr. 14
Sector 1 Bucureşti 78158
Tel. 6594572 Fax 3124115

Nr.2/14 Ianuarie 1992

Către:

SFÂNTUL SINOD
al
Bisericii Ortodoxe Române

Prea Cucernici Părinţi,

Am deosebita onoare să vă trimit alăturat Raportul întocmit de către organizaţia noastră privitor la fenomenul de la Pucioasa, cu speranţa că el va fi luat în consideraţie cu prilejul apropiatei întruniri a Înaltului For bisericesc.

Aducem la cunoştinţa Sfântului Sinod această lucrare din dorinţa de a contribui la corecta informare a Conducerii Bisericii cu privire la modul în care unele fenomene ale vieţii comunităţii creştine sunt percepute de către o organizaţie creştină a tineretului.

Un exemplar al prezentului Raport a fost înaintat Prea Fericitului Părinte **TEOCTIST**, Patriarhul României.

Liderul Mişcării,

Marian Munteanu

MIŞCAREA PENTRU ROMÂNIA

5. Fenomenul se dezvoltă pe baza unui plan

În ansamblu, urmărind întreaga evoluţie a fenomenului se poate afirma că ea se desfăşoară pe baza unui plan strategic bine gândit.

Din contactele efectuate nu credem că un asemenea plan ar putea fi elaborat de către membrii comunităţii, lor lipsindu-le evident capacitatea de a-l elabora şi mijloacele practice de a-l realiza. Este vorba fie de o strategie provenind din afara lor şi, în acest caz, indiferent de unde ar pleca, alcătuirea nu poate fi decât nocivă, fie de o extraordinară întâmplare.

Nu este de competenţa noastră să apreciem în ce măsură poate fi vorba, într-adevăr, de o lucrare a Duhului Sfânt. Pentru aceasta aşteptăm şi noi părintească îndrumare din partea Sfântului Sinod.

VI. CONCLUZII

Complexitatea fenomenului face ca delimitarea strictă a consecinţelor pe plan teologic de cele pe plan social şi mai ales politic să fie greu de realizat.

Fenomenul "Noul Ierusalim" pare a se situa mai degrabă în câmpul unor manifestări (calendarul, invocaţia Duhului Sfânt, interdicţiile drastice, căsătoria formală, poporul ales, comunităţile mixte, ostilitatea faţă de instituţiile statului etc.) întâlnite în spaţiul rus *(hlâstii, duhoborii)*, în zone neo-protestante şi la unele secte cu atitudini anarhice *(rowentiştii, pocăiţii, adventiştii reformişti, betaniştii etc)*.

Acţiunea de la Pucioasa aduce unele elemente de "înnoire" a ortodoxiei româneşti privind calendarul, portul, canonul monahic (pe de o parte dubios prin prezenţa ambelor sexe în interiorul aceleiaşi comunităţi şi, pe de altă parte, spectaculos restrictiv prin abţineri absolute), inovaţii arhitecturale şi iconografice.

Dar "înnoirile" promovate de gruparea în cauză (anunţate ca o revenire la creştinismul primar) se încadrează transparent în cadrele unui discurs de tip ecologist, rudimentar ca fond ideatic şi în flagrant dezacord cu tezele fundamentale ale credinţei şi rândulelii noastre tradiţionale.

El poate deveni, cu sau fără voie (mizând pe naivitate, ignoranţă sau indiferenţă), nociv pentru comunitatea românească sau poate fi utilizat prin prezentare tendenţioasă împotriva Bisericii Ortodoxe Române şi a intereselor societăţii româneşti.

Apărând în continuare ca o "disidenţă" în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, fenomenul de la Pucioasa - alături de alte acţiuni convergente - se va putea plasa (cu concursul pe care mass-media internă şi internaţională îl vor oferi unei asemenea manifestări) în postura unui pilon capabil să fisureze unitatea de credinţă a poporului român.

Ca promotor al "adevăratei" ortodoxii, grupul de la Pucioasa va putea fi utilizat diversionist de către elemente extericare Bisericii care, pe post de "salvatori", nu vor ezita să ofere societăţii acele false soluţii pe care unii creştini descumpăniţi le vor îmbrăţişa.

Într-o lume unde din ce în ce mai des se clamează intrarea în "Noua Eră" (New Age) "post-creştină", ce merge până la răsucirea conştiinţelor omeneşti spre agnosticism, Biserica trebuie să ia măsuri suplimentare de auto-protecţie.

Ortodoxia Românească este, prin ea însăşi, modernă şi adecvată civilizaţiei contemporane. Intenţiile de înnoire sunt bine venite dar nu credem că trebuie tolerate acele tendinţe care pot distorsiona sau deprecia cultul tradiţional (ingerinţe de tip protestant, specific occidentale), care atentează la ideea unităţii de credinţă a poporului român şi care subminează principiul autorităţii eclesiastice unice.

Analizând întreaga amploare a acţiunilor contemporane anticreştine, Biserica Ortodoxă Română trebuie, credem, să adopte o strategie axată pe un mai pronunţat spirit ofensiv, unificând în jurul său forţele responsabile, adoptând un registru mai larg de acţiune, adaptat anvergurii noilor agresiuni.

Dacă această acţiune este o agresiune sau este de natură a favoriza o agresiune, sunt absolut necesare măsuri deosebit de severe. Fără o ripostă fermă agresorul va fi încurajat şi grupul subversiv va beneficia în continuare de aura protectoare a loialităţii faţă de Biserica strămoşească.

În acest caz, dezvoltarea în continuare a acestui grup "disident", mărirea influenţei sale ar conduce la:

(Continuare în pag. a 10-a)

(Urmare din pag. a 9-a)

- slăbirea sau chiar fragmentarea comunităţii creştine ortodoxe prin posibila dezvoltare (cu sprijinul forţelor interesate) a unei secte "ortodoxe";
- delegitimizarea autorităţii eclesiastice, afectarea gravă a autorităţii ierarhice în interiorul Bisericii Ortodexe Române;
- favorizarea altor posibile dislocări şi deviaţii în interiorul ortodoxiei, prin crearea unui precedent;
- mărirea confuziei şi slăbirea capacităţii de rezistenţă la alte forme de agresiune spirituală (invazia sectelor, ofensiva manifestărilor spirituale haotice de tip "New Age").

Consecinţele catastrofale pe care le-ar avea asemenea fenomene pentru comunitatea românească sunt evidente.

•

Există, desigur, şi posibilitatea ca acţiunea grupului de la Pucioasa să fie cu totul onestă, bine intenţionată. În acest caz nu putem decât spera că aceşti oameni vor sesiza punctele în care acţiunea lor este în dezacord cu liniile fundamentale ale ortodoxiei româneşti şi se va găsi o soluţie pentru *aşezarea acţiunii lor pe făgaşul firesc al comunităţii noastre de credinţă şi trăire ortodoxă.*

În această situaţie am putea conchide că fervoarea religioasă nestăpânită dar şi ignoranţa şi-au pus amprenta pe nişte suflete rătăcite pe care, nădăjduim, Dumnezeu le va ajuta să găsească drumul cel bun.

Anexa I

Afirmaţii semnificative ale unor membri ai comunităţii "Noul Ierusalim"

NOTĂ: *Prezentăm o scurtă selecţie din dialogurile purtate (de-a lungul mai multor ore) cu membri ai comunităţii "Noul Ierusalim" la începutul lunii decembrie 1992. Transcrierea este făcută direct după înregistrările efectuate pe bandă magnetică, aflate în arhiva Mişcării.*

Aşezarea celor citaţi pe grupuri tematice ne aparţine, cu precizarea că au fost alese fragmente semnificative, fără a fi afectat sensul întregului discurs.

Prescurtările din text reprezintă:
M.Z. = Marian Zidaru; V.Z. = Victoria Zidaru; M. = "Sora" Mihaela; I.B. = Iliuţă Bunea.

Simbolistica Noul Ierusalim

M.Z.: "În locul ăsta este cer! Din momentul de faţă! Este *cer* şi noi îl păzim pentru că nu oricine poate intra în *cer* (...) Dar *cer* nu trebuie înţeles substanţa asta pe care o vedem, nori sau aburi. Cer este Împărăţia lui Dumnezeu, care înnobilează Pământul. Pământul devine spiritual şi atunci nimic nu mai este uzat".

M.Z.: "Noţiunea de *Noul Ierusalim* nu este un loc, nu o construcţie, ci o stare. *Noul Ierusalim* va fi toată România."

M.Z.: "Sunt revelaţii ale sfinţilor părinţi care certifică vocaţia României de ţară aleasă pentru vremea sfârşitului. Poate că motivul e acelaşi pentru care Dumnezeu, la prima venire a ales poporul evreu".

V.Z.: "Starea de *Noul Ierusalim* este o stare. Fiecare om poate fi în legătură directă cu har (...) Omul poate fi purtător de har nu neapărat să fie preot (...) Cuvântul lui Dumnezeu se lasă altfel aici. Aici se lasă auzit ca prin telefon. Cuvântul vine de multe ori la doi sau la trei deodată."

Ecologia şi Noul Ierusalim

M.Z.: "Vedeţi, în acest sfârşit de secol, acest tip de vieţuire prin Cuvântul lui Dumnezeu, este o chestiune de nivelul planetar, se pun probleme ecologice, care se discută la tot felul de conferinţe dar nimănui nu i-a trecut prin cap să-L întrebe şi pe Dumnezeu cum să facă acest lucru. Or, proiectul Domnului de a reînnoi planeta este un proiect ecologic şi aici se vieţuieşte conform acestor norme ecologice".

"Aparitiile" Virginicăi

V.Z.: "Dar pe lângă toate ea se şi arată. De exemplu, bărbatul acesta (Nicuşor - n.n.) are o legătură specială cu ea, arătîndu-se şi în timpul Liturghiei şi când are de transmis ceva" (Ni s-a citit un fragment în care Dumnezeu "vorbeşte" cu proorociţa Virginia - n.n.).

M.: "Deci vorbea cu ea în cer şi noi auzeam ce vorbeşte El cu ea."

Explicaţii privind modul lor de viaţă

I.B.: "Pe vremea Sfinţilor Apostoli, când se adunau toţi, şi bărbaţi şi femei în aceleaşi catacombe care, de altfel, erau mănăstirile de astăzi. Acesta era scopul acestei lucrări: întoarcerea la creştinismul primar, la împlinirea în Biserică, aşa cum a fost. Înainte nu era despărţire, nu erau femei şi bărbaţi în creştinism şi în arca lui Noe. Nu au fost numai bărbaţi şi numai femei, au fost împreună Adam şi Eva când au fost făcuţi nu au stat separat. Noi am fost învinuiţi după canoane că suntem şi fete şi băieţi; asta nu mai este la judecata omului. Dumnezeu ne-a chemat *El;* noi n-am venit după rânduiala omenească aici şi n-am întrebat pe nimeni, nici pe Dumnezeu nu L-am întrebat (...) În Împărăţia lui Dumnezeu nu e parte femeiască şi parte bărbătească, ci sunt ca îngerii."

Raporturile cu preoţii şi cu Ierarhia

V.Z.: "Să fie lucru înţeles: în acest loc nu luptăm împotriva preoţiei sau în nici un caz nu desfiinţăm preoţia; ci dimpotrivă, ideea care ne susţine aici este că preoţia va fi curăţită de slujitorii care au greşit în faţa lui Dumnezeu, ei vor fi curăţiţi, se va ridica o preoţie sfântă."

V.Z.: "Ori acum, Biserica ce face? A eliminat profetul, deci elimină revelaţia. Biserica nu mai vrea să asculte de revelaţie. Nu vrea s-o recunoască, nu vrea s-o asculte, nu vrea să vrea să ţină cont".

M.Z.: "Este paradoxal, noi avem Cuvântul lui Dumnezeu şi mergem să-l cerem de la Patriarhie. Deci asta e proba pe care Dumnezeu le-o pune preoţilor, pe noi nu ne interesează".

M.Z.: "Deci Biserica Ortodoxă este sortită învierii şi resurecţiei, iar slujitorii ei, cei care nu şi-au făcut datoria, trebuie să se pună la punct singuri sau să-i pună Dumnezeu cu forţa să slujească în aşa fel încât să ne ajute şi pe noi care aşteptăm de la ei să ajungă rugăciunile noastre în cer."

M.Z.: "Preoţii nu trebuie să aibă orgoliu... să nu aibă obiecţii... ei trebuie să lase Biserica să fie întreagă. Biserica nu înseamnă numai arhierei, înseamnă şi profeţi. Deci ei resping aceasta pentru ca să nu se dovedească faptele lor cele rele, să nu se vadă întunericul din ei."

M.Z.: "Cred că a venit momentul să accentuăm şi să explicăm faptul că noi nici nu dorim şi nici n-am dori vreodată ca această biserică să fie înscrisă pentru că ea nici nu poate să fie înscrisă în condiţiile Bisericii compromise care este astăzi. Pentru că arhiereii şi preoţii s-au lăsat compromişi de ceea ce a fost peste România şi de ceea ce este peste România, deci, cu alte cuvinte, Caiafa are prietenie cu Pilat şi cu Irod, deci Pilat şi Irod se au din nou bine împotriva lui Iisus Hristos care lucrează în Duhul Sfânt prin toţi oamenii cei care se lasă lucraţi de Duhul Sfânt."

M.Z.: "De multe ori - noi suntem prieteni cu foarte mulţi preoţi de la Patriarhie - şi când mergem acolo ieşim ruşinaţi pentru că la ei în chilii este un loc de nedescris. Şi asta nu mai înseamnă viaţă de călugăr. Călugării trebuie să ducă o asceză. Aproape toţi călugării nu mai respectă canoanele."

M.: "Ei luptă pentru slava cea deşartă, pentru scaune, pentru ca să lanseze cât de multe cărţi care să le poarte numele (...) Arhiereii i-au cumpărat pe reporterii din ziare ca să poată să-şi facă propagandă electorală pentru a lua scaunul unul altuia."

M.Z. "Preoţii lucrează mână-n mână cu securitatea, care n-a pierit. Asta-i o minciună c-a pierit securitatea. Atâta vreme cât P.F. Patriarh a solicitat d-lui Iliescu imediat înainte de a se duce la Arcul de Triumf, l-a solicitat să intre la el în palat, să stea de vorbă, asta nu mai înseamnă că Biserica este separată de stat (...) S-ar putea ca sub masca Duhului Sfânt să se facă multe nelegiuiri, chiar de la... exact cum se spune: peştele de la cap se-mpute, chiar de-acolo."

V.Z.: "Sinodul nici până la ora actuală n-a cercetat absolut nimic. A refuzat, absolut de tot a refuzat să cerceteze măcar o fărâmă, deşi P.F. Patriarh are materiale foarte multe, date cu forţa de noi."

M.Z.:"Cu alte cuvinte, lupta dintre arhierei, care se întâmplă prin ziare acuma, nu este ceva obişnuit, este o luptă pentru scaune adică. Arhiereul Târgovişte, arhiereul Alba-Iuliei, Serafim al Făgăraşului... ăştia nu luptă pentru P.S. Irineu ca să-l ajute. Irineu, leapădă-te, că răspund eu de păcatul tău - zice, de exemplu, P.S. Andrei sau P.S. Serafim al Făgăraşului. Irineu, leapădă-te, te rog frumos, că asta e erezie. Nu le e milă de el, ei luptă ca să-i ia scaunul. Sau P.S. Vasile, care a vrut mai înainte să fie la Cluj, înainte să fie la Târgovişte. (...) Deci nu este ca să-l ajute pe cel care a împlinit voia Arhiereului din cer, se cunoaşte clar că este vorba de o luptă sub masca Duhului Sfânt de a-şi lua unul altuia tronul, scaunul."

M.Z.: "Arhiereul şi Capul Bisericii nici nu trebuie să stea lângă Irod, din contră, tre' să fie în opoziţie, nu să fie prieteni. (...) De-am lua-o după canoane, sunt caterisiţi toţi."

M.Z.: "M-aţi întrebat de cumva Sinodul ar renunţa să ne recunoasacă, ce va fi? Să înţelegeţi că nu va mai lucra Duhul Sfânt prin Sinod? Nu, nu putem să dăm vina pe Duhul Sfânt, nici ei, nici noi. Pentru că Duhul Sfânt lucrează prin noi; dar nu vor ei să lucreze prin Duhul Sfânt. Nu este moment ca Duhul Sfânt să nu lucreze, dar nu lucrează prin nişte oameni cu diplomă, nu neapărat numai printre ei sau prin cei cu teologia."

M.Z.: "Oamenii cei fără Dumnezeu trebuie să recunoască pe Dumnezeu în oamenii lui Dumnezeu. Preoţii sunt oamenii lui Dumnezeu ca făptură, pentru că noi, toată făptura, suntem oamenii lui Dumnezeu, dar se opun Duhului Sfânt. (...) Nu mai vrea *el,* preotul, să-L poarte pe Duhul Sfânt. Duhul Sfânt este atâta de smerit şi atâta de îndumnezeit că nu stă într-un loc care nu vrea să-l poarte pe El. Cu alte cuvinte, de eu nu vreau să-L port pe Duhul Sfânt, Duhul Sfânt nu mă plictiseşte. Deci nu putem da vina pe Duhul Sfânt dacă Sinodul care stă sub masca Duhului Sfânt, oficial vorbind, ei nu vor recunoaşte această revelaţie care s-a împlinit prin ea însăşi. Toate revelaţiile care sunt venite din Cer şi care se-ntâlnesc, acelea sunt adevărate."

Întrebare: *Aveţi duşmani mulţi?*
M.: "Da' nu mulţi, pe toţi!
M.Z.: "Pe cei pe care îi are Dumnezeu, i-avem şi noi".
M.: "Vai nouă dacă ne-ar vorbi lumea de bine".

Întrebare: *Precizaţi diferendul dintre conducerea Bisericii şi Dumneavoastră.*
M.Z.: "E o nepotrivire de duhuri. De ce mulţi oameni vorbesc din Duhul lui Dumnezeu, toţi spun acelaşi lucru; dar dacă acei oameni vorbesc fiecare în alt fel, ăia vorbesc din duhurile întunericului nu dintr-un singur duh, Cel al Lui Dumnezeu. Ăştia sunt tulburaţi, nu au linişte, n-au pace şi de aceea scot tot felul de vorbe din astea de ne stă mintea-n loc, iar ziarele sunt pline, să ştiţi, de declaraţiile unor preoţi care sunt..."

Anexa II

Apariţii publice

1. Radio Europa Liberă - februarie 1990: "Cuvântul lui Dumnezeu transmis şi auzit de cei stătători ai mănăstirii Noul Ierusalim".
2. Revista "Transilvania", nr. 1-2 1991, cu titlul "Profeţia".
3. Revista "Art" nr. 4, 1991, interviu cu Marian Zidaru cu titlul: "Apostoli ai vremurilor de pe urmă".
4. Ziarul "Dâmboviţa", serial în şapte episoade, aprilie 1992, cu titlul "Noul Ierusalim a coborât la... Glodeni-Pucioasei" (prima luare de poziţie critică).

Ziarul "Cotidianul", 6 august 1992 - interviu luat lui M. Zidaru de Vartan Arachelian, cu titlul "Minunea Noului Ierusalim" (prezentare foarte favorabilă).

Expoziţia de sculptură a lui M. Zidaru din noiembrie 1992, Bucureşti, sub egida "Atelierului de creaţie creştin ortodoxă *Noul Ierusalim*"

Publicaţia "Tribuna - Ardealului", septembrie 1992, interviu luat P.S. Irineu Bistriţeanu, cu titlul "Regele Mihai va fi din nou Regele României".

Revista "Cuvîntul" nr. 4-5, noiembrie 1992, cu titlul "A doua venire a lui Hristos va avea loc la Pucioasa" (relatare cu caracter critic).

Revista "Nu", nr. 94, noiembrie 1992, cu titlul "Biserica Ortodoxă ameninţată de erezie".

Relatare la emisiunea RTV "Viaţa Spirituală", noiembrie 1992.

"Vestitorul Ortodoxiei", Nr. 83, 30 noiembrie 1992, interviu cu M. Zidaru şi declaraţiile Părintelui Stăniloaie, Părintelui Galeriu şi ale pictorului Horia Bernea.

Ziarul "Evenimentul zilei", 5 dec. 1992, cu titlul "Mănăstirea *Noul Ierusalim* - un cui înfipt în inima ortodoxiei" în care P.S. Irineu anunţă că se va apăra de presupusele viitoare atacuri în exclusivitate prin acest ziar.

Ziarul "Dâmboviţa" nr. 3478-3479, 10 şi 12 dec. 1992, cu titlul "Taina de la Glodeni: Mănăstirea Noul Ierusalim".

"Evenimentul Zilei, 12 dec. 1992, cu titlul: "Accident neverosimil sau minune dumnezeiască? - La Pucioasa în apropierea Noului Ierusalim".

Ziarul "Ora", decembrie 1992 - două relatări

•

NOTĂ: *De la data întocmirii prezentului raport au trecut două săptămâni. Aşa cum anticipam "fenomenul Noul Ierusalim" a devenit între timp o bombă jurnalistică şi P.S. Irineu personaj de pagina întâi.*

Vineri 15 ianuarie a apărut în "România Liberă" un fel de moţiune de susţinere a P.S. Irineu semnată de "intelectuali din Cluj". Apelul a fost reluat la radio "Europa Liberă".

18 ianuarie - "Evenimentul Zilei" anunţă nu fără satisfacţie: "Biserica se va scinda". O întreagă pagină de ziar este rezervată "Noului Ierusalim". Subiectului i se face în continuare o bună propagandă în "România Literară", în "România Liberă" şi "Evenimentul Zilei". Zilnic apar note şi comentarii în mass-media românească ce au ca finalitate exclusiva focalizare a pintei Biserica Ortodoxă Română.

GEORGE RONCEA

EMINESCU și noul umanism

Ștefan Teodorescu, filozof român din perioada interbelică, este astăzi aproape necunoscut în România. Plecat din țară înainte de război, se stabilește în Germania, obține doctoratul în filozofie și devine profesor la Universitatea din Heidelberg. Structură eminamente "orală", Ștefan Teodorescu a scris puțin. Materialul pe care îl publicăm aici a fost elaborat în 1980, cu doi ani înainte de moartea filozofului. Text dens, dificil, lansând puncte de vedere inedite, va suscita cu siguranță aprecieri diverse. Paginile revistei rămân deschise tuturor celor care vor să-și facă publice opiniile.

În timpul nostru, culturile majore de tip clasic nu mai au darul decisiv în constituirea realității. Au apărut sincronic, din subteranul Europei, noi elemente morfologice care modifică structura acestei realități dar nu suspendă funcția ei centrală de ctitorie a unei lumi. Există în Europa o zonă de "geografie culturală" unde caracterul creator al constituirii realității deviază de la centrele apusene și provoacă prin aceasta o **deficiență onto-morfologică**. E neadevărat și exagerat să declari că zona răsăriteană a Europei ar prezenta o cu totul altă structură a realității, adică un substrat ontologic cu totul diferit. Această zonă culturală, născută din Renaștere, deși cronologic apărută cu aproximativ o sută de ani mai târziu ca cea italiană, trecută apoi în Franța și Spania, nu prezintă totuși o realitate absolut nouă. Există o diferență între Paris și Moscova, dar această diferență nu este onto-morfologică, în terminologia noastră. Se petrece mai degrabă un act de deviație crucială în cadrul aceleiași lumi europene. În mod ciudat au dreptate spiritele critice când afirmă că în aria culturii răsăritene este mult mai greu să se creeze un act de infracultură civilizatorică, de pildă un șef de gară onest, decât un exemplar magnific de spiritualitate, un gânditor original în metafizică. Aici se eboșează deja drama lui Eminescu.

Totuși aceste grupuri umane ale ariei răsăritene, predestinate să fie prada unei morfologii exagerate, cum ar fi provincialismul, șovinismul, naționalismul hipertrofiat, nu constituiesc o reală onto-ctitorie culturală. Această morfologie exagerată duce cel mult la o pseudo-catharsis, cu lăutari cântând după ureche. Un Valéry nu poate să apară la Giurgiu. Este teza noastră. Nu avem de-a face cu două lumi cu totul despărțite, cum ar fi lumea lui Barbu și lumea lui Mallarmé, așa cum ar decreta o comodă "Kulturkritik", care vede, acolo unde nu e vorba decît de o diferențiere morfologică, o ruptură esențială ontologică.

Efortul special de înțelegere al acestei noi realități rămâne același în interiorul ontologiei răsăritene ca și în al celei apusene. Diferența nu e absolută ci e produsul torquemadic, arbitrar, trecut printr-o alambicare etno-ideologică . Dimpotrivă, mitosul prometeic, revelația - transcendentală pînă la actualele tratamente pseudopolitice evaluează o suferință, soră bună cu un soi de alienare mintală à la Foucault. Aceste cazuri de parapsihologie se tratează prin metode de claustrare politică. Totuși pregnanța acestei dialectici a logicii formale care determină evoluția ontobiologică în cadrul antropologiei noastre, nu produce un nou tip de cultură. Prin aceasta Eminescu rămâne întru totul omogen spiritului european.

În cadrul creștinismului și al umanismului predominant, modificările se mențin în limitele mutațiilor. Este merituoasă încercarea biologiei și a etologiei actuale de a reconstitui din structura genelor însăși crearea categoriilor apriorice cum o face de exemplu Lorenz. Fenomenalitatea Europei răsăritene între Weșel și Marea Caspică este aceea a unei lumi ciudate și pestrițe. Însă aceste diferențieri sunt de natură istorico-spirituală și ca atare de natură onto-morfologică în devenire selectivă. În esența trăirii lor, aceste culturi reconfirmă predominarea helenă a realității, lupta lui Platon între idee și morphé ca și încercarea lui Aristot de a reconstitui ființa umană prin Entwurf-ul hominid.

Încercarea lui Lorenz **(Rökseite des Spiegels)** de a explica etologia umanului prin apriorismul categoriilor kantiene cât și prin atotputernicia evoluționismului, e o confirmare binevenită din partea biologiei moderne. Ea însă nu epuizează problematica noastră. Dacă ar fi așa de simplă explicația structurilor antropologice, nu ne-am izbi atunci de marea problemă a postulatului moral absolut. Nici o evoluție de la pești la antropoide nu ne poate lămuri nașterea unei zone de imperativ moral. Contaminațiile efectiv constatate între structurile axiologice din culturile majore nu ajung să explicitezе apariția acestui nou factor al absolutului etic în diversitatea antropologică. Mutațiile și nevoile de acomodare ale antropoizilor ne sunt evidente și explicabile în lumea empirică, dar nu pot ajunge la zona imperativului categoric. Kant însuși a făcut apel la contribuția "cerului" pentru a explica un simplu act de etologie burgheză.

Cum încearcă Eminescu să reconstituie lumea cu golurile ei axiologice, cu deficiențele structurale psiho-sociologice și până la fragilitatea zonei transcendentale? Pentru a răspunde, ar fi necesară o altă amplitudine a cercetării onto-morfologice, o transpunere în dinamismul epocii lui, pe la mijlocul secolului trecut, între 1840 și 1870, când el s-a chinuit să recreeze, prin miturile Dochiei, o nouă realitate de tip renascentist. Baza lui a fost kantiană la care a rămas, cu toate influențele ideologismelor timpului său, inclusiv tentațiile indianiste. Kantismul lui structural l-a salvat în parte de suferința lui gravă provenită din subzonele economico-sociale unde funcționa sporadic ca inspector școlar ori redactor provincial, adulat ca poet aproximativ și apreciat în limitele unui vulgarism imanent oricărei burghezii. În mod special, burghezia românească, ciopârțită și amputată, îi amplifică suferința până la tragic. Nici măcar o relație modest umană nu era posibilă într-o lume în care cei care nu dispuneau de perimetri agrari necesari sau de marile abilități ale unui levantinism parasociologic (fanariot). Eminescu a vrut să cucerească frontal și piептiș potențele valorilor autohtone de care îl lega cea mai pură condiționare omenească.

Toate exagerările lui șoviniste și încercările de împăcare între pașoptism și modernism ne dezvăluie câtă suferință existențială trebuia prestată pentru a realiza un minimum de euforie a purității. Numai Eminescu putea salva esența unui om nou ideal de tip valah. Nu degeaba discuțiile lui cu Creangă în jurul bojdeucii se centrau pe temele capitale: ce este, ce ar putea fi, și ce ar trebui să fie poporul român?

Valoarea lui Eminescu constă în faptul că el era singurul care a văzut adecvat fenomenul recepției culturale și singurul care ar fi putut propune corecturile necesare unei recuperări posibile a pierderii fatale de substanță prin această recepție. De altfel nici nu se cunoaște bine, cu tot aparatul UNESCO, natura onto-morfologică a actului de recepție, considerat încă, în mod eronat, un act pasiv, pe când el este în realitate un act activ de corealizare a treptelor culturilor respective care se întâlnesc. În acest act de corealizare al recepției nu se pot sări pașii creatori și constructivi în împrumutul cultural, efectuat în special de statele mici și periferice. Aici apare dramatismul culturilor minore sau mai exact periferice cărora le lipsește un fond de rezervă care să susțină saltul calitativ efectuat.

Saltul, o categorie legitimă în creație pură, nu suportă însă, în etic și uman, prevalența absolută a spiritului. Căci spiritul nu epuizează total substanța umană. La substanța ființei omenești e un cont care rămâne neacoperit, dând naștere unui element de hybris. Această diferență specifică de niveluri categoriale care duce la hybris a fost admirabil exprimată de marele istoric francez René Grousset:

Les astronomes nous apprennent que les diverses parties du ciel, bien que nous les embrassions du même regard, ne sont pas synchroniques. Des étoiles qui paraissent nous envoyer un rayonnement tout semblable sont séparées non seulement par des gouffres d'espace, mais aussi par des abîmes de temps....

Il n'en va pas autrement des peuples. Sous la rubrique apparente du même millésime, d'effroyables décalages chronologiques les séparent... Ce décalage chronologique constitue pour l'humanité le plus grave péril. La plupart de nos malheurs viennent de ce que les peuples ne vivent pas à la même époque, n'obéissent ni à la même logique ni à la même morale.

(**Bilan de l'histoire**, Paris, 1946, p. 103)

Noi explicăm aceste decalaje, în ultimă esență, printr-o ciudată degradare categorială sau printr-o depotențare fenomenală. Un fapt etic devine psihologic, un element psihologic devine fiziologic, o structură dialectică devine retorică, o discursivitate democratică devine, la marele Caragiale de exemplu, demagogie. Ca să dăm un alt exemplu: Francezii au suspectat întotdeauna etica germană a datoriei precum și celebra lor profunzime de un fel de digestie grea, iar așa numita lor înclinație spre eroism, au văzut-o ca o iubire de moarte. Din exemplele date rezultă că actul de recepție și de transmisiune al unei categorii presupune în genere înțelegerea și comprehensiunea interculturală adecvată.

Frapant este că acest fenomen de eșuare apare exemplar în destinul celui mai mare spirit românesc, Mihai Eminescu, care era conștient de funcția lui de ctitor al unei culturi programate cu cele mai bune și nobile intenții romantice, iluministe și pașoptiste din

acea vreme. Tragicul personal al marelui poet nu este un accident biografic. Nerealizarea lui existențial-socială e rezultatul unei neputințe a întregii națiuni. Structura ei tranzitorie, necesară, în sensul "spiritului obiectiv" hegelian nu se putea înșgheba nici cu filozofia kantiană și nici cu mitul prometeic. Nici chiar Eminescu n-a putut evalua mai precis ruptura onto-morfologică a decalajului. El n-ar fi putut crea, singur, acea generație de transmițători ai nivelului lui în punctele necesare ale conducerii unei țări mici într-o zonă atât de expusă ca a Balcanilor. Azi noi vedem mai bine ce corecturi trebuiau realizate în structurile culturale și ca atare în destinul omenesc. Azi Eminescu înduioșează și mai mult o nație întreagă căci se văd și mai clar principiile cu care încerca să o înarmeze și el rămâne marele singular și prin carența urmașilor și a epigonilor.

Eșecul lui Eminescu care nu a ajuns la virulența necesară, constructivă, reformatoare, se reflectă în poezia lui de prestigiu, **Luceafărul**. O fragilă fată rezistă atracției supreme întrupată de bărbatul-geniu, Hyperion, zădărnicind prometeismul implicat în toate ambițiile spiritului. Încercările de interpretare de până acum au ignorat aceste elemente modeste, omenești, și au propus diferite explicări formalizând în absoluturi fie mitice fie spirituale. Aici ne izbim de granița motivării mitice ducând către o logică elementară a ființei cuprinsă de vraja Erosului. Eșecul prometeismului implicat în acest context se extinde asupra întregii arii în care se dezbate azi problema sensului oricărui progres.

Cei patru maîtres penseurs, Fichte, Hegel, Marx și Nietzsche, sunt apostrofați astăzi strălucit de Glucksmann. Putem vedea aici eșecul prometeismului ca ultimul mit modern care a culminat la Goethe. Astăzi însă trebuie din nou pusă sincer problema fericirii și altfel îmbinate elementele în postulatul unui nou statutus naturalis. Numai astfel se poate începe o nouă interferență între mitos și logos.

Nu întâmplător recurge Eminescu la zona mitică, el care era predominant rațional kantian, centrat pe geniu. Ca și Platon în epoca penultimă, Eminescu ilustrează în creația lui adevărul ultimelor concepții despre colaborarea dintre mit și logos. Logosul nu combate și nici nu vrea să înlăture mitosul, ci dimpotrivă colaborează în realizarea unor aspecte surprinzătoare ale lui. Aici intervine un moment ilustrat în ultima carte a lui H. Blumenberg, **Arbeit am Mythos**, (Suhrkamp, 1979). La limita mitosului apare logosul cu morfologia lui structurală, dovedind că nu se pot înlocui arbitrar valorile umane prin transfer, prin echivalarea lor substanțială: eticul pierde, când e transpus peste granița lui, din puterea lui de motivare, iar practicul se caricaturizează.

Problema funcțiunii și importanței mitului în opera lui Eminescu nu este încă destul de elucidată, în timp ce astăzi, importanța mitului, reactualizată prin Kulakowski și Blumenberg, se impune conștiinței culturale. Corelația mitos-logos este recunoscută nu ca o excludere reciprocă, așa cum era în timpul lucrării clasice a lui Wilhelm Nestle (**Vom Mythos zum Logos**) ci ca o conlucrare reciprocă continuă. Linia limitrofă între mitos și logos este imaginară și în perpetuă modificare. În reflecția cultural-științifică s-a recunoscut existența acestor doi factori și chiar echipolența lor. O confirmare neașteptată capătă concepția aceasta prin progresul științei biologice când Lorenz descoperă în natura categoriilor cunoașterii serii de ghenomi fixați prin evoluție și deci pasibili de măsurare statistică. Toată problema ia o întorsătură gravă: miturile par a hotărî direct sau indirect soarta omenirii, nu numai a șanselor de fericire prin temutele manipulări tehnico-civilizatorii.

Faptul că Eminescu a ales în poezia lui cea mai de prestigiu mitul Luceafărului, se poate înțelege și justifica în multe feluri. **Luceafărul** este un mit popular (Zburătorul), adânc înfipt în conștiința spiritului românesc folcloric, precum o dovedește Eugen Todoran, și e legat de aspirația spre genialitate a poporului nostru, de o predominare spirituală a idealului antropologic. Legitim și nou este și extinderea mitosului în încercările de reconstituire a istoriei în sensul lui Scheler, că trecutul este un viitor întors pe dos, profetizat. Mitul Dochiei spre exemplu ca și modelele istorice și eroice în destinul Mușatinilor, sunt tot atât de prestigioase ca și încercările de restaurare prospectivă ale acestor figuri ale neamului.

Revenim iarăși la Blumenberg care definește mitul ca o șlefuire de înalte carate a logosului, modificând aspectele rituale sau magice, păstrând totuși posibilitățile de mare variabilitate a întâmplărilor periferice în jurul unui nucleu constant. Printre elementele constante ale nucleului mitului predomină la el momentul luminii care ne conduce la problematica cognitivă. Este vorba de geniu, de drama geniului și de setea de cunoaștere preponderentă în ethosul românesc, spre deosebire de alte popoare care au mai degrabă impetusul dominației. Cu toată modestia, subliniem totuși marea fascinație pentru mintea românească care a putut imagina un poem ca **Frumoasa fără corp**. Acest poem popular pune în valoare și înalta calitate de suavitate a efectului românesc. Nu este vorba de sentimentalism și nici de înclinare spre instinctualități senzuale, ci de o aură de sacral care creează o **benignă facticitate**.

Eminescu vorbește celor care sunt atinși de aripa spiritului. Numai cei atinși de aripa spiritului se întâlnesc, sunt afectabili de acest ciudat fenomen care e setea de împlinire, setea de absolut sau Erosul. Platon ne spune prin Phaidros că e născut din Pénia, din lipsă. Dacă un om comun, deși complet în felul lui și adaptat la lume, nu se poate realiza în această zonă a Erosului, care nu în zadar prezidă la constituirea și la perpetuarea substanței umane, aceasta provine dintr-o lipsă care e însăși absența spiritului. Din aceste nereușite care se întâmplă prin întâlniri neadecvate, se nasc conflictele ilustrate de literatura universală în drama dragostei. Nepotrivirea, o neegală încărcare a ființei umane de la cromozomi până la neuroni, naște cele mai multe conflicte din care se țese istoria lumii. Armonia și fericirea dragostei, dincolo de sensul banal, postulează o asemenea întâlnire între cei aleși, cei botezați ori cei

(Continuare în pag. a 12-a)

Anul II Nr. 1 (6)
ianuarie 1993

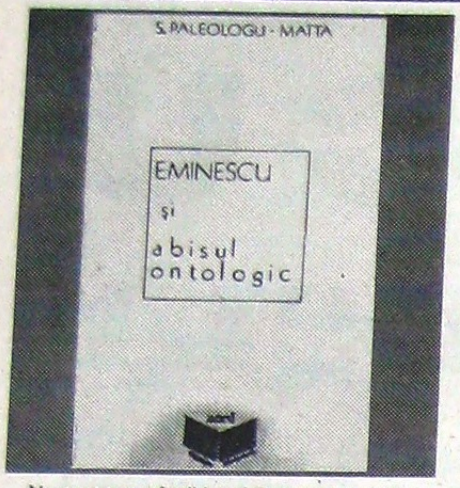

S. PALEOLOGU - MATTA

"Eminescu şi abisul ontologic"

În 1988 a apărut la editura olandeză AARHUS o lucrare fundamentală despre opera poetului şi cugetătorului Mihai Eminescu. "Autoarea va fi citit şi răscitit o bună parte din cultura europeană cu gândul la Eminescu", s-a spus cu îndreptăţire; căci prin această carte ne redă cu adevărat dimensiunea universală a poetului nostru naţional. Oferim mai jos un fragment din această lucrare - practic necunoscută în România - promiţând că vom reveni cu o prezentare mai amplă într-un număr viitor.

Nu e uşor a gândi istoricitatea operei literare, a sensului şi a valorii ei dincolo de biografisme, psihologisme şi diferitele tehnici. Căci oricare ar fi instrumentul lor euristic la scara civilizaţiei noastre, fiinţa operei şi forţa geniului rezistă actului criticii prin structura lor transcendental frumoasă: "Critici voi, cu flori deşerte", spune Eminescu...

Natura faptuului literar rămâne pentru totdeauna insuficient interogată şi prin asta prea puţin lămurită, căci suntem nevoiţi a ne întoarce spre invizibil, adică spre imaginaţia poetică a cărei funcţie e capitală. Fiind o mediaţie creatoare, imaginaţia este prin ea însăşi, după Kant, o "artă ascunsă". Ea îl însoţeşte veşnic pe Eminescu. Drumul care duce prin această lume ascunsă a imaginaţiei, devenită a doua natură şi rămânând o pură enigmă chiar de la originile ei, ne expune nenumăratelor incertitudini şi ezitări...

Rămâne însă faptul că înţelegerea genialităţii creatoare, cum e cazul lui Eminescu, este o sarcină infinită căci ea scapă legilor din jurul ei. Imanenţă acestei sarcini, hermeneutica intră astăzi în joc cu marile întrebări ale gândirii umane într-un spaţiu nou. E un spaţiu al redescoperirii umanului prin recurenţa acestuia în manifestarea sacrului. Faţă de mecanizarea modului actual de viaţă, reapariţia sacrului îl reintegrează pe om într-un ansamblu selectiv şi transactual. Revenirea la sacru ne face să căpătăm un autentic sentiment al valorilor care se desprind de nevoi particulare pentru a se transforma în universalitate şi perenitate. Pentru a-l situa pe Eminescu printre cei care sunt expuşi pericolului suprem, adică printre poeţi, care, precum spune Hölderlin, "stau cu capul descoperit în furtunile lui Dumnezeu", trebuie să-l situăm totodată în coordonatele sociale, culturale şi istorice ale epocii sale. Acestea însă nu epuizează şi nici nu ajută la constituirea geniului său. Cel mult aceste coordonate permit să evaluăm drama poetului român şi în genere "drama valahă", cum obişnuia să spună Ştefan Teodorescu.

Pentru a remedia această situaţie, poetul român a trebuit să facă un enorm efort de compensaţie normativă căutând în "mite albastre", în marile lui proiecte genetice ale dacismului îndepărtat, un sistem nepieritor de valori.(...)

Uitarea de sine îl predestina pe Eminescu la ceea ce e cel mai nobil în viaţă, la determinarea unei înalte origini care înfloreşte în noi: "Dumnezeu este în inima noastră", scria el la 19 ani doamnei Micle. Redescoperirea acestui Deus in nobis, nu neapărat în sens creştin, e secretul eminescian al unei plenitudini coextensive lipsei. Plecând de la o astfel de situaţie pe care Rilke a exprimat-o prin "ausgesetzt auf den Bergen des Herzens" ("expus pe munţii inimii"), ne putem apropia de poezie în genere. Numai la această înălţime a inimii poate să apară ceva cu care se face un vers: "Hier blüht einiges auf" ("Aici înfloreşte cîte ceva"), spune Rilke, revelând însă şi preţul plătit care face să înflorească un asemenea dar preţios: "Aber ungeborgen, hier auf den Bergen des Herzens" ("Dar fără a fi apărat, aici pe munţii inimii"). Rilke ne ajută să aprofundăm această zonă a inimii, căci el are în comun cu Eminescu ruperea frontierelor, slab ţinute de altfel, între poezie şi filozofie. Dar şi fără Rilke, chiar Eminescu ne dă această mare cheie în *Caietele* lui; "Orice cugetare generoasă, orice descoperire mare purcede de la inimă şi apelează la inimă".

Acest spaţiu misterior al inimii, spaţiu interior şi indicibil unde se ascunde un zeu pentru Hölderlin şi Dumnezeu pentru Eminescu, este o "deschidere" al cărei orizont rămâne aproape de neînţeles fără ajutorul ontologiei moderne, care gândeşte existentul în totalitatea lui. De aceea a venit poate momentul să încercăm a transpune unele poezii eminesciene din planul discursiv al obişnuitelor lor interpretări, în acela al unei cercetări specifice, într-un sens filozofice. (...)

(...) Numai acest gen de percepere a operei literare, care este de fapt o repetiţie a aceluiaşi însă în circumstanţe noi - de pildă a Zburătorului la Eminescu, care când apare din fundul mării, când înfloreşte ca un tânăr tei - e legată de ceva esenţial.

Această esenţialitate care este obiectul cercetării noastre, nu mai poate fi prinsă în biografie, inutilă cum spune Valéry. Dimpotrivă, numai plecând de la operă se pot revela straturile ascunse ale vieţii în articulaţiile cu creaţia poetică: exemplul cel mai mare este **farmecul sfânt** eminescian.

(...) Ceea ce e demn de minunarea noastră este faptul că "focul" poeţilor se pare asemui cu sistemele energetice cele mai intense şi cele mai bogate. Dar acest foc se află în străfundurile sufletului!

Al lui suflet e-o scânteie...

Această scânteie cerească eminesciană ne dezvăluie esenţa dragostei. Dragostea este în suflet, în partea noastră spirituală. Gândirea carteziană precum şi noţiunile ei sice de cauzalitate sunt insuficiente pentru o explica. E nevoie de un "cogito" mai fundamental care să fie un "existenţial" în termenii lui Heidegger. *Dorul românesc* şi eminescian, dominant şi "transorizontic", cum spune Blaga, e un asemenea existenţial. Eminescu, deşi platonician şi ştiind a marca prin formaţia sa, categoriile lui Kant aplicate intuiţiei, fiind însă un mare poet, el gândeşte în *existenţialii*. De aceea, învelişul exterior al poeziei lui (în sensul semnificat lingvistic-sunet, sintaxă), oricât de unic şi de armonios şi de bogat ar fi el, e transgresat de un centru spiritual, de o "muzică a gândirii", cum a intuit Vianu. Căci niciodată sonorităţile nu sunt percepute pentru ele însele. Eufonia lor e depăşită de un sens care e dincolo de partea sensibilă a cuvintelor. Acest sens, revelat în special de partea "ne-sensibilă" a cuvintelor, e o materie ultimă a cânturilor. Dar această materie "transfinită", dacă putem spune aşa, în veşnicul ei zbor, rămâne ea însăşi de "ne-nţeles", cum spune chiar Eminescu:

Ne-neţeles rămâne gândul
Ce-ţi străbate cânturile.
Zboară veşnic îngânându-l,
Valurile, vânturile.

Dincolo de impresionism, natura lui Eminescu e ca la greci, o manifestare mai adâncă în care "physis" (fiinţa) se îmbină cu "logos" (discursul poetic). Căci gândirea, discursul liric, consubstanţiale, sunt îngânate, actualizate de un adevăr invizibil ţinând de o realitate numerală care se află în noi... Iată de ce Eminescu ne face "mai aşa fel", mai puţin săraci. Pentru că el ne invită să facem cu el cîţiva paşi pe drumul Fiinţei.

(Urmare din pag. a 11-a)

blestemaţi, într-un cuvânt între cei atinşi de spirit. Forţa spiritului adânceşte factorul erotic care principial e o stare în care elementele ideale ale constituţiei umane pot fi recompuse într-o nouă modalitate a unui nou ideal transbiologic, transetnologic, transcategorial. Această modalitate poate fi însumarea ideală constituind Erosul transcendental...

Heidegger îl considera pe Nietzsche drept ultimul gânditor al epocii filozofice şi nihiliste, adică cu Nietzsche s-ar fi terminat metafizica europeană, iar cu Hölderlin ar începe o nouă epocă a gândirii în care Sein-ul începe să se reveleze dezvăluindu-se. O viziune şi o Grundbefindlichkeit asemănătoare se anunţă şi în noua filozofie franceză (pe care unii publicişti răutăcioşi o denumesc jurnalistică transcendentală). În exemplarul ei cel mai strălucit, Maurice Clavel, ne întâmpină un suflu superb şi irezistibil care ne salvează de saturaţia de până acum. Ceea ce ni se pare însă, în contrast cu acest sublim avânt spiritual, este pericolul unui nou hybris. Şi cu cât e mai strălucitoare această nouă gândire, cu atât ni se pare nouă mai valoroasă o modestă îmbobocire a unei umanităţi antihybrice, capabilă să împace tocmai prin simplitatea ei, în sensul unei amoenitas, al unei suavităţi umane, extremele diferitelor culturi prea diferenţiat conturate azi: Nordul şi Sudul, Estul şi Vestul, Budhismul, Islamul şi Creştinismul.

Marile religii est-asiatice se prezintă ca o compensare a tendinţelor raţionaliste şi iluministe ale kantianismului reactualizat azi de noua mişcare filozofică franceză. Prin metodele fenomenologice şi structurale, se pot contura şi preciza, delimita chiar natura influenţelor asiatice cu ajutorul unei specifice reducţii care e epochè interreligioasă concepută de marii gânditori religioşi catolici şi protestanţi, Paul Wilhelm şi în special un diplomat elveţian J. A. Cuttat. (Acesta a publicat o serie de studii: "Phänomenologie und Begegnung der Religionen", "Asiens Inkognito im europeischen Geistesleben", "Ostlicher Advent und gnostische Versuchung"). Max Scheler însuşi a încercat în cunoscuta sa operă de maturitate **Das Zeitalter des Ausgleichs** să schiţeze condiţiile necesare unei împăciuiri a contrastelor actuale. Dar nici marea lui autoritate şi cunoaşterea universală a situaţiei omului în lume n-a reuşit să atenueze măcar scizuri care periclitează încă planeta în devenirea ei în genere. Încă mai persistă nefastele urmări ale rupturii din secolul trecut în crunta lor concurenţă între Macht şi Logos, între Ethnos şi Ethos, toate învăluite în mişcarea de reformă socială pendulând între derivatele marxismului - cum ar fi maoismul şi eurocentrismul.

Azi asistăm în Apus la o nouă rivalitate între Macht şi Geist, prin încărcătura prematură a spiritului uman cu atributele cezariene ale forţei. Această nouă formă de hybris european, trăgându-se de la Platon şi Gnostici, de la secţiunile scolastice până la Renaştere cu strălucirea Academiei din Florenţa, s-a cristalizat astăzi într-o reţea de categorii exhaustive care pun în umbră tocmai începutul modest de receptare a celor mai sfioase manifestări ale inimii omeneşti. În interiorul omului sunt spaţii incomensurabile pe care psihanaliştii, apelând prematur la inconştient (printr-un fel de Vorzündung), sar prea repede, escamotând zona specific umană a imediatităţii care realizează unitatea psiho-fizică. Pe de altă parte psihanaliza exagerează importanţa complexului lui Oedip ducând la invazia psihoterapiei sumare şi arbitrare.

Eminescu apare în acest context, departe de un poet neoromantic din periferia Europei, drept unul al reînvierii unor zone ontologice părăsite şi primejduite în special azi de supraeficienţa tehnicii. De 50 de ani încoace s-a pus problema tehnicităţii fie de către gânditori ca Norbert Wiener, fie de poeţi-profeţi ca Friederich Georg Junger. În conferinţa de la München, "Die Frage nach der Technik", M. Heidegger transpune problema tehnicii în termeni fundamental ontologici. Reducând datele problemei la formula greacă, Heidegger ne aminteşte că la Aristoteles **technè** e sinonim cu **episteme**, cunoaşterea. Pentru spiritul helen technè era deci o formă de cunoaştere şi nu un simplu instrument, o causa finalis. Recepţia tehnicii este deci, precum ne arată Heidegger, un proces de cunoaştere. În discuţia românească între Lovinescu şi Ibrăileanu, domina o falsă dihotomie după care tehnica ar fi civilizaţia şi spiritul cultural. Eminescu însă a avut instinctul just reducând problema împrumutului tehnic şi civilizatoric la esenţa lor epistemologică, postulând în articolele lui de ziar o renaştere culturală prin reforma umanistă. Numai cei care au transpus, ca Eminescu, problematica civilizatorică în zona gândirii greceşti a lui episteme, pot deci să recepteze în mod adecvat civilizaţia modernă.

Noi încercăm să reconstituim opera şi însemnătatea lui Eminescu din perspectiva ştiinţei şi a culturii de astăzi. Epoca noastră a suferit o mutaţie aproape totală în câmpul cunoaşterii de la microfizică până la biologie şi filozofie. Umanismul clasic se vede aproape total pus la îndoială, unitatea fiinţei umane dispersată, categoriile morale, sociale şi ontologiile regionale dezafectate. Identitatea şi diferenţa, adică principiul identităţii şi al contradicţiei sunt total răvăşite şi se încearcă o nouă regrupare a lor. Ideea platoniciană şi esenţialismul lui, logica lui Aristoteles, ego cogito a lui Descartes, eul absolut al lui Hegel şi până la subiectul lui Sartre, sunt zguduite sau declarate falite. Structuralismul a produs o revoluţie în epistemologie, freudismul ridică la rangul cel mai înalt inconştientul, coupura lingvistică a lui Chomski suspendă ontologia gramaticală în cadrul unei semiotici universale. Numai ultimele derivaţii ale gândirii heideggeriene menţin vie cercetarea esenţei, a Sein-ului. Critica metafiziciii şi a nihilismului ne readuc la gândirea lui Nietzsche şi Kant ca şi la o integrală recepţie a lui Hölderlin. Heidegger însuşi încearcă în **Was heisst denken?** să depăşească metafizica considerată de el ca nihilistă, ba chiar şi filozofia însăşi în celebra lui **gigantomachia peri tes usias** şi să revină la revelaţia pură a gândirii **Sein**-ului.

Ce poate însemna studiul lui Eminescu în acest cadru? Se încearcă actualmente un nou mod de a defini umanismul, lărgindu-i sfera sociologic, politic şi ideologic. Acest nou umanism n-a încercat să facă, cum credea Heidegger, un antropologism, căzând în păcatul metafiziciii. açest nou umanism încearcă să elucideze graniţa între om şi zeu. În urma exploziei nietzscheene ca viziune a supraomului, omul nu mai apare ca o făptură strâmb crescută cum spunea Kant şi nici ca produsul pierderii unei perfecţiuni paradisiace cum gândeau creştinii, conform păcatului original. Etologia şi biologia evoluţionistă văd în om un produs al facticităţii. Umanismele care s-au creat istoric sunt de fapt faze evolutive ale unei Grundbefindlichkeit. Werner Jaeger, ultimul helenist de prestigiu l-a pus în legătură cum se ştie cu idealul helenic de paideia conceputâ prima dată în cercul lui Scipio cel Tânăr de la Roma. Acolo se încearcă în jurul anului 150 a. C. o sinteză între spiritul grec şi imperiul roman, între aristocraţia romană şi geniul grecesc. Cicero l-a formulat celebru în "cultura animi" aplicând un termen de agricultură la cultura sufletului. Acest prim umanism s-a menţinut chiar în luptă cu ideologia patristică şi a triumfat în concepţia lui Erasmus de Rotterdam. S-a încercat astfel o nouă delimitare între humanitas şi Deus, realizată poetic la Petrarca. Acest al doilea umanism, al Renaşterii, preia linia antichităţii între divin şi uman. Celebrul umanism german, al treilea în seria noastră, al lui Winckelmann şi Goethe, preia la rândul lui baza umanismului erasmian, dându-i un program de cultură naţională, trecut şi el prin ideea de paideia care înseamnă originar educaţia copiilor, dar care nu se poate traduce azi decât prin cuvântul de cultură văzută ca educaţia unui întreg popor. Este, în fine, Nietzsche cel care programează concomitent cu Ştefan George un nou umanism, al patrulea, etic şi politic teoretizat de Werner Jaeger. Mişcarea ajunge apoi până în straturile ideologilor sociale. Conservatorismul german al lui Hofmannsthal ieşit de aici a înjghebat cea mai nobilă formă de umanism european unde toate straturile ontologice sunt prezente: metafizica platoniciană a statului culminând în ideea binelui, entelehia aristotelică cu centrul ei etic, genialitatea Renaşterii cu Giordano Bruno şi Galileo Galilei adevăratul fondator al fizicii moderne, şi în fine şi creaţia prometeică a lui Goethe. În secolul al 19-lea s-a crezut mai mult sau mai puţin în acest ultim umanism al lui Nietzsche, dar invazia neo-sociologică a lui Hegel şi Marx l-a degradat în fond la un sociologism marxist lipsit de spiritul obiectiv.

Este poate avantajul culturilor periferice europene unde găsim concomitenţa unui rezervat ontologic cu un nou impuls spiritual genial cum e cazul lui Eminescu. Este o depăşire a antropologiei naturale biologice înspre revoluţia nietzscheană a supraomului, asumând o treaptă mai adâncă care e aceea a ontologiei fundamentale cum specifică Heidegger. Locul lui Eminescu deci se află în acest umanism modern centrat între Heidegger şi Nietzsche. Nu putem afirma că Eminescu ar fi contemporan cu ei în sensul plin al cuvântului. Însă în viaţa şi opera lui s-au petrecut zguduiri şi transformări care premerg crizei generalizate astăzi şi anunţă mutaţia în curs a întregului sens al devenirii umane. Şi faptul acesta este cu atât mai revelator cu cât gândirea lui Eminescu ţine în acelaşi timp şi de începuturile revoluţiei postkantiene.Problematica cosmologică a fost afectată la timpul său de invazia indianismului prin mijlocirea lui Schopenhauer, de care precum se ştie Eminescu a fost profund influenţat, dar nu esenţial şi nici decisiv. Suflul lui vital este altul. Speculaţiile lui cosmologice din **Scrisoarea I** ating problema începutului vieţii într-un sens chiar analog lui Monod. Iar problema sacralului din viziunile lui Eminescu, reactualizată azi exemplar de Mircea Eliade, este de o extraordinară realitate. Chiar jurnalismul lui, activitatea lui secundară, se impune azi ca o realizare majoră a soluţia lui social-politică de împăcare între liberalişti şi conservatorişti, ne uimeşte azi prin nivelul ei nedepăşit încă în ţara lui.

Rămâne însă fundamentală la el marea problemă a Erosului, condiţia esenţială a realizării omului şi vehiculul între uman şi divin. Destinul şi fragilitatea fiinţei umane concentrate în problema genului, în încumetarea acestuia de a înfrunta zeii, este centrul preocupărilor umaniste la Goethe de pildă şi una din marile dimensiuni ale **Luceafărului** eminescian. E una dintre cele mai înalte întrupări ale omului în genere unde nici până acum nu ştim că hybris şi câtă legitimă creativitate genială sunt investite în acest misterios erou de geniul luciferic. Spiritul are tendinţa, prin hybris de a suprima principiul autonomiei vieţii. Însă setea lui luciferică de esenţă are totuşi nevoie de materie care la rândul ei are nevoie de ideaţie, precum o spune Max Scheler. E vorba de un act constitutiv cosmovital al omului în totalitatea lui în care spiritul se actualizează iar materia înfloreşte. Această împlinire căuta Eminescu prin femeie, o întâlnire care are loc numai în esenţă. Rămâne ca atare rară, primejduită şi negarantată. Ţesutul acestei drame, al întrebările ei cardinale nu se elucidează nici astăzi, căci ne lipseşte un factor aproape mistic pentru a înţelege sensul uman al Erosului. Nici chiar Jupiter, în mitul Semelei, nu-şi putea îngădui dezvăluirea splendorii lui divine fără a primejdui, a distruge prin ardere substanţa umană. Rezistenţa Cătălinei capătă astfel un sens major de rezistenţă legitimă a condiţiei ei ontologice de muritoare. Căci problema rezistenţei este problema libertăţii supreme, în valoriile axiologiei, a fiinţei umane.

Acest punct de rezistenţă al umanului se exprimă azi şi în noua filozofie franceză, în special a lui Maurice Clavel, sub formă de noul Sein. E vorba de o recuperare a frumuseţii celei dintâi chiar şi sub forma ei modestă de **benignă facticitate** pe care Eminescu, fiind un geniu universal, adică "omul deplin" cum spune Noica, a atins-o în strălucirea ei.

ŞTEFAN TEODORESCU

Lugano 1988

EVOCARE MIRCEA VULCĂNESCU

- convorbire cu dna Măriuca Vulcănescu -

Orice evocare a lui Mircea Vulcănescu - sociologul, economistul, filozoful - sfârşeşte prin a vorbi despre Omul Mircea Vulcănescu. Poate mai mult decât la oricine, la M. Vulcănescu gestul simplu, cotidian, gestul nespectaculos dau măsura exemplarei sale vieţi. De la felul de a fi în mijlocul celor apropiaţi, până la gestul coborârii din Buick-ul ministerial pentru a împinge o căruţă împotmolită, totul era trăit sincer, la aceeaşi profundă intensitate. Omul de fapte şi omul de idei se contopeau în copleşitoarea sa personalitate.

I. MIRCEA VULCĂNESCU ŞI GENERAŢIA SA:

"Era inima şi temeiul în grupul ce-şi spunea «generaţia tânără» deşi se manifesta în public cel mai puţin. Dacă Mircea Eliade era socotit «şeful» generaţiei, Mircea Vulcănescu era cel care o legitima în adânc." (C. Noica)

Reporter: *"Şansa tineretului de astăzi, este fără îndoială, perioada interbelică. Căci avem nevoie acum în primul rând de dascăli, de modele, de repere morale. În contextul acestei perioade, dvs. doamnă Măriuca Vulcănescu, care credeţi că este locul lui Mircea Vulcănescu?"*

D. Măriuţa Vulcănescu: Locul lui M. Vulcănescu nu putea fi decât cel mai înalt... era un mare intelectual, dar nu numai atât. Tata era un Om, în primul rând un Om. În tot ce făcea.

Rep.: *Ceea ce e într-adevăr extraordinar e forţa uriaşă cu care se manifesta în toate ipostazele vieţii. Vorbiţi-ne despre această adevărată obsesie a lucrului bine făcut, ca trăsătură tipică a modului său de a fi...*

M.V.: Da, tata era cu adevărat un om al lucrului bine făcut. Făcea totul cu atâta seriozitate, bine de la început până la sfârşit. Era el întreg în fiecare gest. Îmi amintesc, povestea mama, era un joc, când erau ei tineri, la A.S.C.R. (Asociaţiei Studenţilor Creştini Români), de-a ce meserie ar fi avut fiecare şi pentru ce ar fi fost bun, iar tata - ştiu că jocul era franţuzesc - în orice caz, el era "bon à tout faire"... Ştiu că din copilărie fusese crescut foarte sever. Totdeauna când am vorbit despre tata, am simţit nevoia să vorbesc despre părinţii lui, căci tata de acolo şi-a adunat "darurile" pe care le avea, acea discernere dintre bine şi rău şi puterea de a alege întotdeauna binele.

Îmi amintesc de o vreme, în adolescenţa mea, când căpătasem aceeaşi obsesie a lucrului bine făcut, a minuţiozităţii unei activităţi, oricât de neânsemnate, care la mine se concretiza într-o adevărată "voluptate a cumînteniei", dacă se poate spune aşa. Aveam senzaţia că mă port ca un înger.

Rep.: *Tatăl dvs. a avut o intensă activitate publică într-o perioadă foarte frământată. A deţinut funcţii de conducere, culminând cu cea de ministru subsecretar de stat la Finanţe, în perioada 1940-1944. Ne-aţi spus că aţi fi considerat foarte potrivit ca traducerile din Rilke ale tatălui dvs. să încheie "Ultimul cuvânt". De ce această asociere?*

M.V.: Pentru că tot timpul cât a ocupat această funcţie înaltă, gândul lui s-a îndreptat tocmai spre cei necăjiţi, spre cei sărmani, spre cei care mureau pe front. Tata găsea în versurile lui Rilke, pe care se apucase atunci să le traducă, atât de bine exprimat "păsul" lui pentru cei aflaţi în suferinţă. Traducând aceste versuri, se identifica cu durerea lor. "Ultimul cuvânt" este o mărturisire completă a activităţii lui ca ministru de finanţe.

Eu eram destul de mică în vremea aceea, aşa că l-am cunoscut în latura aceasta a lui de nevoie de a se deconecta de lucrurile prea grave. Îi plăcea foarte mult să se joace... la Şosea sau pe munte la Sinaia; ne povestea din copilăria lui sau uneori seara se apuca să ne explice puţină teorie de arhitectură, făcând desene aşa, mici, cu toate bolţile, cu toate stilurile de capiteluri... treceau câteodată ceasuri în şir, în care se apropia de noi şi redevenea copil. Împreună cu Horia Stamatu, care era poet, un om de o sensibilitate deosebită, cu care tata era prieten, a făcut odată o întreagă ceremonie de botez pentru păpuşile noastre... Adică oamenii ăştia serioşi şi mari se jucau cu noi - aşa, ca şi cum am fi fost de-o vârstă. Şi asta exact în perioada '41, când tata avea răspunderi foarte grele şi încerca, având un ministru militar, care nu se pricepea deloc la finanţe, să facă el totul. Şi a făcut asta timp de trei miniştri, adică în toţi cei patru ani cât s-au schimbat cei trei.

Dar despre toate acestea, despre toată actţvitatea lui din aceă vreme, tata a vorbit foarte frumos în "Ultimul cuvânt". Într-un fel, "Ultimul cuvânt" este o apărare a tuturora - oameni foarte destoinici, care şi-au pus în joc toată priceperea şi corectitudinea; pentru că Mareşalul Antonescu nu suporta altfel.

Rep.: *În legătură cu această perioadă, ceea ce surprinde este un anume mod de guvernare - despre care e greu să ne închipuim că ar fi posibil astăzi -, constând dintr-o înţelegere şi o implicare fundamentală, într-o analiză a problemelor până în ultimele lor consecinţe. M. Vulcănescu considera chiar că, pe lângă ministrul său, mai are de dat cuiva socoteală... "... ţie, baciule, îţi dau astăzi, aici, mai presus chiar de această curte socoteală" ("Ultimul cuvânt")*

M.V.: O muncă de răspundere înseamnă pentru un om cinstit o implicare totală. Modul de guvernare al Mareşalului Antonescu, prin alegerea pe care o făcuse, numind în guvernul său militari şi tehnicieni, impunea pe de o parte ascultare, iar pe de alta, pricepere. În momentul în care tata a fost numit ministru de Finanţe, el s-a considerat, cum o şi spune undeva, "mobilizat pe loc" la Ministerul de finanţe, simţindu-se dator să îndeplinească cele două exigenţe... (pe lângă pricepere, ascultare).

Tata se referea în toate gândurile lui, în toate hotărârile pe care le lua, la acel ţăran, pe care-l cunoscuse în timpul cercetărilor monografice, baciul Vasile. Tot ce decidea sau trimitea spre semnare era trecut prin dialogul lui imaginar cu ţăranul reprezentat de acel baci, a cărui fotografie stătea permanent pe biroul lui şi în care întâlnise, într-adevăr, un tip de înţelepciune foarte adâncă; ţăranul nu se lasă amăgit nici de politicieni, nici de mode. Şi cred că în "Dimensiunea românească a existenţei", tata şi-a sintetizat concepţia sa despre autenticitatea sufletului românesc tocmai prin acest ţăran, după experienţa de teren din monografiile lui Gusti; atunci a mers în sate şi s-a apropiat foarte mult de sufletul autentic al românului, acel suflet încă pur pe atunci, nedeteriorat în vreun fel. Pentru tata, bunul simţ se regăsea acolo; bunul simţ, măsura şi înţelepciunea.

Rep.: În cartea în care-l evocă pe M. Vulcănescu ("Sokrateion"), Ştefan Fay afirmă la un moment dat: "Eu cred că Mircea s-ar fi îmbolnăvit în sensul cel mai strict al cuvântului, dacă şi-ar fi dat seama că într-un prilej ar fi putut fi generos şi nu a fost". Toţi cei care-l evocă pe tatăl dvs. vorbesc despre generozitatea sa, despre firescul şi discreţia cu care îşi înconjura gesturile.

M.V.: Multe din gesturile lui ne-au rămas necunoscute chiar şi nouă, cei apropiaţi lui. Tatei nu-i plăcea să se exteriorizeze. De pildă, eu nu ştiu când îşi făcea rugăciunea... Dar prin fapte, prin gânduri, prin toată purtarea lui, prin tot felul lui de a fi, cred, considera că fiecare lucru pe care-l face, toată osteneala pe care şi-o dădea erau închinate lui Dumnezeu.

Pe timpul războiului, noi n-am ştiut că tata fusese donator de sânge şi nici n-am fi aflat vreodată, probabil, dacă nu l-am fi cunoscut pe doctorul Sturza, care ştia despre asta, şi care în momentul când am fost scoşi din casă a fost cel care ne-a găzduit, ne-a dat cea mai bună cameră a lui, în amintirea admiraţiei ce o avea pentru tata. Tata îl rugase pe medic să nu pomenească nimic de aceste donaţii. Dorinţa lui fusese să meargă pe front sau să rămână la Direcţia Datoriei Publice. Există o scrisoare din "41, în care-l roagă pe primul ministru de atunci, Ică Antonescu, să nu-l ia în guvern, pentru că el se pricepe foarte bine la rostul Datoriei Publice, şi să găsească pe altcineva pentru ministeriat. Dar i s-a spus, în cele din urmă: "Consideraţi că ţara e în război şi că ăsta e un ordin." Şi în hârtiile pe care le găsesc din vremea aceea scrie: "mobilizat pe loc, deci fac parte din regimentul cutare şi sunt mobilizat la Ministerul de Finanţe". A considerat asta ca o datorie ostăşească.

II. EXISTENŢIALISM ETNIC, ATITUDINI:

Există totuşi nădejdea că generaţia tânără, formată în vremuri anormale şi care în vremuri obişnuite se risipeşte zadarnic, în momentul în care i se va cere acest sacrificiu, va fi o generaţie mare şi la înălţimea misiunii ei. - M. Vulcănescu ("Generaţie" - Criterion, 1934)

Rep.: *În perioada evenimentelor tragice din anul 1944, reacţiile şi atitudinile membrilor generaţiei au fost diferite. Tatăl dvs. a preferat să rămână în ţară deşi ar fi putut pleca. Un asemenea act relevă, cu siguranţă, mai mult decât o decizie de moment...*

M.V.: Tata se considera ca un om de care ţara avea atunci nevoie. Cred că se simţea atât de român încât nu ştiu în ce măsură în altă parte ar fi avut vreodată linişte. El trebuia să sufere alături de ţara care suferea. Rostul lui era aici. Toată formaţia lui era asta... de la părinţi, de mic, învăţase să-şi iubească ţara. Să nu uităm apoi că dorinţa unirii românilor, acel ideal de veacuri, s-a împlinit în vremea copilăriei lui... Ori, un copil e mai sensibil ca oricine şi de altfel întreaga generaţie a fost marcată de acele momente extraordinare pe care le trăiseră toţi românii la 1918. El era unul dintre cei care ţineau la acest lucru ca la ce le era mai drag. Şi atunci, nu s-ar fi văzut în altă parte.

Rep.: *S-a vorbit şi se vorbeşte mult despre naţionalismul manifestat în perioada interbelică. S-au făcut şi se fac multe speculaţii în legătură cu orientarea lui M. Vulcănescu. Care au fost, în fapt, relaţiile lui M. Vulcănescu cu Mişcarea legionară?*

M.V.: Prietenia tatei cu mulţi dintre cei care ulterior au intrat în Mişcarea Legionară datează din vremea studenţiei, când drumurile lor nu se despărţiseră, avânturile pentru idealuri înalte fiind ale tuturor. Astfel, despre Mişu Polihroniade, (unul din fruntaşii Mişcării, apropiat al lui C. Zelea-Codreanu - n. red.), tata îşi amintea cât de vesel, entuziast şi generos era. Pe Eliade sau Cioran, care au rămas în străinătate, i-a apreciat şi iubit cu toată prietenia celui care vrea să împartă şi altora din darurile sale. Iar pentru Dan Botta avea o afecţiune, şi o admiraţie pe teme artistice: îi spunea "Împăratul"! Pentru Corneliu Codreanu avea stimă, pentru că îl considera un om foarte integru. Astăzi se încearcă considerarea lui cu mult mai multă corectitudine, mai omenească decât imaginea monstruoasă care i-a fost făcută în urma prigonirii legionarilor. Cât despre Nae Ionescu, părerile tatei au fost cristalizate în cartea de curând apărută, aşa încât mai mult eu nu am ce spune.

Rep.: *Tatăl dvs. a fost nu numai un teoretician, dar şi un om care şi-a ilustrat teoriile cu propria viaţă. A teoretizat românismul, dar l-a şi trăit efectiv...*

M.V.: Un om care nu-şi trăieşte propria teorie este un farseur. Versul lui Rilke: "Dă fiecărui, Doamne, moartea lui", era versul pe care îl pomenea de multe ori, mai ales în ultima perioadă. Am mai spus că tata n-ar fi conceput să plece cu nici un chip. Sunt sigură că s-ar fi putut salva, dar tata îşi asumase un rol cu toate consecinţele sale, ştiind foarte bine unde-l poate duce. Nu învinuia pe nimeni, şi poate de aici acel ultim îndemn al său: "Să nu ne răzbunaţi!"... Pentru tata, pur şi simplu preţul salvării era de neacceptat...

Rep.: A spus-o, de altfel, în "Ultimul cuvânt": "Am avut întotdeauna în gând răspunsul lui Socrate către discipolul său, când acesta îi propune să se derobeze fugind, procesului pe care i-l intentase stăpânirea ateniană: «Sunt zeci de mijloace să-ţi scapi pielea, dacă eşti dispus să zici şi să faci orice»..."

III. REDESCOPERIREA LUI MIRCEA VULCĂNESCU

Rep.: Prima declaraţie a dlui Pleşu, în calitate de ministru al culturii, în primăvara anului 1990, era legată de intenţiile domniei sale în ceea ce priveşte redescoperirea generaţiei interbelice. Spunea atunci dl Pleşu că nu are idei noi, dar că vrea să orienteze mecanismul cultural în sensul emulaţiei de idei specifice perioadei interbelice. Dvs. sunteţi una dintre personele îndreptăţite să aprecieze în ce măsură aceste intenţii s-au materializat...

M.V.: Am crezut la început că ar fi vrut dar l-au împiedicat alţii. Pare foarte ciudat dl Pleşu. Nu ni-l putem explica. Mi-am pus nădejdea în el. Credeam, speram că voi avea un sprijin chiar efectiv. Faptul că nu a împiedicat o apariţie este un sprijin, dar aş fi vrut chiar nişte sfaturi, care au fost cu neputinţă de căpătat. Şi când, devenind ministru, i-am transmis rugămintea de a-l vedea ca să-l întreb ce se poate face pentru cimitirul de la Aiud, mi-a răspuns cu o tăcere absolută. Am vrut apoi să-l întreb dacă pot să trimit câteva materiale surorii mele în Franţa, pentru nişte traduceri. El nu mi-a răspuns nimic, m-a trimis la d. Liiceanu ca să-mi dea el un sfat. Ori, dl Liiceanu, ce să-mi spună? "Scoate-le pe răspunderea şi pe spinarea dumitale", asta ar fi putut să-mi spună, că de împiedicat nu m-ar fi putut împiedica şi de dat, nu i le-aş fi dat eu. Deci o încurajare rezervată. Eu vreau însă să pot face lucrurile pe faţă, fără să am sentimentul că dăunez cuiva sau că mă ascund. Aşa că m-au dezamăgit... În momentul în care puteau să-mi întindă o mână de ajutor, mi-am dat seama că se tem să nu fie compromişi. Altfel nu pot să-mi explic; şi asta o fi realitatea!

Rep.: *Publicul român a aşteptat şi mai aşteaptă cărţile lui M. Vulcănescu. Din păcate, ultimul volum "Pentru o nouă spiritualitate filozofică", a avut un tiraj ridicol. Cum apreciaţi apariţiile cărţilor lui M. Vulcănescu pe piaţa de carte românească?*

M.V.: Faptul că au fost editate cărţile care au apărut până acum, mă bucură foate tare. Am vrut foarte mult să le văd tipărite, mama ar fi vrut poate mai mult decât mine... Pentru moment, am însă senzaţia dureroasă că jocurile sunt făcute şi că n-o să mai apară nici măcar celelalte două volume de la Editura Eminescu. Vreau chiar să le retrag de acolo, trecând, la nevoie, peste cuvântul dlui M. Diaconu. M-a nemulţumit tirajul infim, din cauza căruia m-am făcut de ruşine şi la lansarea cărţii, unde invitasem atâţia oameni care n-au putut să şi-o procure. La cererea mea de suplimentare a tirajului, mi s-a răspuns că plăcile au fost deja topite! Mă întreb care e explicaţia, însă probabil piedicile sunt de altă natură şi la alt nivel...

Rep.: *Doamna Măriuca Vulcănescu, vă mulţumim pentru amabilitate, şi, cu promisiunea că vom reveni în legătură cu soarta celor trei volume încredinţate Editurii Eminescu, ne luăm rămas bun de la dvs.*

Dialogul cu doamna Măriuca Vulcănescu a fost realizat de către studentelei Sandra Cristea şi Claudia Buruiană, fondatoare ale asociaţiei *"Mircea Vulcănescu"* - grup de cercetare a rezistenţei româneşti anti-comuniste.

■

Anul II Nr. 1 (6)
ianuarie 1993 • MIŞCARE

Generaţie (3)

MIRCEA VULCĂNESCU

Studiul de mai jos a apărut în revista Criterion - Anul I; nr. 3-4, Noiembrie, 12 Decembrie 1934

6. O discriminare este de asemenea necesară şi în privinţa aşa-zisului concept cultural sau politic de generaţie, mai exact al conceptului de generaţie, înţeles ca unitate de manifestare.

Aici, îndeosebi, abundă confuziile care riscă să compromită conceptul de generaţie în mintea celor care caută o adecvaţie cât mai mare a ideilor cu lucrurile.

Ce se observă în această privinţă?

Se observă următorul fapt bizar. Că de unde **conceptul spiritual general de generaţie postulează identitatea de fapt, a reacţiilor spirituale şi politice ale tuturor oamenilor de aceeaşi vârstă; în realitate se observă că în toate timpurile şi în toate grupurile sociale coexistă poziţii spirituale şi atitudini politice diferite.**

Aici, suntem în plin domeniu calitativ şi, aparent, nu mai sunt posibile, tranziţiile, ca la vârstă. Orice poziţie spirituală e identică cu sine însăşi şi neagă contrariile ei. Diferenţele de atitudini sunt în realitate opoziţii, care sparg coeziunea spirituală a grupurilor în care se manifestă.

Aşa că, din două una:

Sau conceptul de generaţie culturală şi politică înţeleasă ca unitate de manifestare, trebuie revizuit, aşa ca să nu mai exprime o identitate de poziţii care nu există; ci altceva, care rămâne de lămurit; sau atunci trebuie să renunţăm la conceptul de generaţie spirituală.

În fond, e de observat din capul locului, că **ideea de generaţie spirituală este un concept hibrid, contradictoriu. Căci ideea de generaţie exprimă o subdiviziune socială şi o referinţă indubitabilă la timp. Pe când poziţia spriuală e prin natura ei o realitate totală, absolută şi intemporală.** Numai actualizarea ei într-o conştiinţă o face să participe la lumea timpului nostru.

Idealism, realism, teism, materialism, naţionalism, comunism, sunt prin natura lor poziţii vecinice şi extratemporale, idei.

Spiritualiceşte pot sta astăzi alături de Platon, sau de Kant, fără ca totuşi să existe între noi vreo legătură de conjunctură temporală.

Există deci o deosebire fundamentală între similitudinea de natură metafizică a structurilor, a formulelor de echilibru spiritual şi coincidenţa concretă, existenţială a membrilor unei generaţii, unitatea mentalităţilor. Una e coincidenţă de logos, în lumea temeiurilor spirituale. Alta e coincidenţă în timpul formelor, în kairos.

Prin faptul însă că nu toţi oamenii de aceeaşi vârstă sunt de acord în toate problemele, înseamnă însă că generaţiile nu există?

Aşa ar fi, dacă generaţia s'ar identifica în totul una cu poziţia spirituală.

În fapt însă, o asemenea concluzie n'ar fi decât eroarea inversă aceleia pe care o fac cei ce pretind că perenitatea celei din urmă acoperă precaritatea celei dintâi. Ea ne-ar cere să tăgăduim existenţa oricărei unităţi istorice a generaţiei, pentru care nu există uniformitate a poziţiilor spirituale actualizate în istorie la un moment dat.

Acest lucru însă nu se poate admite.

Două căi stau înaintea apărătorilor conceptului de generaţie spre a ieşi din impas. Una e recursul din nou la statistică, spre a determina modul dominant al spiritualităţii unei epoci. Poziţia spirituală tipică, în locul celei generale. Alta e discriminarea exactă a adevăratei naturi a unităţii generaţiei.

Prima cale ne arată că în **orice epocă, există în societate un tip "dominant" de structură spirituală.** Chiar lipsa aparentă a unui asemenea tip, constituie un anumit tip structural: liberalismul. Într-adevăr, **chiar dacă admitem că în toate epocile toate curentele sunt reprezentate;** ceea ce nu e decât aproximativ exact; **nu toate curentele sunt totdeauna deopotrivă de răspândite.** Fiecare societate are predilecţii, pe care le putem surprinde de pildă, în numărul ediţiilor unei cărţi, în predominarea unui gen, a unui stil, sau în bilanţul influenţelor pe care o operă le prilejuieşte. Această dominantă se schimbă de la un timp la altul, vădind şi schimbarea preocupărilor spirituale ale colectivităţii.

(Exemple interesante pot fi aflate în istoria toleranţei religioase. Aleg însă unul literar: Variaţiile difuziunii pascalianismului în Franţa. Studiul acestor variaţii constituie o problemă cu totul deosebită de esenţa pascalianismului, ultima realizându-se pe planul filozofiei religioase, pe când cea dintâi e o problemă sociologică: actualizarea unei soluţii filozofico-religioase în conştiinţa unei societăţi date.

Să nu fie nimic simptomatic în constatarea că de la ediţia jansenistă de la Port-Royal (1670) şi până în al doilea sfert al secolului al XIX-lea (1835) nu aflăm decât două ediţii ale "Gândurilor asupra religiei" una la 1776 şi alta la 1779? Pe când, îndată după Chateaubriand, numărul ediţiilor acestor **"Gânduri"** sporeşte considerabil, cu o mică atenuare în al patrulea sfert al secolului al XIX-lea (1835, 44, 51, 53, 57, 66, 73, 77, 96, 97, 904)? Nu e nimic semnificativ în faptul că aceste eclipse corespund: una cu predominarea enciclopedismului şi alta cu aceea a scientismului evoluţionist? E cert că în niciuna din aceste perioade nu au lipsit pascalienii. Altfel, cum s-ar fi înnodat firul? Cum se face atunci că lipsesc aceste ediţii? Singura explicaţie este predominanţa statistică a altor curente, predominanţă care exprimă şi ea rezultatul unor influenţe care au determinat o schimbare a interesului colectivităţii). **Există deci posibilitatea de a admite coexistenţa unui mod precumpănitor de a reacţiona al unei epoci cu fenomenul subsistenţei divergenţelor spirituale.** Ea stă în ideea **interesului** predominant al unei societăţi date.

Prin aceasta ni se arată şi planul pe care se realizează unitatea unei generaţii. **Acest plan e unitatea de interes dominant, unitatea de problematică.**

Cele două căi duc, în definitiv, la aceeaşi soluţie. **Dacă voim să păstrăm despre generaţie o idee corespunzătoare faptelor, trebuie să înlăturăm gândul că identitatea de generaţie implică o identitate absolută de atitudini spirituale, o identitate de soluţii şi să înlocuim această unitate cu predominarea unuia numit interes, cu predominarea unei anumite problematici.**

Prin faptul că unitatea spirituală a generaţiei nu e o unitate de soluţii, nu înseamnă însă că generaţia nu are nici un fel de unitate; ci numai că unitatea ei de conştiinţă în loc să fie de ordin sistematic, e de ordin problematic.

Ceea ce uneşte tineretul şi-l dă forţă generatoare în societate, nu e atât identitatea a ce crede, cât identitatea problemelor care i se pun, a felului de a le ataca, a maeştrilor şi a materialului la care se referă.

(Un exemplu din generaţia de astăzi ne va lămuri mai bine. Aleg dinadins unul tipic. Poate fi Andrei Şerbulescu oricât de convins de soluţia lui dialectică marxistă. Dar această dialectică el nu o foloseşte pentru ca, cu ajutorul ei, să explice... situaţia clasei muncitoare. Toate scrierile lui fac dovadă că ceea ce îl preocupă, ceea ce discută cu ajutorul acestei dialectici sunt tot problemele generaţiei: experienţă, trăire, spiritualitate etc., pe care declară că le dispreţuieşte, dar despre care scrie cu aceeaşi patimă ca şi Mircea Eliade... Ştie el bine, vezi că dac-ar scrie despre altceva - oricare ar fi valoarea acestui altceva şi oricât de bine l-ar scrie - nu l-ar mai citi foarte mulţi, din cei care-l citesc astăzi pentru că nu i-ar mai interesa... Şi de aceea scrie omul mereu despre problemele generaţiei, la fel cu toţi ceilalţi tineri, strecurându-şi pe unde poate câte o insinuare împotriva lui Hitler, doar de s'ar prinde şi ea de cineva. Strategie?...)

Astfel revizuit, putem admite şi conceptul de generaţie spirituală.

7. Încercarea de a da o explicaţie constatării după care, în orice grup de vârstă, cu toată diversitatea de poziţii spirituale şi politice, există totuşi cel puţin o unitate predominantă de ordin problematic - duce la definirea unui nou sens al termenului ce ne preocupă.

Se ştie că ideea de explicaţie are în sociologie numeroase înţelesuri unilaterale. Faptul social este un fapt complex, care presupune existenţa simultană a unui număr de împrejurări condiţionate, suprapuse şi care de cele mai multe ori se întrepătrund.

Nevoile analizei, simplismul, structura monistă a minţii cercetătorului sau simpla exigenţă a principiului uniformităţii latente în orice explicaţie ştiinţifică, împing pe unii să nu ia în consideraţie, ca factor declanşator în explicaţia faptelor sociale, decât împrejurări de un anumit ordin.

E cazul aşa numitelor sociologii unilaterale, care caută să explice fenomenele sociale fie exclusiv prin influenţa **mediului** (Ratzel), fie exclusiv prin **rassă** (Gobineau), fie exclusiv prin **factori psihologici** (Tarde, Durkheim), fie prin factori **istorici** (Lamprecht), fie prin **infra-structura economică** Marx Engels).

Alţii, dimpotrivă, preocupaţi mai mult de adevăr decât de simetrie, conştienţi de complexitatea obiectului, încearcă să-l explice simultan prin convergenţa mai multor serii de factori structurali, chiar dacă pentru moment aceştia sunt ireductibili. Astfel, după Comte, explicaţia sociologică, având obiectul cel mai particular şi mai complex, pune la contribuţie totalitatea ştiinţelor cu obiecte mai generale şi mai simple. De aceea chiar, sociologia ocupă la el ultima treaptă a clasificării ştiinţelor. De asemenea, Taine presupunea intervenţia simultană a trei grupe de factori în explicarea creaţiilor sociale: rasa, mediul şi momentul. Şi când te uiţi bine, vezi că - împotriva teoriilor lor - atât Marx cât şi Durkheim introduc în "explicaţiile" lor şi factori de alt ordin decât cel presupus a fi exclusiv explicativ, în teorie.

Printre sensurile unilaterale ce se dau fenomenului generaţiei, trebuie deci pomenit şi sensul în care îl înţeleg cei ispitiţi de determinismul economic exclusiv al faptelor sociale.

Aceştia definesc generaţia ca o grupare de vârstă a cărei unitate sufletească, fie ea de problematică sau de manifestare politică şi culturală, nu se explică prin faptul identităţii de vârstă a tinerilor, ci prin situaţia acestora în lupta de clasă, prin poziţia lor în conflictul pentru stăpânirea mijloacelor de producţie, adică prin încadrarea sau neîncadrarea lor în structura socială existentă a capitalismului.

Aşa încât, factorul esenţial, declanşator, care defineşte "generaţia", încetează de a mai fi, presupusul **efect:** unitatea sufletească, spirituală sau politică. Factorul esenţial, prin care se defineşte generaţia, devine **cauza** presupusă a acestei unităţi sufleteşti sau de manifestare: felul şi gradul de participare a tineretului la munca socială.

Deşi, pentru noi, sensul acesta nu este strict vorbind, un sens nou, economic, ci numai o variantă a sensului sociologic special definit la punctul 2; totuşi răspândirea lui şi mai ales felul în care e utilizat acest sens ne determină să-i consacrăm acest paragraf special.

Într-adevăr, scopul acestui sens e clar. El urmăreşte să destrame, ca pe un fals mit, fenomenul generaţiei aşa cum e trăit direct în conştiinţa tineretului şi să-l înlocuiască cu conceptul luptei de clasă care singur interesează pe marxişti.

Procedând astfel, marxiştii nu fac decât să transpună în domeniul con... dintre generaţii lozinca leninistă a... războiului imperialist. După cum ... cerea muncitorilor să treacă ... legăturile de neam şi "să trans... războiul imperialist în război civil", ... comuniştii îşi propun "transformarea ... conflictului dintre generaţii în luptă de ... Acesta e resortul sensului econo... ideii de generaţie.

8. - Ajungem astfel la un concept ... generaţie complex, care pune la ... tribuţie simultan toate rădăcinile ... ale cuvântului şi care corespunde ... mătoarei definiţii: **"O generaţie este ... pare socială bio-psihoistorică, în care ... domină oamenii de aceeaşi vârstă, care ... manifestă simultan, spontan, cu ... solidarităţii lor de vârstă. Manifes... acestei grupări sunt condiţionate de ... că membrii componenţi au participat ... anumit eveniment istoric, a cărui influ... au suferit-o în perioada lor de for... intelectuală, - fapt care face să predo... în manifestările lor preocupări de ace... natură, precum şi o asemănare de ma... al şi de maeştri.**

Această predominare mai poa... condiţionată şi de felul în care tine... participă la activitatea colectivităţii ş... încadrarea sau neîncadrarea lui în ... socială existentă".

Conceptul care corespunde definiţie... mai sus e un ordin **sociologic.**

Într-adevăr, încercând să stab... regiunea de existenţă în care se situe... faptul generaţiei, am stabilit succesiv c...

a) E un concept **biologic,** întrucât ... vorba de un grup în care predomină ... tudinea de vârstă; dar nu e numai biol... întrucât similitudinea de vârstă nu ... factor exclusiv şi direct de constituire ... numai un factor indirect de condiţiona... unităţii grupului.

b) E un concept **statistic,** întru cât ... grup social e caracterizat ca o reali... aproximativă, mijlocie, reprezentativă ... un colectiv statistic, ci nu în mod limitativ ... absolut. Acest concept depăşeşte to... planul pur statistic deoarece este caract... rizat cu ajutorul unor determinări concre... culturale, psihologice şi istorice, ... numai formal.

c) E un concept **istoric,** întrucât ... stabileşte o relaţie între anumite even... mente individuale petrecute în timp şi a... mite structuri culturale predominante. Depăşeşte însă şi planul istoric întru ... numai condiţia e un fapt unic, istoric, ... când condiţionatul e un fenomen de ... repetiţie social şi psihologic.

d) E un concept **psihologic,** întrucât ... înrâurirea faptelor istorice asupra stru... turilor culturale, condiţionată de vârstă, ... face prin procesul psihologic de formare ... personalităţii.

e) E un concept **cultural** şi **politic** pen... că faptele a căror similitudine parţială ... relativă îşi propune s-o explice sunt pr... duse obiective ale spiritului, valori şi com... plexuri de valori, sau mijloace de realiza... a acestora.

f) E un concept **economic,** prin faptul ... unitatea de conştiinţă şi identitatea ... manifestări a generaţiilor pot fi condiţio... te şi de felul participării tinerilor la munc... socială şi în special de încadrarea ... neîncadrarea lor în ierarhia socială ex... tentă.

g) În sfârşit, **generaţia e în ultimă anali... un concept sociologic, pentru că toa... această multiplicitate de aspecte** indis... bil legate între ele, nu este întâmplăto... şi incoerentă, **ci corespunde structuri... tematice a faptului social.** Limitarea ... determinarea reciprocă a tuturor sensuri... precedente are o consistenţă propr... Planurile de sens se îmbină toate la ... loc, într-o anumită ordine, exprimă o an... mită totalitate, de felul unităţilor socia... care toate cuprind unităţi similare ... condiţionări suprapuse şi îmbinate organ... Natura esenţială a termenului se ara... deci a fi de ordin sociologic, întrucât ... exprimă o unitate socială sui-generis ... "voinţă socială" - în accepţia pe care o ... acest termen în sistemul de sociologie ... d-lui Profesor Gusti, a cărui aplicaţie ... făcut-o în analiza acestui termen, - adică ... unitate de reacţie, **o relaţie concretă ... semnificativă între un grup de manifest... predominante precis structurate** (simili... ni problematice, similitudini de materia... de maeştri) **şi un grup de factori gener...** (cade) **care le condiţionează simultan:** bi... logic (vârsta), psihologic (conştiinţa ... sine, influenţa) şi istoric (legătura cu ... eveniment social, încadrarea socială).

(va urma)

SUNTEM CU OCHII PE VOI

Aflându-ne, ca în orice ianuarie, sub semnul omagierii Poetului Naţional, am căutat să urmărim felul în care presa a prezentat acest moment aniversar. De la început trebuie să o spunem: impresia generală este jalnică; lucru care desigur nu ar trebui să ne mire.

Reviste ca "22", "Tinerama", "Cuvântul", "Dilema" şi altele de felul lor reuşesc performanţa să nu amintească măcar vreo vorbuliţă despre Eminescu. Probabil, vor zice unii, le este teamă de "festivism". Noi credem că de altceva le e teamă: le e teamă domniilor lor până şi de numele lui Eminescu, le este teamă de tot ceea ce înseamnă românism, idee naţională, cultură autentică.

"Adevărul" (nr. 294, 19 ian.) reuşeşte din nou să lasă în evidenţă printr-un penibil editorial ("Eminescu în nomenclatura creştină") semnat de C. Stănescu. Ce credeţi că spune individul cu pricina, chipurile pe post de apărător al imaginii Poetului? Că Eminescu "nu este al nici unei biserici" şi "nu aparţine nici unui partid."

Desigur că naţionalismul absolut al lui Eminescu depăşeşte cadrele întotdeauna strâmte ale partizanatului politic, acoperind întreaga dimensiune a sufletului românesc. Dar ceea ce nu ştie dl. Stănescu este că Eminescu a fost creştin ortodox, şi, mai mult decât atât, s-a manifestat public ca atare. Orice creştin ortodox **aparţine** Bisericii sale.

În ceea ce priveşte partizanatul: aţi auzit, bolşevicilor, de Partidul Conservator? Tare mi-e teamă că aţi auzit şi cam tremuraţi când vă gândiţi la una din cele mai strălucite expresii istorice ale dreptei naţionaliste româneşti. Ziarul "Timpul" căruia Eminescu i-a dedicat şapte ani de muncă asiduă (ziar pe care l-a şi condus) era publicaţia oficială a Partidului Conservator. Dar voi, care vă scrieţi pe firmă "independent" şi slugăriţi la puternicii zilei, ce să ziceţi?

În "România literară" (nr. 1, pag. 10) distinsul critic N. Manolescu reuşeşte să se facă de râs. Pentru d-sa, Eminescu este "izolaţionist" şi "xenofob". Argumentele? Două poeme: Scrisoarea III şi Doina. În treacăt fie spus, argumente poate găsi lecturând citatele publicate în acest număr al "Mişcării". Niciodată nu-i prea tîrziu, dle profesor, să citim publicistica celui mai mare ziarist al românilor.

Ştiută fiind activitatea politică a preşedintelui PAC nu ne mirã uşurinţa cu care foloseşte aceste etichete. Dar când politicianul foloseşte drept "argumente" două poezii, devine de-a dreptul penibil. Penibil pentru că acest politician nu este una din figurile semianalfabete care au făcut carieră prin şugubeţe discursuri parlamentare, ci un profesor *universitar*. Profesor care - vai! - nu cunoaşte titlul exact al unei capodopere ca *Doina* (nu Doină, cum de două ori scrie dl. Manolescu). Sperăm că Liderul *Mişcării* nu ne va sancţioha pentru tratamentul aplicat fostului său profesor...

Ne-a sosit la redacţie, trimisă din SUA, revista "The New Right" - dreapta nouă - buletin românesc naţionalist şi anticomunist. "Se vede cu ochiul liber că avem de-a face cu încă o scârboasă diversiune. De ce spunem asta? Iată ce zice preşedintele Ligii Apărării Naţionale, dl. Octavian Buracu, editorul buletinului: "Scopul lui Isus Cristos a fost jefuirea averii şi bogăţiilor nejidanilor şi sclavizarea lumii de către jidani".

Vade retro...

- Anca Manolescu ("Dilema" nr. 1) nu este de acord că numai creştinismul este religia adevărată. Să fie sănătoasă şi s-o ajute Dumnezeu.

De altfel "Dilema" a reuşit chiar din primul număr să depăşească în abjecţie sau ridicol chiar şi scandalosul "22". Ce credeţi că face Silviu Brucan în amplul interviu publicat cu complice generozitate de amintita gazetă?... Se visează Napoleon! Îl citãm:

"Ce, Napolecn, Petru cel Mare şi atâţia alţii n-au comis crime? Asta înseamnă oare că n-au avut un rol pozitiv în istorie?"

Adică, cum ar veni: ce dacă bolşevicii lui Brucan au asasinat zeci de mii de oameni, nu pot fi şi ei în rând cu marile figuri ale istoriei?

Sigur că pot, dar cu semn schimbat. Şi apoi, d-le Brucan, dacă nişte băieţi ţi-ar aplica, măcar parţial, "filozofia", tot pozitiv ar fi?

Ni se pare ciudat ca o revistă ("Puncte cardinale") care (ne) dă "lecţii" de creştinism şi naţionalism practică în continuare bârfa şi cârteala ca metode de lucru. Nu avem de gând să ne lăsăm antrenaţi în dispute sterile.

Ce-ar fi, de exemplu, dacă am semnala că autorul lecţiei de religie ("Puncte cardinale, decembrie 1992) nu este în stare să ortografieze corect referirile la persoana Mântuitorului. Am numărat într-un singur articol vreo 20 de greşeli, după care ne-am lăsat păgubaşi.

"România mare" calcă din nou cu stângul. Simultan cu elogii adresate Poetului Naţional, citim nişte înfiorătoare "parodii" prin care versurile eminesciene sunt schimonosite şi batjocorite. Ce să mai zicem? Ruşine!

Găsim cu surprindere într-un serial ("Petre Ţuţea şi noua dreaptă") publicat sub semnătura lui Theodor Codreanu în ziarul "Vremea" unele aprecieri pertinente cu privire la Mişcarea Pentru România. Suntem surprinşi deoarece acest ziar este o cunoscută tribună stângistă care susţine deschis politica PSM-ului! Se mai întâmplă şi minuni. Sau poate direcţia ziarului a aprobat publicarea unor asemenea aprecieri cu alte scopuri...

Să nu credeţi că l-am uitat pe Zigu Ornea. După cum v-am promis pregătim un material mai cuprinzător. Până atunci fiţi atenţi când citiţi articolele dsale. După ce vom publica comentariul nostru, cu siguranţă că nu veţi mai citi nici unul!

Tuturor adversarilor românismului le spunem din nou:

SUNTEM CU OCHII PE VOI!

IMPORTANT!

Căutăm difuzori voluntari pentru publicaţia "Mişcarea".

Toţi cei interesaţi sunt rugaţi să ia legătura cu redacţia sau cu reprezentanţii MPR din ţară.

Oferim un procent de 20% din costul publicaţiilor vândute (10 lei pentru fiecare exemplar).

Redacţia noastră mulţumeşte

tuturor prietenilor şi cititorilor "Mişcării" pentru urările şi încurajările transmise cu ocazia Sfintelor Sărbători. Ne vom strădui, dragi cititori, să fim demni de încrederea şi dragostea Dumneavoastră!

ABONAMENTE

Abonamente la "Mişcarea" se pot contracta prin toate ghişeele poştale şi prin filialele RODIPET S.A.

Publicaţia "Mişcarea" este trecută în Catalogul presei interne la nr. 4137.

Dragi cititori,

Suntem bucuroşi să publicăm articole şi reportaje cu privire la temele tratate în cadrul rubricilor noastre precum şi, în general, cu privire la orice temă ce prezintă interes pentru generaţia noastră. Ar fi bine ca materialele trimise să nu fie prea voluminoase şi, pe cât posibil, să fie dactilografiate la două rânduri.

De asemenea îi rugăm pe toţi corespondenţii noştri să precizeze vârsta, profesia, adresa exactă şi numerele de telefon la care pot fi găsiţi.

Sperăm să veniţi alături de noi.

Vă aşteptăm!

Poşta Redacţiei

Cristi Moanţă, elev - Craiova

Tot ce ai de făcut este să treci la acţiune şi să organizezi tu însuţi un Grup al Mişcării. Vei primi curând îndrumările pe care le-ai solicitat.

Aurel Cosmoiu, jurist - Bucureşti

Vă mulţumim pentru sugestii. Am transmis propunerile Dvs. conducerii MPR.

Mircea Dan, elev - Râmnicu-Vâlcea

Este foarte bine că ţi-ai propus să urmezi sfaturile lui Mircea Eliade.

Cu privire la problemele de istorie şi tradiţie românească pe care le abordezi, îţi recomandăm să studiezi în continuare pentru a ajunge la competenţa necesară. Îţi urăm succes.

Vasile Moroşanu, mecanic - Arad

Nu este de ajuns să fii de acord. Dacă într-adevăr doreşti să fii de folos celor din jur care, după cum spui, "gândesc la fel", caută să te implici. Activitatea sindicală este, desigur, necesară şi-ţi va putea aduce satisfacţia că ai contribuit la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă din întreprinderea ta.

Ioana Stoica, elevă - Bucureşti

Nu facem nici un fel de discriminări. Nici "negative" dar nici "pozitive".

Gheorghe I. Gheorghe, student - Constanţa

Mişcarea Pentru România nu face parte din nici o alianţă sau grupare de partide politice; nu există nici un "pact" de nici un fel cu nici un partid. Există doar regulile democratice şi ale bunului simţ pe care înţelegem să le respectăm.

"Mişcarea", publicaţie a Noii Generaţii, este editată de **Mişcarea Pentru România**, formaţiune politică a tineretului, înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti prin Decizia Civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991.

Direcţia publicaţiei "Mişcarea" este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.

Grupul redacţional este format din:

Bogdan Munteanu — **George Roncea**

Karina Knapek — **Monica Matei**

Alexandru Zlatco — **Sandra Cristea**

Victor Roncea — **Claudia Buruiană**

Dan Dungaciu

Adresa: Str. Scărlătescu nr. 14, Sector 1, Bucureşti 78158.

Telefon: 659.45.72. Fax: 312.41.15

Orice donaţie poate fi depusă la Banca Română Pentru Dezvoltare - Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD-SMB), în contul nr. 46.20.69.61.33.178

Responsabilitatea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile "Mişcării" nu pot fi atribuite formaţiunii politice MPR.

***Mişcarea Pentru România* îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentanţii săi autorizaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).**

*

Publicarea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile "Mişcării" nu este permisă decît cu acordul scris al Redacţiei.

Anul II Nr. 1 (6)
ianuarie 1993

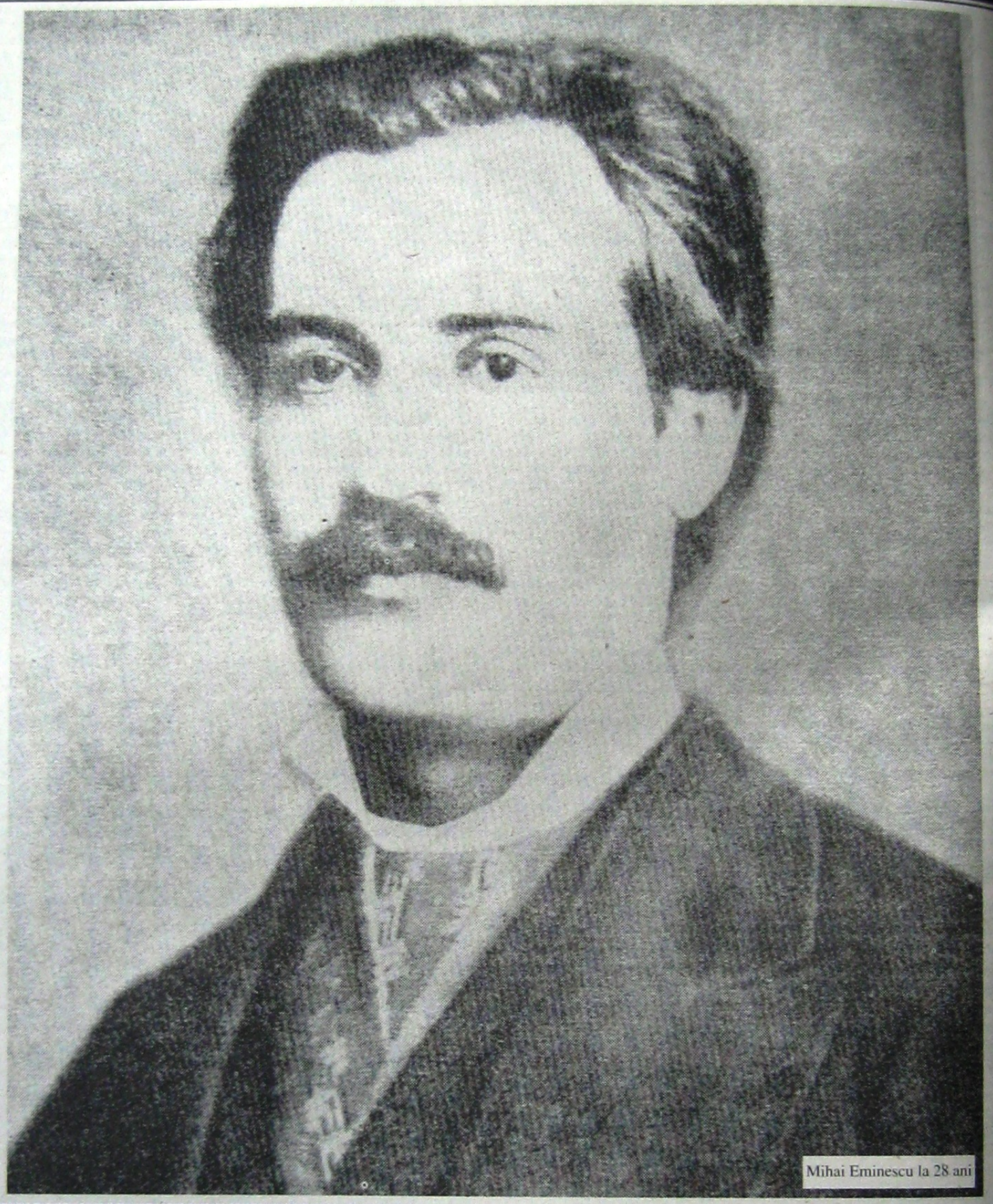

Mihai Eminescu la 28 ani

"Ceea ce-i neadevărat nu devine adevărat prin împrejurarea că-i național, ceea ce-i injust nu devine just prin aceea că-i național, ceea ce-i urât nu devine frumos prin aceea că-i național, ceea ce-i rău nu devine bun prin aceea că-i național."

("Naționalii și cosmopoliții", Opere, vol. IX ed. Academiei, pg. 457)

"Dar o lungă experiență învață că pași îndărăt nu se pot face. Vom pierde multă vreme încă pentru a umple formele civilizației pe care le-am împrumutat, dar ele trebuie umplute, nu nimicite. Deocamdată, nu-i vorba, cam ciudați crai de la răsărit se îmbracă cu ele, însă convins odată poporul că numai munca și meritul adevărat îndreptățesc la ceva în viața publică, lucrul va fi pe jumătate îndreptat."

("Nu știu de unde și până unde", 5 ian. 1879, Opere, vol. X, ed. Academiei, pg. 167).

"Cine știe cât de departe suntem de-a urî pe evrei - și aceasta o poate pricepe orice om cu privirea clară - acela va vedea că în toate măsurile noastre restrictive, numai dreapta judecare și instinctul de conservare au jucat singure rolul principal."

(Opere, vol. IX, pg. 303, ed. Academiei).

"Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani purtătoarea elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghițirea prin poloni, unguri, tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanelor de români cari trăiesc dincolo de hotarele noastre.

Cine-o combate pe ea și ritualele ei poate fi cosmopolit, socialist, nihilist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai român nu e."

("Liber cugetător, liberă cugetare 2 feb, 1879; Opere, vol. X, ed. Academiei, pag. 187)

Din numărul viitor:

- **Interviu cu părintele Stăniloaie**
- **Starea studenţimii române**